

satte stillinger og permisjoner. Men etter at fjernsynsteamet kom i gang igjen i september, har det hatt en stor produksjon av innslag til Dagsrevyen og Norge rundt.

Den største skuffelsen i 1985 var at NRK ennå en gang fikk avslag på forslaget om 3 stillinger for å kunne starte egne morgensendinger i Sogn og Fjordane.

Distriktsprogrammene

Fra februar 1985 kuttet NRK/Sogn og Fjordane ut leveranse av stoff til morgensendingene fra NRK/Hordaland, som inntil da var kringkastet over begge fylker. I stedet blir det nå sendt gramofonmusikk (fra Oslo) over senderne i Sogn og Fjordane i distriktsprogramtidene på morgenkvisten.

NRK/Sogn og Fjordane har egentlig bare personell til å produsere to daglige distriktsprogram kl. 12 og 17. Inntil en får mannskap til å starte egne morgensendinger, har distriktskontoret valgt å bruke ressursene til å lage de to daglige sendingene så gode som mulig. Dette har gitt seg utslag i et bedre og mer variert distriktsmagasin på ettermiddagstid.

I forbindelse med Det internasjonale Ungdomsåret har distriktskontoret lagt stor vekt på å forbedre det lokale radiotilbudet for de unge, med et ukentlig ungdomsmagasin og flere musikkprogrammer spesielt myntet på yngre lyttere.

NRK/Sogn og Fjordane har ellers satset sterkt på direktesendinger ute fra distriktet – bl.a. som «Kommuneradio» og «Sommerradio». En nyskapning dette året er et fast magasin for helse og sosialspørsmål der hovedpoenget er å se helse- og sosialvesen fra «forbrukerens synspunkt». Programserien er blitt svært godt mottatt av lytterne.

Distriktskontoret la store ressurser inn på en grundig dekning av valgkampen og Stortingsvalget 1985. Under valgkampen hadde kontoret egne morgensendinger med valgnytt fra fylket, og på selve valgnatten arrangerte NRK/Sogn og Fjordane «valgwake» i NRK-huset for politikere og lokalpresse. Med sitt selvutviklede rapporterings- og datasystem kunne distriktskontoret bringe lokale resultater og analyser av

valget betydelig tidligere enn om en skulle være avhengige av NTBs valgservice.

Riksradio

NRK/Sogn og Fjordane har en programmedarbeider avsatt til å arbeide med riksprogram. I 1985 økte produksjonen til P2 betraktelig – spesielt utover høsten, da kontoret var inne med ukentlige sendinger i «Hallo Norge». Totalt ble det produsert ca. 60 timer program til P2, og vel 10 timer til P1.

Fjernsyn

Som nevnt lå fjernsynsproduksjonen ved NRK/Sogn og Fjordane nede det meste av 1985 på grunn av ubesatte stillinger og permisjoner. Distriktskontoret har de siste årene hatt store problemer med å skaffe kvalifiserte vikarer både på programsiden og teknisk side når medarbeidere tar nødvendige permisjoner. I 1984 førte dette til store problemer for riksradioproduksjonen, og i 1985 rammet det altså fjernsynsproduksjonen.

I perioden fram til september, kunne NRK/Sogn og Fjordane bare produsere sporadiske fjernsynsinnslag når det lyktes å låne fotograf fra nabokontor eller Oslo. Men etter at fjernsynsteamet var «restaurert» igjen på høstparten, har det produsert over 20 innslag til Dagsrevyen og Norge rundt.

I tillegg produserte NRK/Sogn og Fjordane et 25 minutters program med opptak fra «Kinnaspelet», et historisk spill fremført i friluft ved den gamle kirken på Kinn av skuespillere fra Sogn og Fjordane Teater og amatører fra distriktet.

NRK/HORDALAND

Den 13. desember i år var det 60 år siden den første radiosendingen ble sendt fra Bergen. Jubiléet ble markert med program både i distriktssendingen, P1 og P2. Dagen ble også markert med et innslag i «Norge rundt».

NRK/Hordaland er et atypisk distriktskontor i og med at man har tre arbeidsområder som er omtrent likeverdige i omfang og viktighet, nemlig distriktsradio, riksradio og fjernsyn.

Distriktssendingene er i år for første gang blitt en ren fylkesradio. Ingen av sendingene går lenger til Sogn og Fjordane. Medarbeiderne betrakter det som en fordel at man nå helt og holdent kan konsentrere seg om sitt eget fylke.

Personalsituasjonen i distriktsredaksjonen har til tider vært problematisk. I den verste uken i høst var 7 fast ansatte programsekretærer ute av turnus av ulike årsaker. Det har ikke alltid vært like lett å snekre i hop vikarordninger. For å få en større gruppe å spille på har man avertert etter folk – fortrinnsvis kvinner – som er interessert i å arbeide som frilans og/eller vikarer. Kontoret har fått 17 søkere. Over nyttår vil man holde kurs for en del av disse.

Riksprogram i radio fra Bergen har i 1985 hatt omlag samme omfang som året før.

Middagsstunden har i 1985 dels vært preget av de prosjekter medarbeiderne selv har lagt opp og gjennomført, Oddny Reitans «Utkant og sentrum», eldreomsorg i Vestvågøy og Moss, Ragnhild Hellands «Internasjonale uke» og Jakob Skarsteins «Fortellerkappleiken – folkeminne på folke-munne», dels av at en på mange vis har fulgt opp Sosialdepartementets kampanje, «aktive eldre som ressurs», foruten at man i sommerferien brakte en serie på 8 programmer med Zinken Hopp om hennes erindringer, «Dagliglivet er det vi lever».

1985 har vist at Fiskeriavdelingens sendetid er utilfredsstillende. Siden 1. september 1984 har programpostene «Melding om fis-sket» og «Fiskeriaktuell» vært slått sammen til en programpost med fem minutters sending mandag, onsdag og fredag – og 10 minutter tirsdag og torsdag. Dette gir «rom» for 5–7 minutters aktualitetsinnslag tirsdag og torsdag – og anledning til 2 minutters fiskeriaktualiteter mandag, onsdag, fredag. Tilgangen på 5–7 minutters aktualitetsinnslag fra distriktskontorene har gått merkbart tilbake siste året. Det er i 1986 håp om endret sendeopplegg for fiskeristoffet – en «Fiskerihalvtime» en gang i uken på P1.

Hav og havn har fortsatt med sine månedlige sendinger, og avsluttet året med en

times sending julaften, laget i samarbeid med NRKs underkontor i Haugesund.

Radioteatrets avdeling i Bergen har produsert 9 hørespill i 1985.

Dagsnyttmedarbeideren har laget ca. 300 nyhetsinnslag.

Samfunnsredaksjonen i Bergen har i 1985 hatt sitt travleste år. De tre P2-medarbeiderne har avviklet en rekke «Her og nå»-sendinger og Rapport-sendinger, og bidratt med innslag til disse og andre magasiner i P2. Redaksjonen har ansvar for kanalens nye helseprogram «God bedring». Det er også laget mange tittelprogrammer.

I fjernsynsavdelingen har også 1985 vært preget av serieproduksjoner. Man har laget 5 «Syng med oss»-programmer og 7 programmer i «Honky Tonk»-serien. I juni var man på turné på Haugesundshalvøya og på Karmøy. I samarbeid med NRK/Rogaland laget kontoret 4 sendinger, blant disse et underholdningsprogram *St.Hans-kvelden* fra Haugesund. Serien «Mennesker imellom» ble avsluttet i år med 6 programmer. På tampen av året har man tatt opp produksjon av en ny serie, «Det gjør vi selv». Disse programmene skal sendes neste år. Til nå er det laget 13 slike programmer. Kontoret har også laget frittstående tittelprogrammer. Det største var «Sangerfesten i Grieghallen» med over 200 deltakere på scenen og over 1000 korister i salen. Det har vært sendt 26 innslag laget av NRK/Hordaland i «Norge rundt». Til og med november måned hadde Dagsrevyen fått 73 nyhetsinnslag fra Bergen. Det har også vært produsert en rekke programmer for fagavdelingene i Oslo, bl.a. 6 «Halvsju»-programmer, 3 gudstjenester og 6 «Regnbue-byen». Når dette skrives, ser det ut til at den samlede fjernsynsproduksjon i 1985 blir på ca. 70 timer. Av dette er ca. 60 timer sendt i året som gikk.

I første halvår 1985 fikk NRK/Hordaland levert nyinnredet lysbil. Dette er en Mercedes kassevogn som har fått bedret lasteevnen betydelig i forhold til den gamle Dodge van, men like viktig er det at arbeidsforholdene for lysfolkene er blitt langt bedre enn før.

I høst har man kunnet flytte fjernsynsredigeringen inn i Grieghallen etter mange års uteliv i bilene. To redigeringsenheter er bygd. En for vanlig videoredigering med BCN-maskiner og en for LET-redigering. Denne siste enheten med Sony U-matic-utstyr ble overtatt fra Dagsrevyen. I sammenheng med disse arbeider har film-klipperommet fått ny plassering. K5 skulle vært gjort stereo-dyktig i siste kvartal 1985. TR 8's mikser skulle plasseres i K5, men da TR 8's nye mikser ennå ikke er klar, må dette arbeidet utstå til januar/februar 1986.

NRK/Rogaland

1985 ble et viktig år for NRK/Rogaland. De første skrittene ble tatt mot et eget kringkastingshus på Ullandhaug i Stavanger. Den gamle steinbygningen som har vært brukt for mellombølgesenderen der oppe og boligene som hører til anlegget administreres fra 1. juli 1985 av NRK. Vedlikeholdet har vært mangelfullt, men bygningen blir nå satt i stand og ominnredet. All fjernsynsvirksomhet ved NRK/Rogaland skal holde til der fra høsten 1986. Det gir rikelig albuerom og utvidelsesmuligheter. Kontoret har sagt seg interessert i å overta redaksjonen av «Norge rundt» hvis den kommer til å bli flyttet ut fra Oslo. I de nye lokalene på Ullandhaug vil det i alle fall være plass nok. Til grunn for ominnredningsplanene ligger det fremtidige kringkastingshuset med plass for radiovirksomheten og eventuelt videre fjernsynsutbygging.

Den plassen som blir ledig i Klubbegata skal tas i bruk for radioformål. Redaksjonen blir flyttet ned i 3. etasje. Dermed frigjøres det arealet som NRK leier i naboeiendommen (Bredal-gården), ca. 80 m² for NRK-bruk og 460 m² som fremleies. En ledig stilling i fjernsynet, for fotograf, er omgjort til programsekretær-stilling. Det kan da bli noe sterkere fjernsynsinnsats, selv om det blir nødvendig å leie noe kapasitet på teknisk side. NRK/Rogaland har meldt interesse for et lokalt fjernsynseksperiment i 1986.

Det tidligere fjernsynsutstyret, med et kamera, er byttet ut med to-kamera Be-

tacam oppsetning. Det er lettere og mer mobilt, og har vært flittig brukt. Det er i årets 11 første måneder levert 20 Norge rundt-innslag og 25 innslag til sportsprogrammer, tilsammen tre timer og 35 minutter til Reportasje- og idrettsavdelingen. Til Dagsrevyen har det gått 56 innslag med samlet tid to timer og 56 minutter. Det er produsert tre tittelprogrammer med samlet sendetid 55 minutter. Et betydelig løft var serien Haugalangs i samarbeid med NRK/Hordaland, bl.a. med direkte sending fra Haugesund Jonsokkvelden.

I distriktsendingene er det kommet en nyskaping i 1985, Bygderadioen. Den lager distriktsmedarbeiderne omkring i fylket, med teknisk hjelp fra kontoret. De programansvarlige får ganske frie hender og slipper til to eller tre ganger i året. Både fra lokalavisene, det lokale programrådet og fra bygdene har reaksjonen på det nye programmet vært positiv.

Blant viktige hendinger og saker som har vært fremme i programmene i radio og fjernsyn kan nevnes Titania-problemene, Stavanger festdager, P1-torget, gassterminalen på Kårstø og Concem-ulykken i Grannsfjorden. Oljeaktivitetene preger stadig nyhetsbildet i Rogaland. Idretten gjør også mye av seg, Rogaland har stadig to klubber i første divisjon fotball og i 1985 er også håndballen kommet sterkt inn, bl.a. med cupmester SIF.

Nærradioen står sterkt i dette distriktet. I år er også nordfylket kommet med. Denne konkurransen har NRK hittil maktet å møte noenlunde bra. Men den vokser i styrke og kan bli problematisk, ikke minst på personellsiden.

Stavanger radioorkesters bidrag til riksprogrammet er i tilbakegang. Total sendetid i år er 26 timer og 50 minutter. Den normale rammen for få år siden var 40 timer.

NRK/SØRLANDET

Årets største utfordring for NRK/Sørlandet var prøveprosjektet med Distriks-TV som kontoret gjennomførte fra 4. februar til 29. mars.

Første sending er vel over for Distrikts-TV ved NRK/Sørlandet, og teamet kan puste lettet ut. I første rekke fra v. Reidun Andersen, Birger Askbo, Kirsten Bråthen og Hallgeir Skretting. Bak fra v. Sigurd Rimstad, Astrid Finsrud, Maja Moi og Per Ole Lindhjem.

I denne perioden sendte NRK/Sørlandet daglige nyhetssendinger mandag til og med fredag i forkant av Ettermiddagssnytt. Hver sending var på inntil 10 minutter, og sendingene var lagt opp etter lest av Dagsrevyen med blanding av meldinger, reportasjer og intervjuer.

Ca. 220.000 mennesker i landsdelen kunne ta inn kontorets TV-tilbud, som ble sendt ut via de tre hovedsenderne i Agderfylkene.

Prøveprosjektet var vellykket. Kontoret mottok daglig positive reaksjoner fra publikum, og en seerundersøkelse konkluderte med en gjennomsnittlig seeroppslutning på 36%. I alt så 84% av alle sørlendinger NRK/Sørlandets TV-tilbud en, flere eller mange ganger.

91% av dem som ble spurt, svarte at de var fornøyd med disse distriktssendingene, og bare 2% ga uttrykk for negative holdninger.

Det ble et arbeidsmessig tungt løft for NRK/Sørlandet, men man syntes ærlig talt det var artig å være pionerer, og kontoret ønsket selvsagt også å bli med på slike distriktsvise TV-sendinger i årene fremover, så sant de bemanningsmessige forholdene legges til rette.

Året 1985 har ellers vært noe preget av innføringen av EDB ved kontoret. NRK/Sørlandet har tatt i bruk EDB til tekstbehandling, vaktplaner og budsjettoversikter for å nevne enkelte arbeidsoppgaver. Man er i ferd med å legge det lokale musikkarkiv inn på data og man forbereder overgang til skrijving av kjøreplaner på EDB.

Kontoret har ellers i 1985 satset på enkelte spesialsendinger til lytterne i Agderfylkene. Bl.a. sendte kontoret direkte i to timer på P2-nettet fra åpningen av kulturhuset i Grimstad. Tilbudet gikk bare ut til lytterne i egen landsdel.

Man kan også nevne en direkte håndball-overføring fra en cupkamp, sendt ut på 107 mhz som et tilbud til lyttere i Kristiansands-regionen. Med disse sendingene har man ønsket å utnytte et av radioens beste journalistiske virkemidler, den direkte, lokale formidling.

I løpet av året har distriktskontoret fått nytt fjernsynsutstyr, som består av to kameraer, opptaks- og redigeringsutstyr av type Betacam. Dette gjør kontoret teknisk sett i stand til å produsere mer fjernsyn.

Sørlandssendinga

NRK/Sørlandet har ikke foretatt store programmessige omlegginger i 1985. Man har kjørt et tradisjonelt mønster med bl.a. satsing på sommersendingene. Daglige reise-team sørget for varierte og underholdende sommertilbud.

I høst ble det naturlig nok lagt ganske store ressurser i valgsendingene, og man har også prioritert reisevirksomhet i distriktet i høst. I tillegg har man satset på enkelte store, ressurskrevende opplegg, som en serie kristne retninger i ytterkant av det tradisjonelle og et samarbeidsprosjekt med Østlandssendingen om Norsk Data. I det hele tatt har kontoret lagt vekt på større, gjennomarbeidede reportasjer, som så er blitt tilbudt riksnettet.

Riksnettet

NRK/Sørlandet har i 1985 produsert ca. 250 timer for de to rikskanalene. I sommer gjennomførte man «*Båtradioen*» for siste gang fra NRK/Sørlandet, etterat Inge Fosselie har hatt ansvaret for posten i 6 år.

Kontoret har også i 1985 hatt ansvaret for «*Pandoras Juke Box*» som sendes hver lørdag formiddag på P2 nettet, og av andre faste poster kan en nevne «*Lirekassen*».

I høst har NRK/Sørlandet gjennomført fem «*Nøtt i sør*»-senderinger på P2 nettet fredag kveld.

Fjernsyn

NRK/Sørlandet har produsert ca. 11 timer for TV i 1985. Ca. 7% av disse timene er kontorets prøvesendinger med Distrikts-TV.

Andre spesielle senderinger var NRKs store jubileumssending, der kontoret medvirket med direkte innslag fra Lindesnes fyr og den årlige innsamlingsaksjonen.

Blant en del større enkeltprogrammer under egen tittel, kan nevnes et program med musikeren Jan Erik Pettersen fra Kristiansand, en reportasje om Bykle som den store vekst- og reiselivskommunen i Setesdal, et program om kunstnergruppen Villvin i Risør og et portrett av kunstneren Lise Schönberg fra Kristiansand.

NRK/TELEMARK

Utvidede morgensendinger, en godt etablert fjernsynsproduksjon og EDB som nytt arbeidsredskap både i administrasjonen og redaksjonen – det er de tre mest iøynefallende stikkord for utviklingen ved NRK/Telemark i 1985. Men i tillegg til dette, kontoret har hatt store musikkproduksjoner, flere samsendinger med andre distriktskontor og fylt sin «kvote» av forpliktelser til P2. Kort sagt – man har lagt bak seg et aktivt radio- og fjernsynsår.

Lytterundersøkelsene som er gjennomført i NRKs regi viser at de tidlige morgensendingene blir godt mottatt av lytterne, morgensendinger hvor nyhetene har sin selvfølgelig plass sammen med reportasjer fra hele fylket. Kontoret har året rundt reportasjeteam på reise i Telemark, og med den verdifulle produksjonen ved kontoret i Seljord, får lytterne en god geografisk spredning i sitt tilbud.

Det har vært atskillig offentlig debatt om musikkbruken i Telemarkssendingen dette året. Kritikerne hevder at NRK/Telemark spiller for lite av lokale artister – at de internasjonale stjernene i for sterk grad preger musikkvalget. Kontorets statistikk viser at mellom 30 og 40 prosent av den musikk som brukes er av utøvere fra eller med tilknytning til fylket. Distriktsprogramrådet tok også opp denne saken, og i en pressemelding slår rådet fast at de er godt tilfreds med kontorets dekning og bruk av lokale musikk-krefter.

NRK/Telemark har i dag godt over 2000 egenproduserte musikkopptak av lokale

utøvere, et arkiv som forøvrig stadig vokser. I 1985 har man bak seg flere store musikkproduksjoner, blant annet konsertopp-tak med Telemark Ungdomssymfoniorkester, en ungdomsmusikal av Guttorm Guttormsen og barnemusikalene «Du + jeg = to» av Henrik Ødegaard og Ingebjørg Dahl Sem og «Julelandet» av Siri og Gisle Kverndokk, den siste med 120 medvirkende musikere og sangere. Kostnadene til musikkinnkjøp av lokale utøvere er blant de største enkeltpostene i kontorets regnskap.

Også i 1985 har kontoret hatt et godt samarbeid med Telemark Teater. Det største løftet rent teknisk var produksjonen av Radioteaterets «Marx og Coca Cola» av Nils Schou med Jan Bull som instruktør.

«Fellesferiestart langs E 18» ble et interessant og inspirerende prosjekt som kontoret gjennomførte sammen med de fire andre distriktskontorene på strekningen Oslo–Stavanger. Foruten at alle fem kontorene hadde en halvtimes samsending i sine egne distriktsprogram denne fredagen, fikk lytterne en tre timers P2 sending på kveldstid med rapporter om trafikkutviklingen på E 18 og tilbud om å delta i ulike arrangementer underveis. I Telemark leide kontoret ferge fra Brevik til Stathelle – akkurat slik bilistene opplevde «den sørlandske hovedvei» før Breviks-brua kom.

6. juli i år var det en kraftig eksplosjon på Porsgrunn Fabrikker med fare for store gasslekkasjer over Grenlands-området. I noen minutter var situasjonen meget spent, og kontoret brøt rikssendingene for å gi informasjon til folk om hvordan de skulle forholde seg dersom de luktet gass. Både fra politiets og fra Sivilforsvarets side blir det hevdet at denne informasjonen var av uvurderlig betydning, og i ettertid er det også understreket at NRK er blant de aller viktigste brikkene dersom katastrofealarmen skulle bli utløst på nytt i Grenlands-regionen.

30 innslag til Dagsrevyen, 20 innslag til Norge rundt og en rekke innslag til Sportsrevyen samt tre egne tittelprogram – det er 1985-status for NRK/Telemark på fjernsynssiden. Likevel er kontoret tvunget til å

si nei til en rekke forespørsler fra avdelinger i Oslo fordi kontoret bare har et fjernsynsteam. Dette gir også klare begrensninger i kontorets ønske om å produsere lokale prøvesendinger i Telemark.

Distriktsprogramrådet har hatt fire møter i 1985. Rådets formann er Alf Skåum, Skien. Rådet har drøftet en rekke saker, blant annet sommersendingene, kontorets dekning av valgkampen, språket i Telemarkssendingen og som nevnt også bruken av lokal-musikk.

ØSTLANDSSENDINGEN

I motsetning til de øvrige distriktskontorene, er Østlandssendingen fra og med 1985 fritatt for programarbeid for radioens riksnett og for fjernsynet. I stedet har kontoret brukt alle ressurser til å lage tilsvarende mer distriktsradio for Oslo-regionen. Østlandssendingen starter de daglige morgensendingene etter Dagsnytt og værmelding klokka 06.00, og sender dermed omkring 140 timer mer på distriktsnettet enn de andre, utbygde kontorene. Østlandssendingen har også hatt en rekke programmer på radioens riksnett, ved at distriktsproduksjoner som er sendt i Oslo-regionen senere er tilrettelagt for reprise på P1 eller P2.

I denne delen av landet er morgenen en spesielt god sendetid i forhold til ettermiddagen, og derfor har Østlandssendingen i 1985 brukt mye av kreftene på å lage en best mulig frokostradio i de tidligste morgentimene. Ved siden av nyhets- og reportasjestoffet, har avdelingen lagt stor vekt på kulturdekningen i hovedstadsområdet. F.eks. er premierene ved teatrene, revyscenene, Operaen og Oslo kinematografer gjennom året blitt omtalt morgenen etter premierekvelden av spesielle kulturmedarbeidere.

I ettermiddagssendingene har avdelingen hatt flere kulturserier fra Oslo og Akershus, og Arne Christiansen ved Oslo Nye Teater har hatt ansvar for en lang rekke tilbakeblikk på det beste fra de gamle Oslo-revyene.

Ut over hele høsten presenterte Østlandssendingen en programserie fra «byene i Byen» – områder i hovedstaden som ennå i

1985 i større eller mindre grad lever sitt eget liv i storbyen.

Det var først dette året Østlandssendingen med god samvittighet kunne fokusere så sterkt på selve Oslo-regionen, fordi avdelingen tidligere har hatt fellessendinger med hele Østlandet. Nå er disse samsendingene begrenset til en kort nyhetssending om morgenen og på formiddagen.

Det siste halvåret er det planlagt en forsterkning av den politiske deknningen. Dette er en nødvendig følge av overgangen til nytt politisk styringssystem i Oslo, med egen «byregjering» fra februar 1986. Østlandssendingen har øremerket en medarbeider som skal følge arbeidet i Oslo rådhus, som også vil stille et eget studio til rådighet for NRK – tilsvarende radioens stortingsstudio.

Kontoret har fortsatt stor nytte av samarbeidet med språkkonsulent og logoped, og vil så lenge økonomien tillater det fortsette med ordningen.

Østlandssendingens tekniske redigeringskapasitet er økt i løpet av året. En ny terrenggående beredskapsbil – med utstyr som gjør det mulig å sende fra de fleste stedene i Oslo og Akershus – er også anskaffet.

Bruken av elektronisk databehandling er i 1985 blitt innarbeidet hos alle i programstaben. Samtidige sendinger forberedes av programsekretærene på EDB-terminaler, noe som reduserer papirarbeidet til et minimum, og frigjør kontorpersonele til viktigere gjøremål. I administrativ seksjon har EDB allerede vært et uvurderlig hjelpemiddel i halvannet år.

NRK/BUSKERUD/VESTFOLD

I 1985 fulgte NRK/Buskerud/Vestfold det samme mønstret for distriktssendingen som var etablert fra høsten 1984. En time sending mandag–fredag fra kl. 17 til 18, samt lokal sportssending på 15 minutter søndag.

NRK/Buskerud/Vestfold fikk ingen nye stillinger i 1985, og derfor har det dette året ikke vært mulig å utvide sendetiden ytterligere. Likevel har kontoret i løpet av året økt aktiviteten ute i distriktet. Våren 1985

overtok man en eldre lyd-reportasjebuss fra NRK/Finnmark. Dette satte kontoret i stand til å oppsøke steder og begivenheter. Man har også dette året forsøkt å bygge ut og utnytte det trådløse reportasjesystemet. En kan dermed frigjøre seg mer fra Televerkets linjer, slik at en raskt og med god kvalitet kan ha direkte overføringer fra aktuelle begivenheter.

Med denne utrustningen hadde kontoret i år egne sommerradiosendinger to dager i uken, og høsten 1985 har man hver 14. dag hatt utplasserte magasinsendinger fra ulike steder i Buskerud og Vestfold. Det er forholdsvis ressurskrevende sendinger, men mye god radio er det blitt.

Da man kom i gang med egne distriktsendinger for Buskerud og Vestfold høsten 1983, var den redaksjonelle linje at man ikke skulle ha faste programposter som ville binde den begrensede sendetiden for mye. Man prøvde å lage mest mulig aktuelle sendinger.

Radio og hurtig nyhetsformidling hører sammen, og nyheter blir naturligvis fortsatt prioritert, men man glemmer ikke andre sider hvor radioen har sin styrke. Lokale musikkopptak og lokale artister er en viktig del av kulturlivet som gis god plass i sendingene. En har derfor fra i høst hatt en egen musikkspalte hvor lokale utøvere er blitt presentert.

Utenom distriktssendingene har man bidratt med innslag til riksprogrammene, P1 og P2, og har tatt på seg hele pogramposter som Ni-timen, NotaBene, På podiet, Hallo Norge, og man har dekket aktuelle begivenheter både for Dagsnytt og Dagsrevyen med nyhetsmeldinger og innslag.

Medarbeiderne ved distriktsskontorene må ofte tjene mange herrer. Kontoret er primærkilden for nyhetene fra distriktet og skal være korrespondenter og formidle disse videre til rikskanalerne når det trengs. Et godt eksempel på dette var brannen ombord på kongeskippet «Norge» da det lå ved kai i Horten. I løpet av ettermiddagen den 7. mars hadde en og samme medarbeider aktuelle rapporter etter hvert som brannen utviklet seg, til «Her og Nå», Utenlandspro-

grammet, Dagsnytt, Dagsrevyen og til distriktssendingen.

Høsten 1985 var en av kontorets medarbeidere programleder i «Norge rundt», og fra 15. desember er en av programsekretærene overført til redaksjonen for Ni-timen i to måneder.

NRK/Buskerud/Vestfold har i dag 12 ansatte. Av disse arbeider 10 ved distriktsskontoret i Drammen, og en medarbeider er ved underkontoret i Tønsberg og en på Gol.

Distriktsskontoret for Buskerud/Vestfold holder til i midlertidige lokaler i Havnegt. 10 i Drammen. Her er det liten plass til å kunne utvide antallet medarbeidere. Man håper derfor at en i løpet av 1986 kan komme i gang med prosjektering og bygging av nye lokaler.

NRK kom sent i gang med distriktutbyggingen på Østlandet, og utviklingen siden kontoret startet høsten 1983, har gått mye langsommere enn det som var forutsatt.

Kontoret har fremdeles en daglig sending for to fylker, mens et utbygd distriktsskontor har fire daglige sendinger for ett fylke og i tillegg riksmedarbeider i radio og fjernsynsmedarbeidere. I mellomtiden har man fått en ny mediepolitikk med flere nærradiokonsesjoner i de to fylker.

NRK/Buskerud/Vestfold dekker i NRK-sammenheng et meget stort område, til sammen 42 kommuner med 9 bysamfunn. Over 10 prosent av landets befolkning bor i dette området. Dette er grunn nok til at det må en hurtig satsing til for at dette området skal komme opp på samme plan som de deler av landet som forlengst har fått et utbygd NRK-kontor.

NRK/ØSTFOLD

1985 var det første året med daglige sendinger fra NRK/Østfold. 10 medarbeidere (5 på programsiden, 3 på teknisk, 1 kontor-medarbeider og distriktssjefen) produserer og sender 1 times distriktsprogram mandag–fredag. Det lages ett kvarter lokal sport med resultatservice og reportasjer hver søndag. Det har vært levert en del innslag både til P1 og P2 i radio og til fjernsynet, spesielt til «Norge rundt.»

Kontoret hadde for første gang overført en programmedarbeider til 3 måneders tjeneste i Norge rundt sommeren 1985.

Distriktssendingene søkes laget så variert som mulig. Det tas bevisst sikte på å få med innslag fra hele fylket, ettersom Østfold ikke har noen distriktsavis eller fylkesavis(er), som f.eks. Buskerud eller Telemark. NRK/Østfold følger en spesiell forpliktelse til å få fram saker som har interesse for hele fylket, ikke bare deler av fylket. I sendingene tar en sikte på å sende lokal musikk. Man har gjort opptak med en rekke musikk-grupper, orkestre, band m.v. av forskjellig type. Man har hatt konserter med klassisk musikk, en har sendt lokale popgrupper, visesang m.v.

Sommeren 1985 hadde kontoret en rekke direkte-sendinger fra steder i fylket hvor feriefolket samles.

I hele 1985 har man hver onsdag hatt programposten «Kirkemagasinet», 10 minutter med stoff fra kirke, menigheter og kristenliv.

Høsten 1985 har man hver tirsdag hatt en programpost på ca. 10 minutter om Østfoldlitteraturen gjennom tidene.

Kontoret har også gjennomført en lokal litteraturkonkurranse. Hensikten var å få folk til både å skrive og lese opp på lokal dialekt. Det kom inn rundt 25 bidrag, de aller fleste fra de indre deler av fylket.

Pr. 15. mars 1986 skal ombyggingen av distriktsskontorets bygninger til et moderne radiobygg være avsluttet. Da får en vel 1300 kvadratmeter plass, nye studios, nye kontorer m.v. Men fortsatt har kontoret bare 10 medarbeidere, også i 1986.

NRK/HEDMARK

Det er flere forhold innen programvirksomheten og en spesiell utvikling inn i dataalderen som i særlig grad har satt sitt preg på arbeidet ved distriktsskontoret i Elverum i 1985. Også på det tekniske området fikk kontoret en nyvinning i form av en prototyp på en beredskapsbil som i sivilforsvarskretser har vakt berettiget oppmerksomhet. På fjernsynssiden har LET-teamet hatt et travelt år, – også med flere større oppdrag for

andre avdelinger. En av disse oppgavene: «Vinterleker med oss», et program på 20 minutter for Reportasjeavdelingen på Marienlyst, resulterte i heder og en pris i Porotoroz på den 8. internasjonale festival for TV-sportsprogrammer.

Programvirksomheten i radio har vært preget av sterk økning og betydelig innsats på riksnettet. Programproduksjonen har vært sterkt utadrettet i Hedmark med omfattende reisevirksomhet både med program og teknikk.

Administrasjonen, som fikk egen kontorleder fra 1. februar, har videreført datautbyggingen for alle avdelinger. Oppfølgingskurs for samtlige medarbeidere er gjennomført i år.

Som nevnt har altså NRK/Hedmark fått en beredskapsbil finansiert av beredskapsmidler med ca. 1 million kroner. Bilen skal utprøves og brukes i de daglige oppdragene ved NRK/Hedmark. Idéen til bilen og forslag til teknisk utstyr/innredning er kommet fra distriktkontoret. Prosjektet ble utviklet i samarbeid med Beredskapskontoret og Anleggsavdelingen i NRK. Resultatet er blitt en prototyp på en reportasjebil spesielt utstyrt for trådløs overføring i VHF- og UHF-båndet. Bilen, som er firehjulsdrevet, har også en 50 W FM-sender som f.eks. i beredskapssituasjoner kan sende på forskjellige frekvenser etter behov. Bilen er uavhengig av nettspenning, idet det tekniske utstyret kan drives ved hjelp av batteri eller eget aggregat.

«Hedmarksradioen»

Den omfattende reisevirksomheten i siste halvår førte til gjennomføring av en rekke større programprosjekter som også i alt vesentlig kunne sendes på P2. Blant disse prosjekter var 7 programmer om grenseløsenes virksomhet under krigen og deres situasjon i dag.

Av andre større serier kan nevnes:

Fjelltopper øst på. Fem programmer om vandring i Hedmarks fjellverden.

Hedmarkinger på Hellerud. En serie programmer fra landbruksveka.

Jeg fant, jeg fant på Finnskogen. En større serie programmer fra Finnskogene i forbindelse med Finnskogdagene.

En ukes programmer fra Norway Cup og fra Nord-Østerdalsuka.

Hedmarkinger på 78° nord. – En serie programmer fra Svalbard.

NRK/OPPLAND

Distriktssendetiden passerte i 1985 560 timer. Dette er en økning på 15% sammenlignet med 1984. Det siste halve året er den ukentlige sendetid kommet opp i 11 timer og 45 minutter. Dette uketimetallet indikerer at 600 årstimer blir passert i 1986.

Også antall programtimer på riksnettene økte i 1985. Distriktsskontoret bidro med ca. 90 timer til P2 og drøye 6 timer til fjernsynet.

Opplandsradioen

Opplandsradioen startet sine sendinger mandag-lørdag kl. 06.45 med et morgenkvarter preget av lokal sang og musikk. Et tretti-tall bidragsyttere leverte dikt til posten «God morgen, Oppland». Morgenkvarteret har ellers hatt med stoff av typen person – og stedsnavn, merkedager, natur og fauna og historiske begivenheter. Programskjemaet etter kl. 07.00 har vært forholdsvis sterkt nyhets- og aktualitetspreget, mens 07.50 har gitt plass for bl.a. servicestoff om møter og arrangementer rundt om i fylket. Det bringes daglig temperaturoversikt fra 10–12 steder i Oppland.

Lytterundersøkelser viser at 28% av befolkningen lytter på Opplandsradioen om morgenen.

Formiddagssendingen kl. 12 bringer, i tillegg til nyheter og værmelding, forskjellig servicestoff om vei og føreforhold. Man prioriterer en del hverdagsstoff og mykt stoff i denne sendingen.

Ettermiddagssendingen er normalt på 60 minutter, men kan enkelte ganger strekkes til 75 minutter. Skjemaet er delt inn i et nyhetskvarter, et halvtimes Opplandsmagasin og Stoppested. Sendingen avsluttes med ønskeplate og nyhetsoversikt.

Ungdomsåret 1985 ble viet stor oppmerksomhet. 8 ungdomsredaksjoner leverte

stoff til «Ung i Opplandsradioen» som ble sendt annenhver fredag. «Talent 85» ga en rekke portretter av unge sangere og musikere. NRK/Oppland medvirket til «Talentkassetten» som er gitt ut av Oppland sang og musikkråd. Den ukentlige «Fredagskonkurranse» basert på siste ukes nyhetsstoff ble en populær post. Det har også vært positiv reaksjon på tilbudet til turfolket med badetemperaturer i sommerhalvåret og skiforhold i vinterhalvåret. Tilbudet gis fredager og lørdager.

NRK/Oppland tok initiativ til at en norsk rettssal ble åpnet for radioopptak i forbindelse med rettsaken mellom «Greenpeace» og avisen «Dagningen». Med rettens og partenes godkjennelse ble hele rettsaken tatt opp. Dette resulterte i en helt annen form for rettsreferat enn tidligere og stoffet ga også grunnlag for en times riksprogram med autentisk lydopptak som viste hvordan en rettssak arter seg.

Av sentrale nyhetssaker i Opplandsradioen dette året nevnes Lillhammer-OL, Dokkautbyggingen, Mjølsbrua og flyplassprosjektene. Valgkampen og valget preget sendingene i august og september. Valgnatten sendte Opplandsradioen non-stop til alle resultater var kjent.

I arbeidet med språkkrøkt har distriktsskontoret benyttet 2 konsulenter og i forbindelse med vurdering av opptaksarkivet for lokal sang og musikk, har en frilans musikkmedarbeider gjort et betydningsfullt arbeid.

Lyttertallene for Opplandsradioen er stabile. 3 undersøkelser dette året viser at 40–42% av opplendingene daglig hører på distriktssendingen. NRK/Oppland er et populært besøkssted. Skoleklasser, media-

grupper, lag og foreninger ber om omvisning og orientering. Forespørsler om praksismuligheter har økt særlig fra ungdom under utdanning og fra personer som er interessert i mediearbeid.

1985 ble dataåret ved NRK/Oppland idet EDB ble tatt i bruk innenfor programtjenesten, teknisk tjeneste og administrasjonen. Distriktsskontoret innfører gradvis dette hjelpemidlet og stadig flere rutiner, oversikter og arkiver føres over.

NRK/Oppland fikk dette året konkurranse i eteren fra nærradio. Ved utgangen av året sendes nærradio fra 6 forskjellige steder i Oppland.

Riksprogram radio

Produksjonen i 1985 lå noe over 1984-nivået. Distriktsskontoret disponerer ett programårsverk som i hovedsak lager stoff for P2. NRK/Oppland har ansvaret for «Ferie og Fritid» og turnusoppgaver for «Hallo Norge», «På podiet» og «NotaBene». Medarbeidere ved kontoret har også levert en rekke tittelprogram og hatt ansvaret for flere direkte sendinger på kveldstid. Hver uke bidrar distriktsskontoret med kortere innslag, reportasjer og teknisk assistanse for de mange magasinpostene i P1 og P2.

NRK/Oppland var vertsskap for et omfattende P1-torg på Lillehammer i juni.

Fjernsynet

Distriktsskontorets LET-team har levert over 60 reportasjeinnslag – de fleste til Dagsrevyen og Sportsrevyen. Et 20-talls innslag er sendt i Norge rundt. Teamet har medvirket i flere samproduksjoner med Oslo og selv laget 4 program under egen tittel.

FJERNSYN

Programvirksomheten

Samlet forbruk i 1985 var kr 142 193 700 (i 1984 kr 133 789 146). Samlet sendetid i Fjernsynet var 2 868 timer (1984 2 806,5 timer).

Av den samlede sendetid var 105,22 timer Nordvisjon (1984: 91 timer) og 73 timer samproduserte program (1984: 52 timer), 192 timer Eurovisjon (334 timer i 1984) og 16 timer Intervisjon (6 timer i 1984). I disse tallene er ikke tatt med utveksling av nyhetsinnslag over Eurovisjon, Nordvisjon.

Den gjennomsnittlige sendetid pr. uke var 55 timer, (53,9 timer i 1984). Av disse timene var 47 timer førstegangssending (45,1 timer i 1984) og 8 timer var reprisesendinger (8,8 timer i 1984).

Programposten »I reprise» blir stadig sendt, men tittelen er fjernet. De fleste programmene blir sendt i tiden fra kl 17.00 og frem til Dagsrevyen kl 19.30. De fleste programmer sendt i reprise i dette tidsrommet – samt lørdag etter Frokost-TV – er norskproduserte og blir teksten for hørselshemmede. I tillegg til »Tekst-TV» er disse programmene ment som en hjelp for døve og hørselshemmede, men de er også ment som et tilbud til folk i skiftarbeid og også andre som ikke har anledning til å følge kveldssendingene, som folk i sykehus, institusjoner o.l. Kun i unntakstilfeller blir utenlandske program sendt i reprise, og da bare hvis de er omfattet med en ganske spesiell interesse og/eller retter seg til spesielle målgrupper.

Total sendetid for alle reprisesendinger i 1985 var 444 timer eller 15,15% av samlet sendetid i fjernsynet (1984: 459,5 timer – 16,4%). Egenproduksjonen i 1985 var i alt 1 352 timer – 26 timer pr. uke (1984: 1 175 timer – 22,6 timer).

Fordelingen av fremmedproduksjon er slik som skjemaet nedenfor viser. Prosenten er regnet ut på grunnlag av totalt antall timer førstegangssendinger og de tall

som står i parentes er regnet ut på grunnlag av kun fremmedproduksjonen.

	Nordvisjon* samprod.	Eurovisjon* Intervisjon	Innkjøpt fremmed- prod.
1985:	4,3% (9,8%)	8,6% (19,4%)	31,3% (70,8%)
1984:	6,1% (12,2%)	14,2% (28,5%)	28,4% (59,3%)
1983:	9,8% (20,4%)	6,0% (12,5%)	32,4% (67,1%)
1982:	7,8% (16,1%)	9,3% (19,2%)	31,2% (64,7%)
1981:	6,0% (12,7%)	5,8% (12,4%)	35,8% (74,0%)

* Innslag fra nyhetutvekslinger, ikke medregnet.

Den årlige innsamlingsaksjonen i NRK var i år lagt til søndag 20. oktober under tittelen »Ungdomskampanjen -85». Helge Torsen og Asbjørn Taraldsen var ansvarlige for den fjernsynsmessige avvikling av innsamlingsaksjonen med Simon Flem Devold og Gunvor Hals som programledere i studio. Aksjonen ble avviklet i regi av Undervisningsavdelingen.

Eurovisjonskontoret

Eurovisjonssendingene i NRK (nyhetsinnslag ikke medregnet) kom i 1985 opp i 192 timer, hvorav ca. 150 var sportssendinger og 35 var musikkprogrammer. Sammenlignet med siste ikke-olympiske år, 1983, er tallet svært høyt, nesten det dobbelte. Særlig omfattende var sendingene fra VM på ski i Østerrike, fra Wimbledon-turneringen i tennis og VM i ishockey i Tsjekkoslovakia. Flere større pop-konsserter, særlig den meget omtalte Band Aid-konserten til inntekt for de sulterammede i Afrika, bidro også sterkt til dette resultatet.

Nordvisjonssendingene i NRK (nyheter ikke medregnet) viste en viss økning i 1985, på ca 15%, til drøye 105 timer. Inntaket av dokumentarprogram steg til ca 25 timer, 50% mer enn i 1984. På underholdningssektoren merker en imidlertid en sterk nedgang, bare knappe 6 timer mot drøye 15 i 1984. Som en følge av at flere større internasjonale mesterskap i 1985 ble arrangert i Norden, steg inntaket av sportsprogrammer med nesten 100%, til mer enn 23 timer. De nordiske samproduksjonene synes å ha stabilisert seg på et volum omkring 50 timer pr. år. Man merker seg to større serier med musikkprogrammer, »Musikk i Norden» og »Unge nordiske solister» fra biennalen i Oslo høsten 1984. Dessuten to avdelinger i engelskserien »Take it Easy», dokumentarserien »Forfatterinne i dag» og »Puls og perspektiv». Fra underholdningsavdelingen kan nevnes »Billedbrev fra USA» og den norsk-svenske kriminalserien »Rød snø». For barn de første episoder i den store Egner-serien »Folk og røvere i Kardemommeby».

NRKs bidrag til Eurovisjonen var i 1985 ganske usedvanlig mange og omfattende, hele 93 timer mot en normal på ca 20. Igjen

er det i det vesentlige tale om sportssendinger, så som håndball-VM (kl.B) for menn, EM i judo, EM i turn for menn og VM i bryting, VM i bandy, i dans og på skøyter, og – ikke minst friidrett på Bislett i Oslo, omfattet med stor interesse også i USA. Sommerkonserten i Holmenkollen ble sendt i åtte land, mens Barne- og ungdomsavdelingens lille film »En julehistorie» vil gå i 10 land.

NRKs bidrag til Nordvisjonen viser dessverre en klart synkende tendens, hele 25% mindre programmer enn i 1984, kun 55 timer. Det er faktisk bare sport og musikk som holder samme nivå som forrige år, selv om det også for musikken er svært beskjedne tall, ca 3 timer for hele året. Blant de programmer som vakte en viss interesse, kan nevnes Sverre M. Fjellstads dyrefilmer og Barne- og ungdomsavdelingens serie »Slik er det inni...», en rekke PAN-programmer, »Finnmark mellom øst og vest», »Stabat Mater» og Händel fra Festspillene i Bergen, »Stephan Grappelli i Molde» og »Diplomatix» fra Underholdningsavdelingen, og »Fribillett til Soria Moria» og »Heimkomst» fra Fjernsynsteatret.

Man kan ellers notere at *NRKs tekniske assistanse* til utenlandske stasjoner i 1985

	Programmer sendt i NRK			Programmer fra NRK sendt i			Samprod.	Produksjonsassistanse	
	fra NV-land	fra EV-land	fra IV-land	NV-land	EV-land	IV-land	i NV/EV	Antall	Faktura-beløp kr.
1985									
TEA	26t 37'	–	–	6t 50'	–	–	–		
UHA	5t 41'	22t	–	6t 11'	1t	–	21t 06'		
MUS	5t 45'	8t 49'	1t 09'	3t 18'	–	–	8t 27'		
OLA	24t 57'	1t 53'	–	15t 56'	–	–	17t 55'		
NYH*	–	–	–	–	1t 11'	–	–		
RED	–	–	–	–	–	–	–		
REP**	–	–	–	1t 11'	–	–	1t 48'		
SPORT	22t 28'	149t 11'	14t 45'	11t 15'	93t 19'	3t 45'	–		
SKO	–	–	–	41'	–	–	16t 03'		
BUA	17t 21'	10t 16'	–	9t 25'	57'	–	7t 33'		
FIL	–	–	–	–	–	–	–		
DK	2t 33'	–	–	25'	–	–	–		
Sum -85	105t 22'	192t 09'	15t 54'	55t 12'	96t 27'	3t 45'	73t 12'	193	318 252
SUM -84	91t 07'	333t 35'	6t 23'	74t 33'	31t 55'	3t 05'	52t 20'	145	***487 000
84/85 Tendens	+15%	+40%	+150%	+25%	+200%	–	+40%	+33%	205 426

* Nyhetsinnslag er ikke tatt med.

** Sport er ikke tatt med.

*** Herav netto overskudd.

har vært flere og mer omfattende enn noe tidligere år – i gjennomsnitt fire bestillinger pr. uke, mot tre i 1984. Det er fortsatt en viss interesse for Treholt-saken, men de to mediebegivenheter som klart skiller seg ut i 1985 er Stortingsvalget og Nobels fredspris. Ved begge anledninger hadde en medarbeidere fra 10–12 forskjellige stasjoner i arbeid på Marienlyst.

Innenfor Nordvisjonen hadde NRK i 1985 ansvaret for 6 møter og screeninger.

For første gang kom Færøyene med i det nordiske samarbeidet. Fra NRK har deres Sjonvarp Føroya (SVF) fått til sending serien «Kong Sverre», ti programmer i serien «Husker du» og mer enn tyve barneprogrammer.

Avvikling og presentasjon

I 1985 har det vært 8 t 50 minutter ekstra-sending i Fjernsynet. Den første ekstrasendingen var 11. mars i forbindelse med president Konstantin Tsjernenkos død. 13. mars var det en 1 t 42 min direkte overføring av bisettelsen.

31. mars ble det sendt en 20 minutters film om lavinehunder under tittelen: «Når raset går».

Sultsituasjonen i Afrika ble belyst i en 30 minutters sending 3. april.

13. juni var det to ekstrasendinger på til sammen 4 t 57 min om regjeringens langtidsprogram, og 26. november redegjorde utenriksminister Svenn Stray om Treholt-saken.

En har også i inneværende år lagt mye arbeid i å trygge avviklingen av programmene. Når det gjelder presentasjonen og forhåndsinformasjonen om programmene, har en forsøkt å utnytte ledig teknisk kapasitet for å gjøre denne presentasjonen så interessevekkende som mulig. Mangel på tekniske hjelpemidler gjør imidlertid at man står noe tilbake for utenlandske stasjoner på dette området. Stort sett har en måttet konsentrere seg om informasjon om programmene som går etter Dagsrevyen. Denne informasjonen er blitt gitt de siste minuttene før Dagsrevyen. I noen tilfeller

har en kunnet vise kutt fra programmene samtidig med at en har gitt en kort orientering om hva programmet inneholder. I andre tilfeller har en bare gitt en muntlig orientering mens en har vist en plakat med titlene på programmene.

De siste minuttene før Dagsrevyen er fortsatt blitt benyttet til korte informasjonskutt av allmenn interesse, fortrinnsvis informasjon som berører liv og velferd. Eksempler: trafikkinformasjon, blinde i trafikken, fjellvett, sjøvett, hjemmeulykker, tobakksskader, «frost i rør», refleks, sykkelønsordning, likestillingsinformasjon, brannfarlige væsker, etsende væsker, epilepsiinformasjon, om krigstjenestekort, aksjon nabohjelp, bygningsloven, informasjon om forhåndsstemming, bading og alkohol, aktive eldre, unge aktive, «Afrikas tørke dreper», Samfunnsboka etc.

En har også i en viss utstrekning gitt denne informasjonen i pauser mellom programmene. Disse pausene har imidlertid fortrinnsvis vært forsøkt fylt med programmer av mer underholdende art. Det har vært sendt både egenproduserte musikkprogrammer, ballettprogrammer, verbale programmer (merkedager f.eks.), stillsprogrammer fra norsk natur og innkjøpte tegnefilmer. Kveldens program har i år vært avsluttet med naturbilder og stemnings-skapende musikk.

En har fortsatt beholdt ordningen med programannonsør synlig på skjermen. Men i en viss utstrekning har en benyttet en elektronisk skriftgenerator ved utannonsering av mange navn. I tillegg til de programmene som har vært formidlet fra fremmede språk til norsk ved teksting, har en tekstet de aller fleste verbale programmene i ettermiddags-reprisen for hørselshemmede. Disse programmene er fortsatt blitt merket med (th) i Programbladet og på oversiktsplakatene, for å markere at teksten er sterkere komprimert og språket enklere enn ved vanlig teksting. Utenlandske program som overveide formidles til norsk ved tekst, markeres med (t).

Svalbard og Nordområdene

Longyearbyen TV-sender, Svalbard, har i hele 1985 sendt fjernsynsprogrammene direkte over ECS 2-satellitten.

Ettersom det bare er Longyearbyen som har direkte TV-sending, vil ordningen med videokassett-tjeneste til nordområdene fortsette foreløpig.

Normalt får Bjørnøya, Hopen, Jan Mayen, Svea, Ny Ålesund og værskipet «Polarfront» en kassett hver dag med programmene etter Dagsrevyen. Om der er plass, tas også nyhetssendingene med. På lørdager bruker en nå to kassetter som også gir plass til litt av programmene før Dagsrevyen, f.eks. sport.

Skips-TV

Oppslutningen om videokassett-tjenesten til handelsflåten har gått noe tilbake p.g.a. «utflagging», og Velferden opplyser at om lag 200 skip er med i ordningen. Skipene får i hver av 40 uker i året tilsendt 2 kassetter med til sammen ca 5 timer norsk-produserte programmer. Av dette er en time satt av til nyheter og sport, sammenredigert av Dagsrevyen og Sportsrunden. Massekopieringen skjer ved Statens Filmsentral, og det har i det siste året vært få feil av teknisk art.

Som tidligere gir brev og direkte kontakt uttrykk for at man ønsker mer norsk underholdning og sport.

Tekst-TV

Den sterke veksten i tallet på Tekst-TV-mottakere har fortsatt. Ved årsskiftet 1985/86 var det solgt ca 195 000 slike apparater i Norge, en økning på ca 75 000 det siste året. Veksten i Norge er atskillig sterkere enn i mange andre land.

Det viktigste som skjedde på den redaksjonelle side i Tekst-TV-virksomheten i 1985, var en sterk utvidelse i tekstingen av norske programmer. I alt ble 260 slike programmer tekstet. De hadde en samlet sendetid på 150 timer. Tekstingen av norske programmer er spesielt rettet inn mot døv og hørselshemmede. Ved hjelp av tekst får disse grupper muligheter til å

bruke NRKs programtilbud på en helt annen måte. Det er et ønske fra mange om at også nyhetsprogrammene må bli tekstet. Dessverre er det foreløpig ikke funnet noen teknisk løsning som i praksis gjør det mulig å tekste direktesendte programmer.

Informasjonsdelen har stabilisert seg på et omfang av mellom 125 og 130 sider daglig. Hovedvekten er lagt på innen- og utenriks nyheter. Det er etter hvert gitt en noe bredere bakgrunn for en del av nyhetene.

I 1985 ble det tekniske utstyret utvidet, slik at NRKs Tekst-TV skal kunne bygges ut til nesten 600 sider, hvis det skulle være ønskelig. En vesentlig del av den fremtidige utvidelse vil komme i form av sider fra eksterne informasjonsleverandører. Det er den data-teknologiske utvikling som gjør dette mulig.

I forbindelse med stortingsvalget høsten 1985 ble Tekst-TV koblet direkte til IBMs sentrale valgmaskin, slik at resultatene ble overført til Tekst-TV's sider etter hvert som resultatene ble innrapportert. Resultatene fra alle landets 454 kommuner kom med, samtidig som det ble foretatt ajourføring av fylkes- og landsoversikter hvert 5. minutt gjennom hele valgnatten. Systemet fungerte slik det skulle, og seere med tekst-TV-apparater kunne på den måten ta fram resultatet fra deres egen kommune – eller en hvilken som helst kommune.

Mot slutten av 1985 fikk Meteorologisk institutt utstyr som gjør at meteorologene kan legge inn varsler, temperaturoversikter og annen værinformasjon i Tekst-TV. Det vil føre til et bedre tilbud ved at oppdatering vil skje oftere enn tidligere.

En annen informasjonskilde blir Vegsentralen på Kjellerbru. Ved hjelp av utstyr i sentralen vil det bli lagt inn sider med oversikt over situasjonen på de viktigste veier over hele landet. Det er også meningen å koble seg til data-anlegget ved Oslo Børs, slik at samtlige aksjenoteringer blir å finne i Tekst-TV hver dag.

Salgskontoret

NRK har i år solgt 81 program til 18 fjernsynsstasjoner i 17 land (mot 66 program i

fjor). Salg av kortere innslag er ikke medregnet. Salget har foregått til land utenfor Norden. Innen Norden blir program utvekslet.

NRK har i år deltatt på følgende arrangement for å få solgt program:

- Fjernsynsmessen i Monte Carlo i februar
- Nordic Screening i Stockholm i juni
- Fjernsynsmessen i London i oktober

I tillegg kommer en rekke festivaler, hvor NRK har vært representert. Av disse er fjernsynsfestivalen i Montreux den viktigste.

Nordic Screening ble arrangert av Sveriges Television 6. - 10. juni i Stockholm. I alt deltok 70 kjøpere fra land i Vest- og Øst-Europa, Australia og New Zealand. Program fra alle de nordiske fjernsynsstasjonene ble vist, og dessuten filmer laget i samarbeid med Det danske filminstitut, Finska Filmstiftelsen, Norsk Film og Svenska filminstitutet.

Kjøperne er svært fornøyd med å få presentert en samlet oversikt over de beste produksjonene i Norden. Flere kontrakter ble inngått under selve arrangementet. Først etter et år vil det være mulig å si hvor stort salget virkelig blir.

Sigrid Undsets «Jenny» med Liv Ullmann i hovedrollen er solgt til Sveits (italienskspråklige Lugano), Italia, Spania, New Zealand, Hellas og Polen. Serien på tre episoder blir dubbet på italiensk og spansk. Det er første gang en dramaproduksjon blir sendt i spansk versjon.

«Diplomatix» som fikk pris for morsomste program i Montreux, er solgt til fem land. Like mange kontrakter er ventet i 1986. Undervisningsserien «Hverdager i Kina» er solgt til Belgia, Sveits og Vest-Tyskland.

Hellas er det landet som har kjøpt flest program. I alt har ERT kjøpt 25 undervisningsprogram og i tillegg både «Jenny», «Diplomatix» og «Saga Siglar».

NRK har etablert et samarbeid med BBC Enterprises for salg av sportssendinger, etter et vellykket prøveprosjekt. NRK har også knyttet til seg representanter i forskjellige land for å få solgt flere program. I

tillegg til USA er NRK nå representert i England, Frankrike, Spania, Italia, Hellas og Midt-Østen.

Etterspørselen etter kortere nyhetsinnslag og bakgrunnsstoff har økt, og vil være et av de områdene som kan utvikles ytterligere.

Fjernsynsarkivet

I forbindelse med ombygging av lokalene i arkivet, har arbeidet med forenkling og forbedring av arbeidsrutinene dominert den interne diskusjon. Et eget rom for alle katalogene - kortkatalogene - er blitt bygd. Og samtidig har flere av de ansatte flyttet ut i brakker hvor de har egne kontorer. Arbeidsroteringen - skrankevaktordning - er blitt ytterligere utformet og resultatet må sies å være positivt. Omorganiseringen har naturlig nok tatt mye tid. Planleggingen av EDB-bruk i forbindelse med tilvekst av nye program, er også blitt aktivisert. Arkivet vil nå begynne å vurdere omlegging av enkelte rutiner fra bruk av kortregistrering til EDB. En vet ennå ikke hvilke rutiner eller bestemte program som vil bli katalogisert og klassifisert på EDB.

Arbeidet med kopiering fra 2" til 1" videobånd samt påsynskassetter (VHS) har økt dette året. Det betyr i praksis at arkivet nå katalogiserer og klassifiserer program innspilt på video fra fjernsynets start. Og her finnes mye interessant stoff som man tidligere ikke fikk adgang til.

Arkivet har også begynt å merke den økende produksjonen ved distriktskontorene. Og fjernsynsarkivets forhold til disse er nå under vurdering. Et felles system må utarbeides. Ikke sendt stoff/program fra DK-ene må også bli registrert sentralt. Dette arbeidet utføres i samarbeid med Distriktenes Oslokontor som ønsker å bedre kontakten mellom DK-ene og fjernsynsarkivet sentralt i Oslo.

Arkivet har merket en viss tendens til økt arkivering av egenproduksjonen. Dette betyr i praksis at man katalogiserer og klassifiserer alle Dagsrevyinnslagene, alle innslag fra både «Norge rundt» og «Sportsrunden»

samt alle egenproduserte underholdningsprogram. Samt mye mer. Og det sier seg selv at dette makter ikke den lille staben i arkivet å holde ajour. Ekstra hjelp må settes inn. Og det blir også gjort.

Arkivkomiteen - formann Kaare Berg i Hovedbiblioteket - har holdt 6 møter. Også praktiske problem med arkivering av film og video er blitt vurdert av komiteen. Tendensen til stadig å ta vare på mer stoff merkes.

Også i år har en student fra Statens Bibliotekhøgskole praktisert i arkivet.

Et møte mellom fjernsynsarkivledere fra Finland, Sverige og Norge ble holdt i Finland. Her ble spesielt klassifikasjon av program på EDB vurdert samt innredning av nye lokaler og bruk av nytt teknisk utstyr. Arkivet har også deltatt med to personer på seminar/kurs arrangert av BBC og IFTA i London.

For å få oversikt over videobånd brukt i bestemte program - uredigerte bånd - har de ansatte på lageret begynt å registrere disse båndene på «TIKI» maskin. Lister sendes senere avdelingene med forespørsel om sletting av bånd.

Utlånet av bilder i 1985 har gått tilbake i forhold til 1984. I 1985 ble det lånt ut totalt 2099 bilder mot 2995 året før.

Arkivets tilvekst har økt fra 1806 til 3333 bilder i samme tidsrom. Årsaken til dette er at det i 1985 igjen ble inngått avtale om diasabonnement direkte fra AP i London. Stillsfotografene i NRK har også fotografert for arkiv etter oversendte ønskelister - dette vil de fortsette med også i 1986.

Det er nå installert en «Still Store» i Studio 5 - der kapasiteten er delt mellom Nyhetsavdelingen, Sporten og de andre avdelingene i NRK.

En del - User 9 - er avsatt til arkivering av frosne video - og filmbilder, og man er så smått igang med å finne frem til et arkiveringssystem.

Nyhets- og aktualitetsavdelingen

Til virksomheten i 1985 gikk det med kr 18 331 000 mot kr 14 198 500 i 1984. Den store

økningen skyldes bl.a. sterkt økte takster på det internasjonale nett som brukes til overføring av det daglige nyhetsstoff. Også overgangsproblemer i forbindelse med innføring av ny opptaks- og redigeringssteknikk førte til ekstraordinære omkostninger. Dekningen av stortingsvalget krever alltid store ressurser.

Året 1985 ble et gjennombruddsår for nyhetssendingene på teknisk side. I Fjernsynets 25-årsjubileumsår ble tradisjonelle filmkameraer og tyngre elektronisk opptaksutstyr skiftet ut med avanserte, lett bærbar elektronkameraer av typen «Betacam». Dette kamera bruker 1/2" videobånd og har innebygget opptaker slik at man unngår løse kabler. I operativ stand veier kameraet bare 7,5 kg, noe som gjør det meget praktisk i nyhetssammenheng.

Iløpet av året er også de gamle filmklippe-rom i nyhetsredaksjonen bygget om til moderne redigeringsrom for video. Nyhetstjenesten er dermed 100% elektronisk produsert.

Et annet stort fremskritt på teknisk side skjedde i Stortinget, hvor man i høst kunne ta i bruk et lenge planlagt kameraopplegg i stortingssalen. De to kameraene er innkjøpt av Stortinget, og installert i samråd med NRK. De kan fjernstyres fra Fjernsynets stortingsstudio. Når Fjernsynet ikke benytter utstyret, låses kameraene i bestemte posisjoner, slik at bildene fra talerstol og presidentplass overføres over det interne linjenett i stortingsbygningen. Det nye kameraet ble første gang brukt ved overføringen av Finansdebatten. Det har vist seg meget anvendelig både til korte Dagsrevyinnslag og til lengre ekstrasendinger.

Innføring av ny nyhetsteknikk ble fulgt opp med en omorganisering av personalet på teknisk side. En egen fast gruppe på 15 personer - kamerafolk, lyd- og lystechnikere - er nå direkte knyttet til Nyhets- og aktualitetsavdelingen, med tilhold i selve redaksjonen. Denne nyordning har ført til sterk økning av produktiviteten på opptakssiden og også til en mer aktiv billedmessig innsats i reportasjevirksomheten.

I Fjernsynets jubileumsår 1985 ble tradisjonelle filmkameraer og tungt elektronisk opptaksutstyr erstattet med lette bærbar elektronikkameraer. Her sees noen av ENG-bilene med mannskap foran Fjernsynshuset: fra v. Gunnar Sakshaug og gruppeleder Ernst Holme, Jan Erik Winther Jacobsen og Arne Johansen, Hans Elfvinn Haug og Ola Grundt, og lengst til h. Knut Andersen og Peder Rypdal.

Stortingsvalget 1985 ble innledet alt i januar på Marienlyst. Fra Gjerdes flosshatt kunne representanter for partiene trekke opp rekkefølgen for utspøringsprogrammene. Fra v. Carl I. Hagen (Fr.P), Ivar Leveraas (AP), Alice Ruud (DLF), Jahn A. Olsen (RV), Erik Solheim (SV), Rolf Pettersen (H) og Kringkastingsjefen.

De daglige nyhetssendinger er fortsatt avdelingens viktigste oppgave. I 1985 har de nye magasinene på lørdager og søndager vært produsert gjennom hele året. Dette har ført til en jevn utvidelse av de faste sendinger fra 1983 til 1985. Totalt er avdelingens produksjon økt fra 327,7 timer i 1984 til 367,7 i 1985. Dette innebærer en vekst på ca 12,2%. Økningen er skjedd uten noen tilsvarende vekst i personell eller tekniske ressurser.

Hovedtyngden av produksjonen utgjøres av de tre daglige sendingene. Ettermiddagsnytt, Dagsrevyen og Kveldsnytt. Disse sendingene står for 291,9 timer, alt vesentlig egenprodusert stoff. I 1985 fikk også Ettermiddagsnytt en kort værmelding.

De siste seerundersøkelser viser at Fjernsynets nyhetssendinger fortsatt har et meget stort publikum. Tallene tyder på at den omleggingen i retning av større nyhetsmagasiner i helgene som gradvis har funnet sted de siste årene, er blitt godt mottatt av publikum: Dagsrevyen med Fredagsforum 27. september hadde således ukens høyeste seertilslutning (65%), tett fulgt av Lørdagsrevyen med 61% og Søndagsrevyen med 52%.

Både NRKs utenrikskorrespondenter og distriktskontorene har vært med på å gi

helgemagasinene deres journalistiske bredde.

Utenom de faste sendingene har avdelingen produsert en rekke enkeltstående program og ekstrasendinger i forbindelse med viktige hendinger.

Således ble tiltalebeslutningen mot Arne Treholt referert i sin helhet i en ekstrasending 25. januar, og Lagmannsrettens dom ble utførlig behandlet i ekstrasendinger 20. juni. I mars ble det programsatt ekstrasendinger i forbindelse med Sovjetunionens president Konstantin Tsjernenkos død. 40-årsjubileet for frigjøringen 8. mai ble markert med et spesielt nyhetsprogram og ved overføring av jubileumsmøtet i Aulaen i Universitetet i Oslo.

I forbindelse med 40-årsjubileet for grunnleggelsen av FN laget Herbjørn Sørenbø et portrettprogram med organisasjonens første generalsekretær, Trygve Lie. Et annet portrett-program var Einar Lundes intervju med Tanzanias president Julius Nyerere, som foran sitt statsbesøk hos Kong Olav, så tilbake på sin tid som landets politiske leder.

NRKs utenrikskorrespondenter har i 1985 økt sin innsats for Fjernsynet, både i de daglige nyhetssendinger og i form av en lang rekke egne programmer.

President Julius Nyerere i Tanzania, her i samtale med NRKs Afrika-korrespondent Einar Lunde.

Stortingsvalget i september krevet omfattende redaksjonell og teknisk innsats. Valgkampen ble dekket gjennom 14 programmer under titelen «Valgrevyen», hver på 45 minutter. Disse programmene inneholdt nyhetsinnslag og reportasjer, dueller og kommentarer. I 7 av dem var lederne for de partier som oppfylte kravene til deltakelse i slike representasjonsprogrammer invitert til en 30 minutters lang utspørring.

Partiledersdebatten fikk i år en noe annen form enn tidligere. Den ble delt inn i fire hovedtemaer, som NRK fastla etter samråd med partiene. Programlederne fikk dessuten et selvstendig ansvar for å styre ordskiftet. 10 partier var representert i programmet. Etter regelverket fikk Arbeiderpartiet anledning til å møte med 2 deltakere, dessuten var regjeringen representert ved statsminister Kåre Willoch.

Dekningen av selve Stortingsvalget foregikk etter samme retningslinjer som tidligere, med resultattjeneste og prognose-service i samarbeid med NTB og IBM og med kommentarer fra studioene på Marienlyst utover natten. Flere hundre politikere og pressefolk fra inn- og utland var invitert. Flere andre land hadde ekstrasendinger i forbindelse med valget. Disse ble også produsert i NRKs studioer.

Utdelingen av Nobels fredspris ble dekket ved flere ekstrasendinger og utvidede nyhetssendinger. Selve prisoverrekkelsen i Universitetets Aula og prisvinnernes foredrag ble overført direkte.

Hovedtyngden av det utenlandske nyhetsstoffet blir formidlet gjennom Eurovisjonen. Samarbeidet innen denne organisasjonen er særlig godt utviklet på nyhetssiden. Tre ganger daglig (12.00, 17.00 og 18.55) overføres billedreportasjer og andre nyhetsinnslag mellom medlemsorganisasjonene. Samtidig distribuerer de internasjonale nyhetsbyråene sitt stoff til abonnentene. Utekslingen foregår ikke bare mellom landene innen EBU-området, men også til og fra medlemsorganisasjonene i den tilsvarende organisasjonen i Øst-Europa (OIRT) og i Latin-Amerika, Asia og Afrika. Eurovisjonens nyhetsutveksling

formidler dessuten stoff fra de tre store amerikanske «networks» (ABC, NBC og CBS) og fra CNN, den spesielle nyhetskanalen i USA.

Distribusjon av fjernsynsnyheter foregår nå mer og mer via satellitt. Fra mai 1985 skjer således Eurovisjonens daglige utveksling hovedsakelig over den europeiske kommunikasjonssatellitten Eutelsat F2.

Nyhets- og aktualitetsavdelingen abonnerer på verbalt nyhetsstoff fra NTB og får dessuten den engelske nyhetstjeneste direkte fra Reuter og Associated Press.

Reportasje- og idrettsavdelingen

Samlet forbruk i 1985 var kr 20 405 100 mot kr 22 766 100 året før.

Reportasje

I denne seksjonen har aktiviteten vært litt redusert i forhold til tidligere år. Dette har forskjellige årsaker. 1985 er likevel det første året «Norge rundt» er blitt sendt hver eneste uke. 52 programmer med tilhørende repri-ser. NRKs distriktkontorer har bidratt med ca 250 enkeltinnslag. Resten, ca 70, er produsert av Osloredaksjonen.

Programposten «Frokost-TV» er også blitt laget under hatten til Reportasjeavdelingen. I vårens serie som ble produsert av Bjørn Tibergh, var Herbjørn Sørebo og Kari Storsletten programledere. I den tilsvarende høstutgaven lå regien hos Trygve Sollien med Bjørge Saunes og Tore Aune som redaksjonens ansikt utad.

Det ble ialt 26 lørdagsmorgener med Frokost-TV, et tall en regner med vil øke i årene som kommer.

Andre serier må også nevnes. Knut Bjørnsen presenterte den store satsningen «Skjærgårdsparken» i fem sendinger. Under tittelen var . . . «et vakkert stykke Norge sikret for almenheten». Disse reportasjeprogrammene avspeilet Sørlandets skiftninger i alle årstider og sesonger, men med særlig vekt på verneplanen for det som kalles «Skjærgårdsparken».

Reportasjeavdelingens Jan P. Jansen samarbeidet i årets løp med frilanseren og «eventyreren» Ragnar Thorseth. Resultatet ble fire programmer «Med 'Saga Siglar' til Norrøn fortid». Thorseth fant restene av et gammelt handelsfartøy fra vikingetiden ved Universitetet i Roskilde. Fjernsynsprogrammet fulgte rekonstruksjonen av dette, innseilingen, og fulgte med på ferden til Færøyene, Island, Grønland og Vinland.

Men som vanlig beveget Jan P. Jansen seg også i andre elementer. En innkjøpt serie på fire programmer «Erobringen av rommet» var en kavalkade over romfartens utvikling. Dette var et godt utgangspunkt for fire egenproduserte programmer med titlene: «Stjernekrig eller et nytt forsvarssystem?», «Et transportsystem i rommet», «En romstasjon blir til», «Fra romstasjon til månen og Mars».

Hans Chr. Alsвик har med sine naturprogrammer vært mer jordnær. Naturredaksjonens siste ordinære sending gikk i mai 1985. Det skjedde etter nesten tre år med månedlige utgaver. Magasinet tok opp stoff både fra inn- og utland. Temavalg fra natur, miljø, friluftsliv, jakt og fiske gjorde dette magasinet svært variert. I 1985 ble det fem utgaver.

Av egenproduserte program ut over dette kan nevnes rekonstruksjon av lauvnotfiske i Gudbrandsdalen, reportasje fra Ølands blomsterverden samt en debatt om allmenhetens adgang til jakt og fiske i Norge. Av et femtentall innkjøpte naturfilmer kan nevnes fire prisbelønte fra Wilderness-festivalen.

På slutten av året sendte en også de to første av ialt ti samproduksjoner med BBC Natural History Unit. «I isbjørnens kongerike» het disse.

«Trafikkposten» redigert av Jon Herwig Carlsen har behandlet svært forskjellige emner, som oftest med sikkerhet som et hovedtema. Motorsykkelulykker – opplæring og aldersgrenser.

Bruk av barneseter i bil.

Ulykker med tunge kjøretøyer, kontroller og mangler.

Opplæring av sjåfører til tunge kjøretøyer.

Bruk og vedlikehold av bilbelter.

UP's rolle i trafikksikkerhetsarbeidet.

Katalysator – blyfri bensin.

Av enkeltstående program kan nevnes Bjørn Rygs «Godstrafikken langs kysten», om de små frakteskutenes plass i transportsystemet.

«Elegant mikrokirurgi redder syn» var tittelen på en reportasje fra Rikshospitalets øyeavdeling. Det var Jan P. Jansen som også sto bak titlene «Vi venter på silda» og «Suksessbedrift i data» (Norsk Data). Han ledet også et studioprogram 8. mai med tittelen «Frigjøringsminner».

Rolf Børke sto bak en reportasje: Godt å være gammel i Grimstad». Dette viste erfaringene fra et prøveprosjekt med sikringstiltak og varslingsanlegg i aldersboliger. Han tok også opp problemet med at sikkerhetsutstyret i motorkjøretøyer er avgiftsbelagt i reportasjen «Trafikksikkerhet koster penger».

En reportasje fra Forsvarets veteranvognklubb ble kalt «Hjelp, jeg har fått panservogn».

Frantz Saksvik har laget en del miniportretter. Poenget her har vært å finne ukjente, men interessante personer. Eksempelvis var et portrett kalt «Lys i tunnelen». Det handlet om en flysoldats skjebne etter en helikopterulykke.

Sent på året viste avdelingen en reportasje fra Stortinget med Guttorm Hansen som cicerone. Her var tittelen «Korridorene Lavinia. . .»

I økende grad søker Reportasjeavdelingen å finne samarbeidspartnere i andre produksjonsmiljøer. Istvan Korda Kovacs er et eksempel på det. En større serie kalt «Verdens store samlere og samlinger» er påbegynt i 1985. To programmer er sendt: «Tinnsoldatens herre» og «Brukskunst skriver historie».

Reportasjeavdelingen har også finansiert en del programmer fra Distriktkontorene. Det hender at programforslag til «Norge Rundt» eser ut over sitt format og blir programsatt under egen tittel. Eksem-

pler på dette er en reportasje fra Helgeko-stadøya, «Operaglede over landegrensene», «Tater – kvar går du?» m.fl. Finalen fra norgesmesterskapet i bridge ble dekket fra Ålesund.

Reportasjene fra årets barnetog 17. mai hadde en tradisjonell ramme: Som vanlig var Slottsplassen i Oslo representert. Fra Nord-Norge kom innslagene fra Bodø. Vestlandet kunne presentere Ulvik i Hardanger i all sin prakt. Fra østlandsområdet utenfor Oslo var Skotterud i Eidsvoll kommune i Hedmark valgt ut.

Sport

Etter flere år med tildels store endringer i det internasjonale idrettsbildet, synes forholdene å ha stabilisert seg noe. Enkelte arrangementer er dukket opp og forsvunnet, andre har fått fotfeste og må tas hensyn til i årene fremover. Man kan ikke lenger regne med idrettslige «mellomår» – storarrangementene følger som perler på en snor – og arbeidspresstet på avdelingens medarbeidere øker. For samtidig som store internasjonale mesterskap kommer oftere og oftere blir det desto viktigere å opprettholde, ja helst øke, sendingene fra norske arrangementer. Men det er ikke nok bare å produsere, en må samtidig gi produksjonene et innhold og en form slik at de fremstår fullt konkurransedyktige med det som kommer fra andre land. Foreløpig har avdelingen bare unntaksvis kunnet regne med tilstrekkelige ressurser til å møte denne utfordringen. Det er frustrerende å vite at instrumentene finnes, men ikke kan utnyttes p.g.a. manglende ressurser.

Investeringen av det internasjonale arbeidet gjennom EBU har båret frukter. NRK har gjennom de mange langtidsavtaler som er inngått med arrangører og særforbund, kunnet presentere publikum for de største og viktigste begivenhetene. Men det har kostet mye, og resultatet står ikke alltid i forhold til utgiftene. Alt for ofte opplever en at arrangementer ikke holder hva som loves – idrettsstjerner stiller f.eks. ikke opp, styrt som de er av internasjonale forretningsinteresser.

Også i 1985 har NRK opprettholdt et stort antall produksjoner. Ofte enn noen gang før er internasjonale mesterskap lagt til Norge, og NRK har dekket VM i bandy, skøyter, håndball, dans og bryting, EM i dans, karate, judo og turn, foruten internasjonale storbegivenheter som Holmenkollrennene og Bislett-lekene (friidrett) som i 1985 ble en veritabel suksess med 3 verdensrekorder og sending til en rekke europeiske land og USA. Tilsammen har man hatt avtaler med 21 norske særforbund og overført fra 31 ulike idretter – et tilbud til seerne på linje med olympiske år.

Magasinpostene har ikke endret karakter i 1985. De går nå alle direkte, og man har funnet fram til tidsrammer som gir muligheter til å øke bredden i tilbudet til seerne, samtidig som en kan dra større nytte av nyhetsutvekslingen som er etablert mellom EBU-landene. Fortsatt står det en del igjen når det gjelder lay-out, men i løpet av 1985 har en lagt ned mye arbeid på dette feltet og regner med å kunne fremstå i ny og mer tidsmessig form i 1986. Vekslingen mellom magasinpostene etter årstid gir variasjon og spenning i programtilbudet og særlig er *Sommersporten* (8x1 time juni/ august) blitt godt mottatt av seerne. Den nye høstsatsingen, *Sportslørdag*, faller også fint inn i denne rammen og er blitt et variert tilbud. Innenfor en tidsramme på 5 timer (13.00 – 17.55) har man kunnet tilby 9 lørdagsprogrammer i november og desember med bl.a. golf, tennis, håndball, basketball, bowling, bueskyting, utforrenn, fotball, ønskerепriser og kavalader. For første gang har avdelingen også kunne tilby to tyske tippekamper, et godt alternativ til de engelske, og NM-finale i håndball, et skritt i utviklingen av norske sendinger.

Trim for eldre er sendt som tidligere. Samtidig har man begynt produksjonen av en ny serie som blir noe mer omfattende enn den gamle. Valborg Hagfeldt sier nå takk for seg etter 20 år, og det er grunn til å takke 81-åringen for hennes pionerarbeid for de eldre.

Underholdningsavdelingen

Samlet forbruk i 1985 var kr 17 979 100 (kr 15 904 000 i 1984). For tredje år på rad øket underholdningsavdelingen sin sendetid. Denne gang fra 256,7 timer i 1984 til 258,9 timer i 1985. 239 sendinger var egen- og samproduksjoner, hvorav 28 repriser, og 107 sendinger var innkjøpt.

Jubileumsåret 1985 var et godt år for fjernsynsunderholdningen. Uten forkleinselse for de øvrige sendigene må vi ha lov til å fremheve seieren i Den Internasjonale Melodi Grand Prix i Göteborg, hvor Bobbysocks gikk til topps og banet vei for Norge

som vertsland ved neste korsvei. Likeså Montreux-rosen for årets morsomste program, *Diplomatix*, den 15de i rekken av norske utmerkelser. *Kvitt eller dobbelt* ble en klar suksess i vårsesongen, hvor største gevinst ble øket fra 10 000 til 48 000 kroner. Amanda-prisene ble utdelt for første gang ved filmfestivalen i Haugesund, fjernsynets eget 25-års jubileum ble behørig markert i august, *Dette er ditt liv* ble nok en publikumssuksess, hvor programmet med søster Annie Skau mottok hele 5 121 repriseønsker. Den norsk-svenske kriminalserien *Rød snø* fikk også en meget god mottakelse mot slutten av året.

«Ettermiddagste-ve» var en nyskapning fra Underholdningsavdelingen. Programmet var et tilbud til seere «som hadde levd en stund». Programledelsen skiftet, og første mann ut var Halvdan Hegtun.

Ellers kan nevnes at det siste *Husker du?* ble sendt i 1985, da Odd Grythe gikk av for aldersgrensen. En ny serie for dem som har levet en stund så dagens lys, *Ettermiddagste-ve*, som hadde premiere like før jul.

Året startet tradisjonen tro med *Spellemannsprisen*, etterfulgt av en storsatsing med åtte ganger *Lørdagsbilaget* over hele lørdagskvelder. Erik Diesen sendte i begynnelsen av året nye *Billedbrev fra USA*. Erik Bye startet en ny omgang med *Studio A*, som i høstsesongen ble omgjort til *Den blå timen*.

Av artistportretter nevnes *Hotell Smarty*, hvor Harald Heide-Steen jr. dukket opp i en rekke utgaver. Likeså konserter med *Iselin Alme*, *Åge Aleksandersen*, *Lillebjørn Nilsen*, og i romjulen et møte med

Øystein Sunde. *Lille Lillehammer* var tittelen på en reportasje fra lilleputtbyen ved Mjøsa.

Showet fra *Momarken* fikk en spesiell skjebne i 1985. Grunnet uklarhet omkring Shirley Bassey's og Cliff Richard's holdninger til opptreden i Sør Afrika, ble programmet ikke sendt direkte på sensommeren, men først når de to artistene hadde avklart sitt forhold til FNs boikottliste. I praksis betød det sendeplassering ved midnatt nyttårsaften til 1986.

Året bød også på en ny omgang med *Lørdagsirkus*, med *Munnkurven* og med *Oppriktig talt* på lørdager. På fredager fikk man et populært gjensyn med *Kanal 1*.

På vårparten var det premiere på *Hæla i taket*, et nytt tilbud for tilhengere av gam-

130 «Husker du?» ble det for Odd Grythe, før han tok definitivt farvel. Yngst og eldst i jubileumsprogrammet: den begavede Elise Båtnes, 13 år, og komponisten/pianisten Reidar Thommessen, 96 år.

meldans og country- & western musikk. Den yngre garde fikk nye tilbud innen pop-rock og video med seriene *Zting* og *Ta av*, og dessuten enkelttilbud som *Rock on the Dock* fra Aker Brygge.

Menyen inneholdt også adaptasjoner av fire kabareter som var hentet fra teatrene, og en sceneoverføring av farsen *Boing-Boing* over to lørdager. I julen ble en Nordvisjonsserie med overføringer fra nordiske sirkusforestillinger innledet med det norske *Cirkus Merano*. NRK produserte også for Nordvisjonen to programmer med det internasjonalt berømte *Benko Dixie Band* fra Ungarn, og hadde ellers en rekke andre tilbud for jazzinteresserte, blant annet fra festivalen i Molde.

På innkjøpssiden nevnes komiseriene *Ungkar på frierfotter*, *Gryn (Brass)*, *Bare gode venner*, *Berre når eg ler* og *Cosby med familie*, samt et par tegnefilmer med katten *Garfield*. Dessuten var året krydret med artistmøter: *Arja Saijonmaa*, *Maurice Chevalier*, *Elvis Presley*, *Carola*, *Dean Martin*, *Cleo & John*, *Joe Jackson*, *Lill Lindfors*, *John Lennon*, *Tina Turner*, *Sammy Davis Jr.* og *Bette Midler*.

Fjernsynsteatret

Samlet forbruk i 1985 var kr 17 351 500 mot kr 16 025 100 i 1984.

Arbeidet for å fremme ny dramatikk har stått sentralt også i dette året. Manuskriptkonkurransen som ble utlyst i anledning fjernsynets 25-års jubileum innbrakte 250 bidrag. Vinner ble *Soldatene synger ikke lenger* av Jan Olav Brynjulfsen. Det ble produsert og sendt i forbindelse med jubileumsfeiringen. Handlingen utspilles i løpet av februar/april 1945 og skildrer møtet mellom en tysk offiser og en norsk pianolærer. Stikkord for temaet kan være: kunstens mulighet som brobygger mellom to mennesker på hver sin side i en ekstrem samfunnsituasjon.

Flere av de øvrige manuskriptene fra konkurransen er under videreutvikling.

1985 var også ellers sterkt preget av norsk stoff. Erling Pedersen er en forfatter Fjernsynsteatret har samarbeidet med i flere år. I

»Soldatene synger ikke lenger» av Jan Olav Brynjulfsen vant 1. pris i Fjernsynsteatrets manuskriptkonkurranse. Stykket hadde premiere i anledning Fjernsynets 25-års jubileum. Den tyske soldaten ble spilt av Lutz Weidlich. Som pianolæreren: Per Sunderland.

Blindgjenger er det nok en gang ungdommens problemer og livsvilkår han er opptatt av: hver dag presenteres vi gjennom massemedia for voldshandlinger vi stiller oss uforstående til. Ofte er det ungdom som står bak. Hvilke psykologiske og sosiale mekanismer er det som ligger bak disse handlingene som for utenforstående verken har mål eller mening? Erling Pedersen har hentet inspirasjon fra fremveksten av nynazistiske ungdomsgrupper i arbeidet med dette manuskriptet.

En beskrivelse av menneskers livssituasjon er også *Alma* – en dramatisering av en novelle av Oskar Braaten. Den skildrer hvordan forholdet mellom to mennesker ikke alltid kan holdes levende bare i kraft av stor kjærlighet. Du kan ikke komme et annet menneske i møte hvis du ikke også har respekt for deg selv, og det er ikke så lett for

den som er arbeidsløs og synes han er blitt til overs. *Alma* var et resultat av et gruppearbeid hvor også skuespillerne deltok i manusarbeidet. Filmen vant Amanda-prisen for beste fjernsynsfilm dette året.

I tillegg kan nevnes at Tone Danielsen fikk Amanda-statuetten som beste kvinnelige skuespiller i film/fjernsyn for sin tolkning av Shen Te/Shui Ta i *Det gode mennesket i Sezuan* av Bertolt Brecht, Fjernsynsteatrets oppsetning fra 1984.

For første gang har NRK vunnet Prix Italia. Fjernsynsteatrets produksjon *Du har ikke en sjans! – ta'n!* av Ulf Breistrand, Jarl Emsell Larsen og Helge Arrestad vant RAI-prisen ved årets utdeling.

Samlivsproblemer med sosial bakgrunn er også emnet for *Du kan da ikke bare gå*, etter en roman av Margaret Johansen. Den kvinnelige hovedpersonen går hjemme i leiligheten og venter på ektemannen Johan. Han er sen. Det er ikke første gang, og hver gang venter hun i samme angst: har han drukket? Vil han slå henne? I glimtvisse brokker blir vi presentert for bakgrunnen til denne vanskelige samlivssituasjonen som akkurat denne kvelden får en uventet og dramatisk vending.

Alle disse produksjonene er laget helt eller delvis på film eller med bærbart elektronutstyr for å oppnå det plastiske og rytmske uttrykket disse opptaksformene kan gi. Utviklingen også i internasjonal fjernsynsfiksjon går entydig i denne retningen, og det er viktig at også NRKs medarbeidere får anledning til å utvikle en kompetanse både teknisk og kunstnerisk på dette området.

Kjærlighetens og samlivets vanskelige kår var også temaet i Jonas Lies *Lystige koner* som fikk representere de klassiske norske tekstene dette året. Det skildrer hvilke ulike forventninger mann og kvinne har til ekteskapet og hvilke kompromisser begge parter er nødt til å inngå for å få det til å virke.

Som *Lystige koner* var også den satiriske serien *Nikkerne* produsert i studio med «tungt» elektronutstyr, men representerte likevel et forsøk på å fornye denne formen

ved å bruke stilelementer som en vanligvis forbinder med andre programformer enn de dramatiske. Hovedaktøren var en «programleder» slik man kjenner dem fra samtale- og diskusjonsprogrammer. Men *helt* som de andre var han kanskje likevel ikke. Enkelte innslag vakte stor debatt, også innad i NRK, om hvilke rammer slike satiriske programformer bør arbeide innenfor når det gjelder hensynet til det vi bl.a. kaller personvern.

Det norske stoffet ble også dette året supplert med egenproduksjoner av utenlandske dramatikerne. Per Bronkens versjon av Shakespeares *Kong Lear* hadde den store ambisjonen å forene en klassisk teatertekst med en moderne filmisk uttrykksform. For Fjernsynsteatret var dette en stor satsing, og denne produksjonen innebar

«Nikkerne» var en satirisk programserie som noen elsket, andre mislikte – og alle snakket om. «Sjefs-Nikker» var Henrik Scheele.

nyttige erfaringer for alle medarbeidergrupper som var involvert i den. Det er en stor utfordring å skulle komme et moderne bilde til et publikum i møte med en klassisk tekst skrevet i en helt annen tid og tenkt for et helt annet medium. Den utfordringen vil man forsøke å møte også i fremtiden.

I anledning jubileumsåret har Fjernsynsteatret også sendt flere av sine tidligere produksjoner i reprise. De spenner fra *Den store barnedåpen* av Oskar Braaten til *Prosesen* av Franz Kafka.

Fjernsynsteatret programfører også et stort antall utenlandske dramaproduksjoner både på tirsdager og andre ukedager. Sentralt i dette utbudet står naturligvis de forestillinger som blir tilbudt gjennom Nordvisjonsutvekslingen. Ingmar Bergmans store TV-serie *Fanny og Alexander* ble vist i julen 1984 og de første ukene av 1985.

En annen svensk serie som fikk stor oppmerksomhet var *August Strindberg – Et liv* av P. O. Enquist. En helt annen genre representerte den danske *Niels Klims underjordiske reise* etter Ludvig Holbergs roman – en TV-serie med en annerledes og stilisert form som nok vil inspirere TV-skapere i mange år fremover.

Som vanlig har Fjernsynsteatret også hatt ansvaret for en serie søndagsmatineer – et utvalg av det beste som er laget av fjernsynsdramatikere i andre land dette året.

Egenproduksjoner:

Barrie Keefe: «Innbrakt», Jonas Lie: «Lystige koner», «Møte med Ella Hval» (i forbindelse med sending av: Oskar Braaten: «Alma»), Roland Janson: «Benken», «Fjernsynsteatret i høst» (introduksjonsprogram), Jan Olav Brynjulfsen: «Soldatene synger ikke lenger», Klaus Hagerup/Terje Nordby: «Nikkerne», «Ibsen og hans menn» (opplesning ved Knut Wigert), Margaret Johansen: «Du kan da ikke bare gå» og en samtale etter forestillingen, William Shakespeare: «Kong Lear» (2 deler), «Holberg-erindringer i ord og toner» (Per Aabel), «Nyttårsdikt».

Repriser

Norske forfattere:

Henrik Ibsen: «John Gabriel Borek-mann», Oskar Braaten: «Den store barnedåpen», Henrik Ibsen: «Vildanden», Alexander L. Kielland: «Siesta» (opplesning av Claes Gill).

Utenlandske forfattere:

Franz Kafka: «Prosesen», Egon Wolff: «Papirblomster», Dario Fo: «Gjøglerne kommer», Harold Pinter: «Kolleksjonen», Anton Tsjekhov: «Onkel Vanja».

Nordvisjon:

Jean Anouilh: «Colombe» (svensk), David Stefansson: «Den gylne porten» (islandsk), Christian Kampmann: «Voksen» (dansk), Carl Mesterton: «Muter» (finsk), Shelagh Delaney: «En duft av honning» (svensk), Pekka Lounela: «Dialog på sengekanten» (finsk), Nils Parling: «Badstua» (svensk), Marja-Lena Mikkola: «Forhøret» (finsk), Charlotte Strandgard: «Lykkelige omstendigheter» (dansk), Messiana Tomasdottir: «Den blå piken» (islandsk), Tillie Olsen: «Strykersken» (finsk), Margareta Garpe: «Prøven» (svensk).

Nordiske serier:

Ingmar Bergmann: «Fanny og Alexander» (4 deler, svensk), Ludvig Holberg: «Niels Klims underjordiske reise» (3 deler, dansk), Per Olov Enquist: «August Strindberg – et liv» (6 deler, svensk).

Innkjøp:

Dario Fo: «En anarkists tilfeldige død» (britisk), Marvin Chomsley: «Attica» (amerikansk), Eberhard Itzenplitz: «Ild for den store draken» (vest-tysk), Nanni Loy: «Picone har sendt meg» (italiensk), Anton Tsjekov: «Kirsebærhagen» (fransk), John Davis: «Et akseptabelt nivå» (britisk), Antonio Skarmeta: «Med brennende tålmodighet» (vest-tysk), Mick Jackson: «Dommedag» (britisk), Siegfried Lenz: «Krigsslutt» (vest-tysk), Jon Blair/Norman Fenton: «Saken om Bikos død» (britisk), Marco Bellocchio: «Henrik IV» (italiensk),

Paolo og Vittorio Taviani: «San Lorenzo-natten» (italiensk), Judy Allen: «Blomstring i desember» (britisk).

Søndagsmatineer:

Michael Roemer: «Hjemsøkt» (amerikansk), Lionel Goldstein: «Herr Halpern og herr Johnson» (britisk), Ratko Ilic: «Mannen som åt ulven» (jugoslavisk), Sean O. Faoláin: «Pilegrimsferd» (irsk), Wojciech Sawa: «De små damene» (polsk), Caroline Huppert: «Hun ville lage film» (fransk), Jose Luis Cuesta: «Total», Percy Adlon: «Celeste» (vest-tysk), Anton Tsjekhov: «Tre søstre» (britisk).

Innkjøpte serier:

Edmondo De amicis: «Hjartet» (6 deler, italiensk), Nigel Williams: «Johnny Jarvis» (6 deler, britisk), Massimo Grillandi: «Den vakre Otero» (6 deler, italiensk), Guy de Maupassant: «Bel-Ami» (3 deler, fransk), Ariane Mnouchkine: «Molière» (5 deler, fransk).

Disse skuespillere har vært i ensemblet:

Kirsten Hofseth (1. halvår), Lieselotte Holmene, Anne K. Krigsvoll (2. halvår), Marianne Krogh, Sylvia Salvesen, Oda Schjøll, Per Frisch, Erik Hivju (2. halvår), Svein Sturla Hungnes, Jan Hårstad (1. halvår), Ola B. Johannessen (2. halvår), Johannes Jøner (1. halvår), Lasse Lindtner (2. halvår), Jan Ø. Wiig.

Faste instruktører har vært:

Per Bronken, Terje Mærli og Eli Ryg.

Musikkavdelingen

Samlet forbruk i 1985 var kr 5 362 800 mot kr 5 119 200 i 1984. Året 1985 var utropt til «Musikkens år», og dette har avspeilet seg fortrinnsvis i mengden av orkesterkonserter. Særlig har Oslo Filharmoniske Orkester vært fremme i programmene gjennom året. Et portrett av dirigenten Mariss Jansons ga innsyn i hvordan et orkester «styres» til store kunstneriske resultater. Vår nestor blant dirigenter, Karsten Andersen, avsluttet i 1985 sitt 21-årige virke som kunstnerisk leder for Musikselskapet Harmoniens orke-

ster, Bergen, – en begivenhet som resulterte i et større portrett og produksjon av avskjedskonserten. Nok en avskjedskonsert ble gitt av NRKs egen kordirigent, Marie Foss med sitt Jentekor, etter et langt og fortjenstfullt virke.

Innen Nordvisjonen har programutvekslingen vært hyppigere enn vanlig; den nordiske biennale for unge solister resulterte i åtte programmer med skandinaviske kunstnere på terskelen av sin karriere. Serien «Musikk i Norden» i fire programmer, er med på å befeste den nordiske profil i den truede internasjonalisering av kulturlivet.

Året 1985 var også et stort jubileumsår i den internasjonale musikkverden. Det var 300 år siden disse komponistene ble født: Johan Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel og Domenico Scarlatti, alle behørig feiret gjennom informasjonsprogrammer og konsertopptak. Bl.a ble Bachs Messe (i h-moll) oppført ved Festspillene i Bergen, likeledes Scarlattis «Stabat Mater».

Et forsøk på å spre god, populær klassisk musikk i en serie med Kringkastingsorkestret under forskjellige dirigenter. «Vakkert og virtuost» antyder innholdet gjennom 6 programmer der solister også får vise sine tekniske ferdigheter.

Hva gjelder informasjonsprogram, har avdelingen produsert endel, nevnes kan «Til en engel» – en poetisk/dramatisk fabel omkring Alban Berg og hans fiolinkonsert. Opphavsmann var Eyvind Solås, som også sto for magasinet «Musikknytt» – med ti utgaver.

Avdelingens høstlige operasesong på matinétid omfattet den svenske, relativt nyskrevne opera «Tintorama» av Lars Johan Werle, Händels «Julius Cæsar», en tidlig-barokk opera «Egisto» av Cavalli, den berømmelige «Tiggeroperaen» av Pepusch/Gay, «Tosca» av Giacomo Puccini, samt et stort portrett av den engelske komponisten Vaughan Williams.

Samarbeidet med Den Norske Opera resulterte i en helaftens ballett; «Sylvia» med musikk av Delibes.

I folkemusikkgenren var avdelingen på plass ved den årlige landskappleik, denne

«Jazzhistorie i Gartnerveien» het en serie bygd omkring Randi Hultins unike opptak med utenlandske jazzmusikere på Norges-besøk gjennom flere ti-år. Her sees hun sammen med Elvin Jones ved jazzfestivalen i Molde.

gang på Otta, og innen jazzmusikk må nevnes Jan Hornes serie omkring Randi Hultins unike samling av opptak med jazzmusikere på besøk i Norge gjennom et langt tidsrom.

Norske utøvere gjorde seg bemerket i internasjonal sammenheng. TV-ballett konkurransen i EBU-regi i Italia ga 2. pris til

danseren Arne Fagerholt med dansen «Medea», koreografert av Kjersti Alveberg og musikk av Arne Nordheim. Tenoren Kjell Magnus Sandve oppnådde en spesiell Mozart-pris i en sangerkonkurranse i Cardiff, og Carsten Harboe Stabell vant 1. pris i Wien. Alle har fått vist sin kunst gjennom avdelingens programmer i året 1985.

Filmavdelingen

Filmavdelingens budsjett var 10.2 millioner kroner for året 1985. Til sammenligning kan nevnes at forbruket var kr 13 392 000 i 1984, da avdelingen fikk en ekstrabevilgning til innkjøp av spillefilmer (kinofilmer) for fremtidig bruk. Denne ekstrabevilgningen samt en høy grad av påpasselighet for øvrig, gjorde det mulig å holde budsjettet.

Filmavdelingens andel av den totale innkjøpte produksjon utgjorde ca. 31%, av dette var ca 5% norskprodusert. Andelen av den totale sendetid utgjorde 12.1%. Av budsjettmessige grunner har egenproduksjonen vært meget begrenset, 0.5% av utbudet, men man har dekket filmfestivalene i Cannes og Berlin, spillefilmfestivalen i Drammen, den norske spille- og fjernsynsfilmfestivalen i Haugesund samt kortfilmfestivalen i Trondheim. 10 Filmmagasinet har vært produsert, og i tillegg kommer redigerte utgaver av den norske Filmavisen med 25 sendinger.

Det har vært vist en spillefilm (kinofilm) minimum hver mandag. Filmene fordelte seg på 12 produksjonsland, og amerikanske filmer toppet statistikken, slik tilfellet er i de øvrige nordiske landene. 8 norske spillefilmer ble vist, med reprise teksten for hørselshemmede.

Som forrige år har man hatt en såkalt «Årgangsfilm» den første mandagen i hver måned, dvs. eldre filmer som utmerker seg på et eller annet vis – eller som ganske enkelt har vært så populære i sin tid at publikum har ønsket å se dem igjen. «Kameliadamen» ble satt opp i forbindelse med Greta Garbos 80-årsdag. «Englandsfarere» ble vist som minneprogram 1940–45 – og «Jailhouse Rock» med Elvis Presley etter stor pågang fra yngre og eldre seere.

Dessverre har det ikke vært plass i sendeskjemaet for posten «I Objektiv», film for spesielt interesserte. Avdelingen ser dette som et tap for filmrepertoaret, fordi man da mister anledning til å tilby nyere, høyverdige filmer som ikke kjøpes inn til kinovisning.

Også i 1985 har avdelingen hatt serier på onsdager og torsdager. Onsdags-serie gjen-

nom hele året har vært «Maktkamp på Falcon Crest», en såkalt såpeopera. Undersøkelser viser at seerprosenten ligger på ca 55%, dvs. mer enn den gjennomsnittlige oppslutningen for både spillefilmer og detektivserier.

Utbudet på torsdager har hatt en mer lødig karakter. Det omfattet bl.a. «Farvel, Mr. Chips» etter J. Cronins roman, den tyske serien «Heime i Schabbach» (Heimat) som omhandler liv og skjebner i en tysk landsby fra 1920 og fram til våre dager, en amerikansk serie om idrettsmannen «Jessie Owens» og en østtysk om Johan Sebastian Bach. Høstens store satsing var BBCs filmatisering av Scott Fitzgeralds «Tender is the Night» (Myk er natten).

Utbudet i Detektimen har hatt større variasjon enn vanlig når det gjelder tema. Den amerikanske «Magnum» topper alle seerstatistikker i USA, men slo mindre godt an hos norske seere. Den britiske «Lomax» lå langt bedre an i så måte, mens «Politistasjon Øst» – også britisk – øyensynlig hadde for lite «action» etter seerreaksjoner å dømme. Forsøket med en føljetong «De rike enkene» fikk forholdsvis god mottagelse, mens lengre detektivfilmer som den tyske «Tatort» er blitt meget godt mottatt. Den tyske kvalitetsserien «Derrick» er fortsatt den mest populære. Det blir fremdeles produsert en episode pr. måned, det betyr at man kunne bringe 12 stykker også i 1985.

Tilbudet på lørdagskveldene har vært både serier og enkeltfilmer. Nevnes kan Daphne du Mauriers «Vertshuset Jamaica», de britiske spøkelseshistoriene «Shades of Darkness» samt «Den Røde Pimpernell» i ny utgave.

I påsken ble serien «Jesus fra Nazareth» vist i reprise etter mange oppfordringer, og man hadde også den tradisjonelle krimføljjetongen. Denne gang var det den britiske serien «Malstrøm» som var tatt opp i Ålesund-distriktet, og bl.a. av den grunn var forhåndsomtalen omfattende. Det ble en viss debatt etter serien, både fordi hovedpersonen – morderen – ble sagt å lide av scizofreni og fordi problemet «sponsing» ble aktualisert til en viss grad.

Årets prestisje-serie fra BBC var «Tender is the Night» av Scott-Fitzgerald. Filmavdelingen var raskt ute med serien som fikk tittelen «Myk er natten». De to hovedpersonene Dick og Nicole ble spilt av Peter Strauss og Mary Steenburen.

25-årsjubiléet for norsk fjernsyn ble markert med flere sendinger. Det var reprise av serier som «Gullguttene», «Robin Hood» og «Krutrøyk» – som et flertall av publikum hadde ønsket seg. Avdelingens egen produksjon, science fiction-fortellingen «Blindpassasjer» av Bing & Bringsværd ble vist i forkortet versjon.

Under rubrikken Norsk kortfilm har man vist en rekke av de filmene som er produsert med støtte fra Kultur- og Vitenskapsdepartementet, og også en del andre.

Som det går frem av det nevnte, har ikke avdelingen vært i stand til å fortsette sin produksjon av detektivhistorier (f. eks. Helmer og Sigurdson). Det er desto mer beklagelig fordi man har sujetter og folk til å hankses med dem, og fordi mediasituasjo-

nen blir mer og mer usikker og uklar. Firmaer skifter eiere, det er oppkjøp og fusjoner – og opphør. Personer som en har forhandlet med i en årrekke, faller ut av bildet. Det er vanskelig å reise kapital, og filmrettigheter skifter eiere. Stadig oftere blir man tilbudt å sam-producere eller forhåndskjøpe, begge deler en umulighet. Av denne grunn og andre har NRK ikke lenger prioritet når det gjelder visning av attraktive serier og enkeltprogram. De går først til videobransjen, som det ikke er mulig å konkurrere med prismessig sett. Som eksempel kan nevnes at videorettighetene for 20 timer av «Dynastiet» ble betalt med 2 millioner kroner, mens Filmavdelingen var forutsatt å levere ca 430 timer for et årsbudsjett på 8.5 millioner. P.t. får en imidlertid vite på forhånd når programmene kan frigis

Gjennom en rekke temaprogrammer, reportasjer og diskusjonsprogrammer satte NRK i 1985 incest-debatten på dagsordenen i Norge. I samme anledning sendte Filmavdelingen den amerikanske filmen «Det er noe med Amelia», om en ung jente som blir utsatt for overgrep fra sin egen far. Filmen og de oppfølgende programmene skapte sterk reaksjon blant publikum.

for fjernsynsvisning (9, 12 eller 24 måneder etter lanseringen på video), og kan innrette planene etter dette. Når det gjelder kinofilmer (mandagsrepertoaret) ligger man imidlertid noe bedre an. Fordi filmene skal ut på videomarkedet hurtigst mulig, er omløpstiden på kino kortere, og en kan således få tilgang på filmer som er noe «yngre» enn tidligere. Prisene er imidlertid et problem. Presset blir stadig sterkere, og avdelingen er nå henvist til å kjøpe såkalte pakker. Det er rosiner i pølsen, men også filmer som ikke er visbare dersom en skal opprettholde den restriktive holdning overfor underholdningsvold.

Bestillingsseksjonen

med spedisjonskontoret er et service-organ for samtlige avdelinger i fjernsynet når det gjelder det å skaffe til veie påsyns- og sendemateriale for alt innkjøpt stoff, norsk og utenlandsk. Videre forhandles det om pris, og sluttes kontrakter. I 1985 ble 2994 saker behandlet, og 600 avtaler kom i stand mot h.h.v. 2101 og 650 forrige år. Serier er regnet som ett program.

Når saksmengden har økt, skyldes det at alt påsynsmateriale nå kan fåes på kassett. Fraktutgiftene er langt mindre enn for f.eks. film, og følgelig kan påsynsinntakene øke. Det har imidlertid vanskeliggjort arbeids-situasjonen i seksjonen. Bemanningen har ikke økt de siste ti årene, og den er langt lavere enn ved de tilsvarende seksjoner i de øvrige nordiske landene. En har derfor – over Filmavdelingens budsjett – tatt skritt til å innføre et EDB-system fra og med neste år.

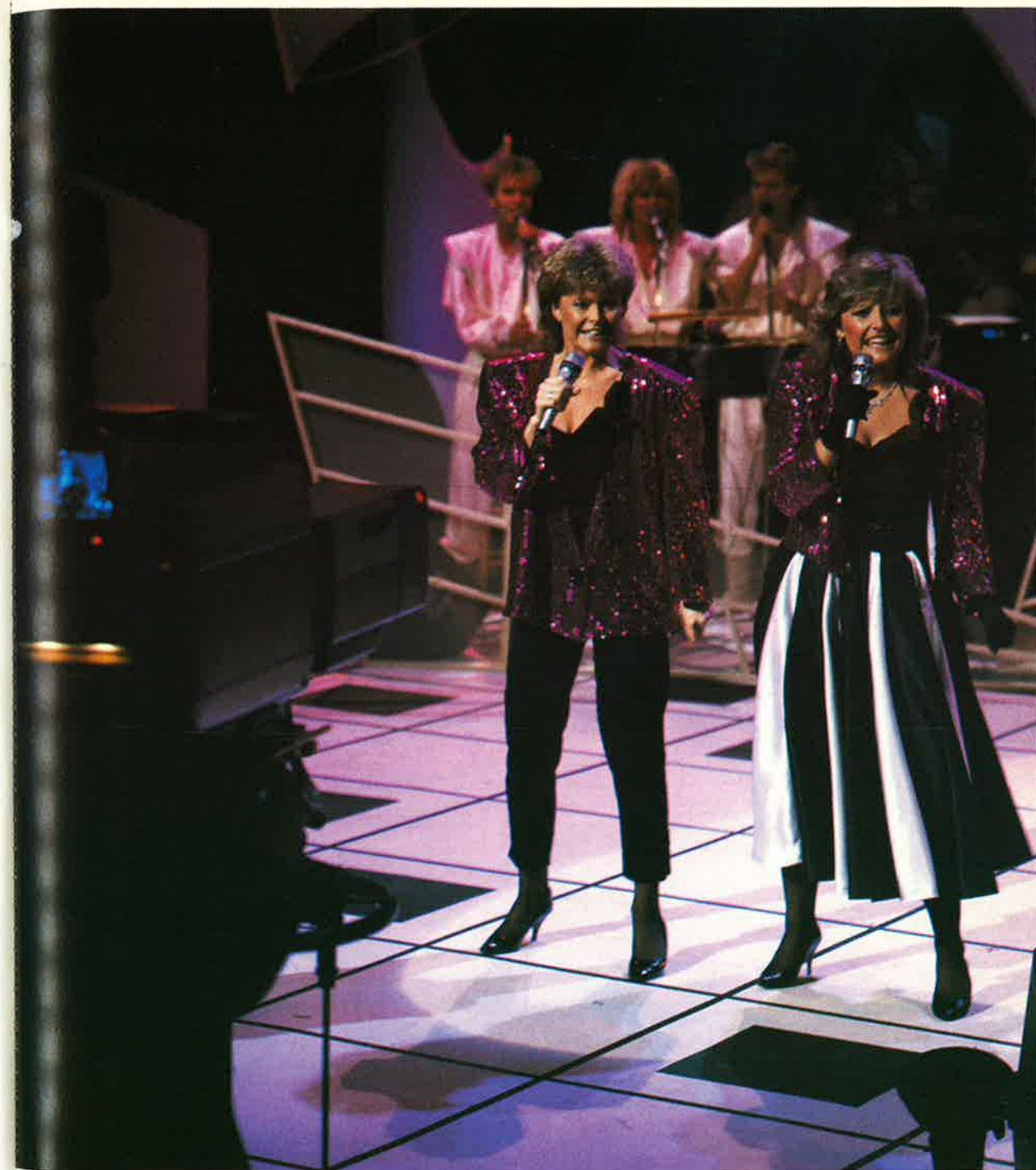
Teksteseksjonen

sørger for teksting av alle innkjøpte program for samtlige avdelinger i fjernsynet. Dagsrevyen unntatt. Teksting for hørselshemmede og programtekstingen for Tekst-TV foregår således også her. Videre oversetter/tekster seksjonen de programmene som fjernsynet tilbyr for salg i utlandet samt tar seg av kommentarmanus og utskrifter til bruk ved redigering.

All teksting foregår nå ved hjelp av tidskoding, dvs. at tekstene ikke lenger trykkes inn manuelt under selve utsendelsen av programmene. Dette har imidlertid ikke bidratt til å minske arbeidsmengden. Den har økt radikalt, bl.a. fordi sendetiden har økt, og fordi så mange egenproduserte program nå har innslag som må tekstes. Arbeidspresset er derfor meget stort, og i noen grad går det ut over f.eks. korrekturlesing. Som kjent har man ikke hatt muligheter til å øke bemanningen. Imidlertid vil EDB bli tatt i bruk også her.

Barne- og ungdomsavdelingen

Samlet forbruk i 1985 var kr 14 855 200 mot kr 14 126 400 året før.

Overraskende for mange var det «Bobbysocks» som gikk til topps i Eurovision Song Contest 1985. Med smittende sangglede tok svenske Elisabeth og norske Hanne (t.h.) seieren hjem til Norge. «Vel møtt i 1986», var NRKs hilsen til de konkurrerende land.

Otto Nes – leder av norsk fjernsyn fra starten 1960, veteran også i europeisk sammenheng. Jubileet i 1985 ga gode grunner til tilbakeblikk og vurdering av mediets fremtid.

Fjernsynskolleger gjennom mange år benyttet TV-jubileet til en munter «mimrestund». NRK-staben har vært preget av stor stabilitet og høy grad av fag-stolthet.

20. august 1985 ble 25-årsjubileet for fjernsyn i Norge markert med «åpent hus» for publikum under direkte sending fra Marienlyst og distriktskontorene. Været var ikke det aller beste, men interessen likevel på topp, like til sen kveld.

De store valgsendingene i radio og fjernsyn samler publikum ved apparatene – og politikere og pressefolk på Marienlyst. Oppmerksomheten grenser til trengsel når valgresultatet blir kjent.

I økende grad kommer fjernsynet også inn fra NRKs distriktskontorer. Under stortingsvalget 1985 ble en direkte, lokal sending forsøkt i tillegg til produksjoner som ble formidlet på riksnettet.

Eli og Jarl, adresse Portveien 2, var blant dem NRKs publikum «ble kjent med» gjennom sendingene.

Ikke mindre populær ble mangeårige misjonær Annie Skau, gjest i serien «Dette er ditt liv» – her i et hjertelig møte med en tidligere barnehjems-kjenning fra Hong Kong.

Angst og krigsskrekk preget barn NRKs Frank Nordli møtte i flyktningeleirer i Pakistan. Ikke å undre seg over at de var skeptiske til radio-reporteren.

Bjartmar Gjerde hadde gleden av å dele ut bøker, produsert på afghansk, til flyktningebarn. Et varmt håndslag formidlet fra NRK ved «Barnetimens Hjelpesfond».

Bjørge Gaathaug var blant dem som gjennom NRKs «Nattradio» hjalp folk å holde seg våkne. 1985 var gjennombruddsåret for sendingene, som har et stort, trofast publikum.

Holmenkoll-anlegget er mer enn sportsarena. NRK har de senere år lagt to populære programmer dit – sommerkonserten, som overføres til en rekke internasjonale TV-selskaper, og elleville «Ta sjansen!», som utspilles like mye i som rundt tjernet. (Foto: Fjellanger Widerøe A.S.)

«Soldatene synger ikke tenger» av Jan Olav Brynjulfsen ble vinner i Fjernsynsteatrets jubileumskonkurranse. Her instruerer pianolæreren (Per Sunderland) den tyske soldaten (Lutz Weidlich), i et samspill tragisk for begge.

«Kost-og-mask» stiller krav til kunstnere av mange slag – skuespillerne selv, sminke og kostymefolkene for å nevne noen. Nærbilde av Knut Wigert i rollen som «Kong Lear». (Neste side, øv. t. v.)

«Sølvguttene» – NRKs Guttekor er populært både i og utenfor studio. Ledet av Torstein Grythe har det gjennom årene feiret mange triumfer i inn- og utland.

TV-thrilleren «Rød snø» (seks episoder) er eksempel på vellykket svensk-norsk samarbeid. Den spennende handlingen ble utspilt på et pensjonat i Dalsland, krigsvinteren 1942. F.v. Tomas von Brömssen, Kjersti Holmen og Sven Nordin.

I et presist satellitt-samarbeid mellom Televerket og NRK er både Svalbard og oljeinstallasjonene i Nordsjøen nå gitt

«Åpent hus» for NRK-ansatte – et populært tiltak i jubileumsåret 1985. Rundgang i studios og tekniske avdelinger og en egen utstilling presenterte for-, nå- og fremtid.

NRK var – for første gang – med som utstillor på den nordiske fagmessen NORCOM 85. Standen fikk, både av fagfolk og det generelle publikum, mange lovord. (Neste side, øverst t.v.)

Lett utstyr i raske, mobile enheter er ensbetydende med godt redskap for nyhets- og reportasjeavdelingene i fjernsyn.

Også i 1985 ble arbeidet med den internasjonale OIL-serien ført videre, i en ko-produksjon mellom NRK og det skotske kommersielle selskapet Grampian Television. Her en scene fra opptak i Mexico-gulfen.

NRK-anleggene på Marienlyst, med plass for administrasjon, programavdelinger og teknisk tjeneste. En viss utbygging planlegges, ikke minst for å dekke behovene for en tidsmessig produksjon for radio og fjernsyn. (Foto: Fjellanger Widerøe A.S.)

A-redaksjonen (målgruppe 3-10 år)

A-redaksjonen har ansvaret for å gi et variert og allsidig programtilbud til førskolebarn (3-7 år) og til barn i småskolen (7-10 år).

Fjernsynsprogrammene for barn har som mål, sammen med andre tilbud i hjem og nærmiljø, å stimulere forskjellige sider av barnets personlighet og bidra til et rikere og mer variert oppvekstmiljø.

Barna skal i programmene ha mulighet til å kjenne igjen sin egen hverdag og virkelighet, samtidig som de skal få nye erfaringer og opplevelser. Så langt det er mulig bør programmene stimulere fantasi og skaper-evne og inspirere til lek og samtale.

Avdelingen sender program for førskolebarn og/eller barn i småskolen hver dag. Programmene er rammet inn av Barne-TV-vignetten, har fast sendetid kl. 1800 og varer i 20-25 minutter.

Vignetten og vignettmelodien gjør at førskolebarna lett kan kjenne igjen de programmene som er laget spesielt for dem.

Den hittil mest omfattende Barne-TV serie, «Portveien 2», startet sendingene mars 1985. Denne småbarnserien, i alt 78 program, 38 i vårhalvåret og 40 i høsthalvåret, samlet i seg de fleste elementer av det samlede programtilbud for førskolebarn. «Portveien 2» har vært bygd opp omkring et tema hver uke. Den har presentert såvel tradisjonell som ny barnekultur, hvor eventyr, litteratur og musikk har spilt en vesentlig rolle. Serien har dessuten fulgt årets rytme med tilhørende innholdselementer ute og inne.

To faste programledere, endel faste tilbakevendende innslag, f.eks. en kalendersekvens, og serieeffekten i seg selv, har gitt barna mulighet for å oppleve nærhet og kontinuitet.

«Portveien 2» er sendt fire dager i uken i to uker, og har alternert med innkjøpte program for førskolebarn. Programmene er produsert dagen før sending. Dette har gjort det mulig å utnytte rasjonelt og effektivt NRKs egen stab og tekniske fasiliteter.

Førskolebarna har på sin måte formidlet sitt engasjement i serien. Avdelingen har

fått brev og tegninger fra barn fra hele Norge, opp til 1000 tegninger på én dag.

Forfatteren Eivind Skeie og førskolelærer Gudny Hagen har hatt ansvaret for manuskriptene. Sigvald Tveit har vært komponist og hatt det musikalske hovedansvaret.

Til serien «Portveien 2» har NRK i samarbeid med Universitetsforlaget, gitt ut arbeidsbøker: én til vårserien og én til høstserien. Arbeidsboken for høsten hadde både en bokmål- og en nynorskutgave. En mindre del av salgsinntektene fra arbeidsboken går til et Barne-TV fond, for å hjelpe barn som lider nød.

I tillegg til en slik omfattende serie har avdelingen sendt endel spesialprogram med utgangspunkt i litteratur, ballett og generelle kulturopplevelser for barn. Programmene med tittelen «Kom skal vi lese» og «God Bok» har som mål å stimulere interessen for litteratur. Program som presenterer illustrerte barnebøker med enkel tekst, skal forsøke å supplere høytlesningen i hjem og barnehager.

«God Bok» presenterer bøker både for førskolebarn og skolebarn. Bøkene blir presentert, og et lite utsnitt blir lest, som et tips om bøker barna selv kan låne eller kjøpe.

Jubileums-Barne-TV for små og store markerte Fjernsynets 25 år. Her var gjensyn med gamle og kjente gjester fra barne-TV som bl.a. Teodor, Pernille og Mr. Nelson, Postmannen, Klabb og Babb, Kanutten og Labbetuss.

Musikalen «Risj, Rasj, Ramona» er transmisjon av en forestilling av og med Høvik Ballett, og gir barna musikk- og ballettopplevelse i en fabulerende form.

«Barnas egen korfestival» i Bologna, der en norsk jente er med for første gang, gir nærhet og kjennskap til barn i andre kulturer gjennom det å synge og arbeide sammen. Programmene er produsert av NRK-Hordaland.

Utdelingen av «Teskjekjerringprisen» 1985 ble sendt direkte i Barne-TV. Arrangementet er et samarbeid mellom Barne- og ungdomsavdelingen i NRK, Den Nationale

Barne- og Ungdomsavdelingen satset friskt med den store serien «Portveien 2», som gikk i Barne-TV det meste av året. Programmet ble ledet av Eli Rygg og Jarl Goli.

Scene i Bergen og Alf Prøysens Minnefond. Dette markerer at det er for barna og barnekulturen prisen blir delt ut.

Verdensbarnedagen ble i år markert ved det første programmet i en serie på tre; «Titten Tei i Asia».

I 1983 vant Bjørg Egeland Løkken 2. pris for det beste fjernsynsmanuskriptet for barn mellom 5–10 år, i en konkurranse utlyst i anledning NRKs 50 årsjubileum som kringkastingsinstitusjon. Dette ble til novellefilmen «Sover mor ennå?», en sterk og dramatisk fremstilling av Vigdis' tanker og følelser da moren etter en trafikkulykke kom på sykehus.

Også i år har man presentert advents- og romjulsprogram. Adventserien «Lyset i mørketida» presenterer førjulstradisjoner i gamle dager i Nord-Norge.

Morgentilbudet for de minste i romjulen, «Slå på jul», er blitt en årlig foreteelse. I år er det bygget på «ønskerepriser», sendt inn av barna. En spesialutgave av «Portveien 2» ble sendt søndag mellom jul og nyttår.

For å øke kunnskapen om små barns reaksjoner på fjernsynsprogram, har avdelingen i samarbeid med studenter ved Institutt for kognitiv psykologi, Universitetet i Bergen, initiert endel mindre prosjekt hvor de har observert og intervjuet barn om deres reaksjoner på spesielle fjernsynsprogram. Prosjektleder er amanuensis Tordis Dalland Evans.

B-redaksjonen (målgruppe 10–14 år)

Hovedtilbudet til 10–14 åringene har vært sendinger på lørdag ettermiddag.

I 1985 har «½-7» vært den viktigste egenproduserte serien. Dette programmet er et samarbeidsprosjekt mellom Oslo, Bergen og Tromsø. Programmet prøver i stor grad å bruke barn i aldersgruppen 10–14 år som aktive deltakere, enten som intervjuobjekter eller som underholdere eller skuespillere i dramatiseringer.

Av de temaene «½-7» har behandlet i 1985 kan nevnes video, tegneserier, presse og bøker, er freden farlig, egoisme, om å være redd, galskap og mørketiden. Redaksjonen i Bergen laget ett program fra Uganda og

Thorbjørn Egners «Folk og røvere i Kardemomme By» ble egentlig skrevet for Barnetimen på 50-tallet. I 1985 ble det også fjernsynsserie, med alle de kjente tegningene og melodiene.

redaksjonen i Tromsø en reportasje fra Kanariøyene. ½-7 redaksjonene har også kunne presentere en nyprodusert serie i 13 episoder, «Vill, Villere, Villaveien», etter et manuskript av Lennart Lindstrøm.

Fremmedfilmredaksjonen 1985

Fremmedfilmredaksjonen dekker ca 50% av avdelingens sendetilbud for barn og ungdom. Programmene er enten utvekslet via Nordvisjonen eller Eurovisjonen, eller de er innkjøpt. Det gjelder både norske program, og det gjelder program eller serier fra hele verden forøvrig. I løpet av 1985 er det vist enkeltstående program eller serier fra følgende land utenom Norge:

Danmark, DDR, Finland, Frankrike, Island, Israel, Italia, Canada, Kina, Nederland, New Zealand, Sovjetsamveldet, Sveits, Storbritannia, Sverige, Tsjekkoslo-

vakia, USA, Venezuela og Vest-Tyskland.

Nordvisjonssamarbeidet har som tidligere år vært meget godt, og det er vist en rekke enkeltstående program og serier. Romeventyret «*Crash*» i 13 episoder ble vist på søndager i sommer, en dansk science-fiction-serie med størst interesse for barn med astronomi-kunnskaper. Den danske småbarnserien «*Sofies verden*» la størst vekt på livet på landet sammen med kjente dyr som kuer, griser og høns. «*Hikku og Nileq*» var en svensk dokumentarserie i fire deler om verdens beste sledehunder. «*Den gylne rokken*» var et dokkeprogram fra Finnland, «*Engelen som ikke fant veien hjem*» en islandsk dokkeproduksjon ble vist i julen 1985. Tilsammen ble det vist 6 serier og 5 enkeltstående program som kom inn under nordvisjonsutvekslingen. EBU-samarbeidet var også godt i 1985, med utveksling av naturfilminnslag, tegnefilmer og dramatiske program. Det har også vært kjøpt inn og vist en rekke norske produksjoner laget utenfor NRK. Ikke bare har Ivo Caprinos kjente dukkefilmer vært vist, men også novellefilmen «*Pias Plan*» (Dag Vidar Haugen og Finn Skoglund), «*Trafikk-bilde*» og «*Familiebilde*» (Oddvar Einarson), dokketeaterforestillingen «*Den hvite selen*» (Kjersti Germeten og Erik Solbakken), og en rekke andre, tilsammen 18 norske produksjoner.

Avdelingen får stadig spørsmål om tidligere viste serier, og i 1985 – 25-års jubileums-året – ble den svenske serien «*Vi på Saltkråkan*» et kjærte gjensyn for eldre seere, og et gledelig bekjentskap med Tjorven og Båtsmann for nye seere.

Fremmedfilmredaksjonen legger ned et stort arbeid hvert år på å tilrettelegge utenlandske program for norske forhold. Barn under ti år har vanskeligheter med å lese undertitler samtidig som de skal få med handlingen i programmet, og dermed blir sanger og dialog erstattet med norske stemmer. Det kan ofte dreie seg om flere stemmer som skal illudere barn, menn eller kvinner. Da benyttes stort sett trenede skuespillere, og resultatet blir like bra som den opprinnelige utenlandske lydsiden. «I

Ingenmannsland» og «*Noa og dyrene i Arken*» er to tegnefilmer som begge krevde syv skuespillere under versjoneringen.

Til de enkleste programmene er det tilgjengelig med en forteller. Serien «*Emma og bestefar*» var en småbarnserie som var et nordisk samkjøp fra BBC. Her var fremmedfilmredaksjonen med helt fra planleggingsstadiet, og resultatet var godt: 12 program for de minste, der en opplevde et helt år sammen med engelske Emma på seks år og bestefaren hennes. Med Øygunn Krokann Øiestad som forteller ble serien meget bra formidlet til de minste seerne.

Det er viktig at utenlandske programmer blir versjonert både på nynorsk, bokmål og på våre forskjellige dialekter, slik at barn får inntrykk av hvor rikt det norske språket er, selv om selve produksjonen er laget utenfor Norges grenser.

«*To hus tett i tett – og vi som bor der*» er en serie i 7 deler, produsert av Svekon Film i Bergen, i samarbeid med NRK. Man fulgte en tregenerasjons-familie med dagliglivets små og store begivenheter, gjennom et helt år. Serien startet medio november og gikk fram mot jul. Her var muligheter både for barn, foreldre og besteforeldre til å kjenne seg igjen.

Signe Sandberg, eldstejenta i familien, leste kommentarene.

Ungdomsredaksjonen (målgruppe 14–20 år)

«Sri Lanka satser på ungdommen. Hos oss blir ungdommen gitt ansvar. Jeg tror dette utgjør noe av forskjellen mellom Sri Lanka og de vestlige land».

Dette utsagnet kommer fra 18 år gamle Wasantha, som bor i en landsby i Sri Lanka. Hun er hovedpersonen i en film som UNICEF anmodet NRK om å lage i anledning av Det internasjonale Ungdomsåret. Filmen ville bli versjonert til mange forskjellige språk for bruk ved alle UNICEFs lokalstasjoner rundt om i verden. Programmet «*Wasantha – 18 år*» ble sendt i NRK 1. januar 1985 som en markering av at FN's internasjonale ungdomsår var begynt.

FNs motto for dette året var FRED – DELTAKING – UTVIKLING. Barne- og ungdomsavdelingen har tatt hensyn til disse stikkordene i sin programvirksomhet i 1985 – særlig ordet DELTAKING. Aktualitetsmagasinet «*Kluzz*» er et resultat av det. Her er det unge programledere, og programmets innhold bestemmes av ungdom gjennom en nyopprettet «basisgruppe», bestående av ungdom mellom 15 og 20 år, fra forskjellige kanter av landet. Gruppen gir feedback og ros og ris og skal selv komme med forslag til avdelingens hovedutbud «*Kluzz*» og «*Diskuteket*». «*Diskuteket*» så dagens lys høsten 1985. Dette er en direkte-sending på 30 minutter, der ungdom møter politikere. Hovedmålet er å sette søkelyset på ungdommens meninger og holdninger. Emner som ble tatt opp denne høsten var: Ungdom og trafikk, Hærverk, Bulemi og Nye trender i disco-kulturen.

Både «*Kluzz*» og «*Diskuteket*» er kommet for å bli. Begge disse programmene skal være ungdommens talerør og «*Kluzz*» ser det som svært viktig å oppsøke ungdom på forskjellige steder rundt om i landet.

Når det gjelder det andre stikkordet for 1985 – FRED – er dette temaet behandlet på forskjellige måter i «*Kluzz*» og i andre programmer i fjor. «*Kluzz*» intervjuet bl.a. en rekke ungdommer om opprustning i forbindelse med en reportasje fra en våpenutstilling i Paris.

Rasefordommer er behandlet i «*Kluzz*» på forskjellige måter i løpet av fjoråret, og i programmet sendt 11. september startet man aksjonen «Mobb ikke kameraten min».

Det tredje stikkordet for 1985 – UTVIKLING – er bl.a. dekket ved at avdelingen (sammen med Underholdningsavdelingen) sendte Band-Aid-programmene fra London og USA ifjor sommer til inntekt for tørkerammede i Afrika.

En av de store satsinger i 1985 har vært å dekke ungdom rundt omkring i landet – utover det «*Kluzz*» kan makte. 5 distriktskontorer har bidratt med egne programmer om ungdom i distriktene totalt: NRK/Møre og Romsdal om Hustad leir for militær-

nektene, «Militærnektning – farleg eller fredsfremjande?» NRK/Sør-Trøndelag laget et program om en enslig mor og hennes to nå voksne barn, og hvilke problemer hun hadde hatt opp gjennom årene. NRK/Nordland laget «Ung midt i Norge» som inneholdt en rekke samtaler med ungdom om jobb, fremtiden osv. NRK/Oppland laget «Hand i hand i naturen», som var en reportasje fra et internasjonalt miljø- og naturvern-seminar for funksjonshemmede og andre. NRK/Troms ga et portrett av en ung jente i et rockeband i Ungdommens Hus i Tromsø.

Ellers har en sendt flere programmer med rock og klassisk musikk som avdelingen har fått gjennom Eurovisjonen. «Europe a Go Go» var tittelen på en nattsending 5. januar – et gigantisk rockeprojekt laget spesielt til Ungdomsåret med deltakere fra hele Europa. Norge deltok med en video av Berek. Programmet var en europeisk opptakt til 1985, der musikken skulle binde ungdom sammen internasjonalt. – To innkjøpte program fra en festkonsert i Beethovenhalle i Bonn ble sendt i anledning Det Europeiske Musikkåret. Bluesangeren B.B. King ble presentert i to program fra jazz-festivalen i Molde. Fra Nord-Norsk Musikkfestival i Tromsø viste man «*Unge musikere*» – et program med klassisk musikk, og solistene var alle fra Nord-Norge. Til Fjernsynets 25-års jubileum 20. august ble det produsert et innslag med dansere og musikere fra «*Ung pike forsvunnet*» og gitaristen Odd-Arne Jacobsen.

Seriene «*London 1984*» og «*Fellesrommet*» var to store satsinger som ble laget i 1984 spesielt til ungdomsåret 1985. «*Fellesrommet*» er en komedie i 6 episoder. Manuskriftet er skrevet av to unge frilansere, Martin Nygaard og Axel Hellstenius, og handler om ungdommens hverdagsproblemer i en storby som Oslo: arbeidsløshet, boligproblemer, utdanning, kjærlighet og graviditet, militærtjeneste og militærnektning. De medvirkende var unge amatører, så nær som én: Morten Faldaas, som spilte Henry, en ung mann som ble arbeidsløs og «utenfor» i gjengen på 6.

«London 1984» er en serie på 8 programmer etter et manuskript med tittelen «*Håpløshetens kultur*» av Kristine Bruland og Keith Smith, henholdsvis økonom og historiker, begge bosatt i England. Programmene tok for seg ungdom og samfunn fra ulike bydeler i storbyen London. Felles for alle ungdommene er at de slåss til dels hardt for tilværelsen. I denne kampen oppstår det noe nytt – de skaper moter og kulturretninger nær sagt av ingenting, arbeidsløshet og annen elendighet til tross. London er største leverandør av impulser til andre vestlige ungdomskulturer. Hva betyr slike kulturmønstre for Norge? Er norske punkere og New Romantics etterligninger etter britiske? Peker rasespenningen i Storbritannia mot en liknende fremtid i Norge? Og hva kan vi lære av dagens London? Dette var spørsmål man stilte seg i forbindelse med denne serien.

Dramatiseringen «*Jonny Jarvis*» (6 program) om en ung britisk gutt ble kjøpt inn i samarbeid med Teateravdelingen og satt opp i tilknytning til London-serien. Den handler også om arbeidsløshet, gjengmentalitet og fordommer, og avdelingens programmer var med på å forståeliggjøre problemene for oss.

«*Fokus*» som presenterer videoer laget av unge mennesker – og yrkesserien «*Alle vil bli noe*» (9 program) var også nytt av året 1985. Avdelingen la i denne serien særlig vekt på å vise utradisjonelle kvinneyrker. Ett av programmene ble laget ute på Heimdalplattformen, hvor man presenterte Norges første kvinnelige plattformsjef.

Rusmiddelproblematikken ble behandlet i et større program fra Sandefjord, hvor kommunale myndigheter prøver å bekjempe rusproblematikken ved å gi ungdommen ansvar. Ved hjelp av tildelte pengemidler og egen innsats lager de hvert år en festival med revy, avis, radio og rockekonsert, alt under navnet «*Hvalrock*», som også var programmets tittel.

Siste program fra Barne- og ungdomsavdelingen var «*Rockegalla*» fra Drammenshallen 23. mars ifjor – et opptak av et stort kristenrockarrangement med norske og

utenlandske solister, sendt julaften formiddag.

Som regel har man hatt ett ungdomstilbud i uken. Dette har vært mulig fordi Fremmedfilmredaksjonen har forsynt redaksjonen med en rekke bra tilbud om ungdom både i og utenfor Norge.

Egenproduksjonene «*Kluzz*» og «*Diskuteket*» og også enkelte fremmedfilmer har gått på onsdager etter Dagsrevyen. Ellers har fredag før Dagsrevyen vært sendetid for ungdomsprogrammene.

Opplysningsavdelingen

Samlet pengeforbruk i 1985 var kr 15 994 500 mot kr 14 682 000 i 1984. En har klart å øke programkvantumet som også året før hadde et markert oppsving, i 1985 ca 330 timer, derav 45,7% eller 151 timer egenproduksjon.

I antall program blir det ca 435, derav 270 egenproduserte og 166 innkjøpte program. Av de 166 innkjøpte kom 19 fra norske programprodusenter utenom NRK, mens importen fra utlandet har den vanlige fordelingen: 49 britiske, 29 svenske, 17 danske, 13 amerikanske, 9 vest-tyske, 8 finske, 2 islandske og ellers 20 program fordelt på resten av fjernsynsverden.

Avdelingen ser det som en oppgave å ta vare på programformer som har kunnet og forhåpentlig fortsatt kan tjene allmennhetens interesse i vid forstand, og bidra til at fjernsynet ikke er «blot til Lyst». Men samtidig er det viktig å stimulere denne interessen med nye innfallsvinkler. Titler som skulle dokumentere denne viljen er for eks. «Forfatterinne i dag», «Som kvinner ser det», «Det tenkte tilfellet», «Finnmark mellom øst og vest», «Hvem banker på min dør?», «Ingen rom var trygge», «Fjernsynsgalleriet», «Puls og perspektiv», «Fakta på lørdag», for å nevne noen av årets nyheter.

Kunst og kultur

Den nordiske samproduksjonsserien om kvinnelige forfattere kom i stand etter initiativ av NRK og innebar at hvert land laget et portrett av en egen og en utenomnordisk

forfatter. I sin senderrekke var NRK først ute med Margaret Drabble og senere Bjørg Vik. Dansk fjernsyn presenterte Kirsten Thorup og Regine Deforges. Videre fikk en møte Solveig von Schoultz og Eeva Liisa Manner i finsk regi, Helga Novak og Birgitta Trotzig i svensk regi og endelig Iris Murdoch og Svava Jacobsdottir fra islandsk fjernsyn.

«*Bokstavelig talt*» fortsatte i høstperioden og utkom 11 ganger i en stadig mer finlepen form og med stadig større suksess. En rekke forfattere kunne her fortelle løst og fast om seg selv og kollegers bøker som de var pålagt å lese før sending. Man kan vanskelig ramse opp alle, men la det være tillatt å nevne programmet der Kjersti Ekman og Klaus Rifbjerg røpet sine fabrikkasjonshemmeligheter.

Andre enkeltportretter av forfattere nevnes senere, men før man forlater litteraturen her bør en notere en illustrert opplesning av

«Terje Vigen» og en dramadokumentar om striden om Alexander Kiellands diktergasje.

Dette siste var kanskje mer kulturpolitikk enn litteratur, og dermed er vi inne på to serier om kulturpolitikk og kunstens kår i dag. Den første av disse seriene hadde tittelen «*Gi fantasien vinger*», og besto av 6 temaprogram samt en debatt der folk som står sentralt i fylkeskommunal kulturpolitikk og i formidling av billedkunst, teaterkunst, litteratur og film var med.

Den andre serien var nordisk og hadde som gjennomgangstittel «*Puls og perspektiv*». Den hadde satt seg som et ærgjerrig mål å belyse initiativ og tendenser blant yngre kulturarbeidere og kunstnere i Norden i dag.

Dansk, svensk og norsk fjernsyn laget to program hver, ett om et innenlandsk fenomen og ett om et nabolandstema. Flere av disse programmene kunne by på inter-

Kjetil Bergheim fra Sandane er en av landets yngste spellemenn. Han var med i «*Gi fantasien vinger*», en serie om norsk kulturpolitikk, i regi av Opplysningsavdelingen.

essante formløsninger, og ett av de norske var f.eks. bygget på et manuskript av forfatteren Jan Kjærstad. Island var ikke med i samarbeidet, men var likevel representert ved et tillegg til serien, om teaterkunstens rolle i kampen for kulturell egenart, laget av svensk fjernsyn.

«Pan» var fortsatt en hjørnestein i avdelingens behandling av kultursaker og ble sendt 18 ganger. Tematikken har vært svært omfattende og kan antydes med stikkordene: fjernsynspolitik, poesi, å skrive for scenen, kommunal og statlig kulturpolitikk, kunstformidling og gallerivirk-somhet, bevaring av middelalderdekora-sjoner, norsk nasjonalbibliotek, kunstfor-eningene, kultur og kapital og «Dans design». De kvinnelige forfatterne Nawal el Sadaawi fra Egypt og Buchi Emecheta fra Nigeria har opptrådt i Pan, men særlig skal nevnes 3 Pan-utgaver som har behandlet billedkunstens og litteraturens kår i de to tyske statene. Det hører hjemme her å nev-ne et selvstendig program om kulturminne-vern i Norge.

Det hevdes stundom at billedkunsten ikke har sin rettmessige plass i fjernsyns-programmene. Man har vel allerede antyd-et en del temaer som kan moderere denne kritikken. Og dessuten har en høsten 1985 lansert en ny programpost, «Fjernsynsgal-leriet» som rakk å utkomme 3 ganger før årsskiftet, men som fortsetter neste år. De 3 første temaene var maleren Arne Ekeland, et norsk museum for samtidskunst og et program som med sin presentasjon av Mimmo Paladino i arbeid i sitt atelier nær-mest var en sensasjon. Det ser også ut til å gå aldeles ubemerket henover avdelingens kritikere at en ufortrødent fortsetter med de britiske 10 minutters programmene «Et kunstverk». Man har en hel time stått i kø foran Mona Lisa og vært i Dar-es-Salaam og sett på Kunstens Hus og treskjærere i iben-holt. (Se ellers avsnittet om portretter). Ar-kitektur er også et estetisk fag og ble til-godesett med en svensk serie på 5 program med tittelen «Byggverk og byggere». Et an-net program behandlet mulighetene for et bymiljø i Oslo.

Fra teaterverdenen kunne en berette om operahuset i Sydney og den russiske in-struktøren Jurij Ljubimov i arbeid på et tea-ter i London. Godt synkronisert med den nye mønsterplanen for grunnskolen kunne avdelingen sende 3 program om elevenes engasjement i nærmiljøet.

Samfunnsspørsmål

Likesom under emnekretsen kunst og kul-tur kan det være naturlig å åpne med pro-gram som har tilknytning til kvinner. Man deltok i et storstilet internasjonalt sam-arbeid der en rekke kvinnelige programfolk fikk i oppdrag å fortelle om kvinners syn på forholdene i eget land. NRKs eget bidrag hadde premiere i 1983, men ble sendt i re-prise som avslutning på en serie med bidrag fra Nigeria, Irland, England, Peru, Brasil, Senegal og Japan.

Høyst internasjonal var også en reporta-sje fra konferansen Forum i Nairobi, der en rekke kvinner fra mange land ga sitt syn på fundamentale mellommenneskelige spørs-mål. Helnasjonal var en serie på 3 med tittel-en «Hvem banker på min dør?» som både i alvor og spøk tok for seg kvinners erfaringer og ambisjoner og der en rekke kvinner i top-pstillinger deltok som gjennomgangsfigu-rer.

En har for vane å tillegge kvinner et spesi-elt ansvar for barn, og det var også en kvin-nelig NRK-medarbeider som vakte oppsikt med en reportasje om seksuelle overgrep mot barn her i landet, «Ingen rom var trygge», og som også var i USA og rappor-terte om forskning, behandling av ofre og menns holdning i denne sammenheng.

Gripende var et spansk program om de argentinske bestemødrene som aldri gir seg i sin kamp for å finne igjen bortkomne barnebarn som ble adoptert i all hemmelig-het da foreldrene ble likvidert av juntastyr-et. Et program om kvinners levevilkår på kinesisk landsbygd var også tankevek-kende, men absolutt oppmuntrende, og det samme kan sies om et egetprodusert pro-gram om barns arbeidsoppgaver i den nor-ske hverdag.

Som kontrast kan man her innskytte at den mannlige side av medaljen ble behørig eksponert i en serie på 8 program med tittel-en «Resten av livet», for øvrig laget av et produksjonsselskap utenfor NRK, der menn som hadde etablert seg, ektefeller og senere de eldre fikk snakke fritt om sine problemer.

Det kan være nærliggende å fortsette her med «Sosialkanalen», i alt med 10 utgaver og med stadig sikrere grep på sitt emneom-råde. Temaene har vært pasientrettigheter, eldre i institusjon, rettssikkerhet i barne-vernaker, psykisk utviklingshemmede, Aids, bolig til funksjonshemmede, alkohol-misbruk blant kvinner og behandlingstil-bud, psykisk utviklingshemmede på insti-tusjon og stoffmisbruk som familiepro-

blem. Bevis på at enkeltmennesker har styrke og evne til livsglede trass i alskens motgang, kunne en møte hos Einar Peder-sen på Østlandske Vanførehjem, Andreas Sundet i Engerdal og Ernst Endresen fra Stavanger. Det dristigste formeksperi-mentet i løpet av året var utvilsomt to pro-gram med tittelen «Det tenkte tilfellet», der en rekke ledende personer innen relevante virksomheter diskuterte og tok avgjørelser i tenkte situasjoner som ville ha vært skjeb-nesvangre om de hadde vært virkelige. I det ene tilfellet gjaldt det behandling av et gammelt menneske: plassering på institu-sjon, bruk av smertestillende midler og til sist spørsmålet om å stanse livsforlengende apparatur. Det andre tilfellet var spørsmål-et om industri som gir arbeidsplasser, men som samtidig skader mennesker og miljø.

Arne Nordheim og hans hustru Rannveig Getz bor i Statens Æresbolig, bedre kjent som Grotten. Haagen Ringnes (t.v.) var programleder for «Dikterhus og æresbolig» – om Grottens historie fra Wergeland til Nordheim.

Samfunnsmagasinet «Apropos» kan se tilbake på 15 utgaver med følgende emner: farene ved boksing, kvinners mulighet til å velge hjem og barn eller lønnet arbeid, rettssikkerhet for psykiatriske pasienter, varetektsfengsling, norsk industris etablering utenlands, Etna-Dokka-utbyggingen, moms, Greenpeace, løsemiddelskader, OL i Lillehammer, norske flypriser, utslipp i fjordene, oljepengenes plass i norsk økonomi, lensmann som bidragsfut, A/S Sydvaranger. På linje med Apropos hadde man et eget program om overproduksjon i jordbruket.

«Studio A» utkom 21 ganger. I tillegg til flere portrettliknende intervjuer, nevnt annensteds, fikk en her til behandling høyst forskjellige temaer. Det begynte med en «høring» av ledende opposisjonspolitikere etterat regjeringskoalisjonen var i studio rett før årsskiftet 1984/85. Videre var det debatt om Treholt-saken, kjønnskvolter, familiemeldingen, «Hadelandssaken», massemedia og rettsvesenet, EFTAs 25 års jubileum, kunstig inseminasjon, Afghanistan, smertestillende midler, norsk skipsfarts fremtid og flere kortere innslag.

Historie

Program med emne hentet fra fortiden pleier ofte å være de mest ambisiøse og påkostede som dokumentarister normalt befatter seg med. Dette gjelder også NRK i 1985. En serie på 6, hvorav de 4 første ble sendt dette året, er et stort epos om den 2. verdenskrig på Nordkalotten, rasingen av Finnmark og Nord-Troms, evakueringen og gjenreisningen.

Avdelingen fortsatte også tradisjonen med delvis dramatiserte tidsbilder av fenomener som skjedde for 100 år siden, Aargang 1885, med stadig større krav til form og innhold. Denne gangen dreide det seg om Johan Sverdrup og den Norske armé og debatten om kvinners stilling. En eiendommelig kontrast oppsto i oppstillingen av to program om keiser Wilhelm II, et norsk om keiseren som norskvennlig og jovial mesén på besøk i Sognefjorden og et britisk som ga et bilde av en lunefull og ra-

sistisk psykopat som lykkønsket Hitler med die Endlösung. Endelig tillot avdelingen seg i anledning av fjernsynsjubileet å lage et resyme av «isme»-debattene i Centralteatret i begynnelsen av 60-årene, der bl.a. Herbert Tingsten og statsminister/statsråder in spe gjorde seg sterkt gjeldende.

Gode råd og anvendt forskning

Kravene om at fjernsynet skal yte service eller gi gode råd om hvordan menigmann skal kunne vedlikeholde sitt hus, sin bil, sin helse, forstå seg på jus og pengesaker er mange og uoverkommelige, selv om Opplysningsavdelingen ikke er alene om oppgaven. En har gjenopplivet «Forbrukermagasinet» som hadde 8 utgaver i løpet av året og som har greidd å øke strømmen av protestbrev betraktelig, fortrinnsvis fra folk som produserer eller forhandler omtalte forbruksvarer. Dette er et ekte magasin med en flerhet av emner i hvert program, men verdt å nevne spesielt er innslagene om kaffetraktere, slankemidler, dekkbeis, lyspærer og oppvaskmidler. «Fjernsynskjøkkenet» holder stadig koken og gjør sin gjerning for å foredle norsk matlagning. Det var i alt 15 program, derav 12 i studio i Oslo, mens ett kom fra et hotellkjøkken med «årets kjøkkensjef» og 2 fra private kjøkkener henholdsvis på Senja og i Davika. Britiske program om allehånde og chilipepper satte en ekstra spiss på rettene.

De rent medisinske programmene av egen produksjon har vært 3 i rekken »Fra medisinsk forskning og praksis» og selvstendige temaprogram om hjerneslag, Norges veterinærhøgskole, kreft og «pose på magen», og en reportasje fra Vest-Tyskland om ny, helhetlig behandling av kreftpasienter. Avdelingen gjorde også sin årlige plikt i antirøykekampanjen og viste et amerikansk program om hjertesykdommer som sigarettene kan fremkalle eller stimulere, sammen med uheldig kosthold.

«Spektrum» er et magasin som orienterer om teknologi og naturvitenskap. 11 program ble sendt i 1985 og serverte temaer som solenergi, laser, problemer som følger

av oljeutvinningen, havbruk, Norges Tekniske Høgskole, bølgekraft, Halleys komet og radar som kan kartlegge jordoverflaten og hva som skjer i et oljereservoar.

«På roterommet» (Øgrim/Ormestad) er like slitesterkt som Fjernsynskjøkkenet, og kunne denne gangen konfrontere oss med Newtons oppfinnelser og lys- og linsefenomener.

Dansk fjernsyn forsynte oss med to program om datamaskiner og videoplater, og det er naturlig å avslutte dette avsnittet med den tradisjonelle formidling av samtalen som svensk fjernsyn har med noen av nobelprisvinnerne i naturvitenskap.

Religion/livssyn

Det har vært 11 direkte overføringer fra ordinære lutherske gudstjenester som kom fra Kautokeino, Trefoldighetskirken (Oslo), Tonsen kirke (Oslo), Tromsø domkirke, Fet, Leiranger (Steigen), Birkeland, Roskilde, Landås (Bergen), Storetveit og Asker. Dessuten var det en andakt på nyttårskvelden og en gudstjeneste for døve 2. juledag.

Det har vært 2 frikirkelige møter, fra pinsevekenes sommerstevne på Hedmarks-toppen og møte i adventkirken Betel i Oslo. Endelig overførte man på julekvelden midnattsmesse fra Peterskirken i Roma. Av ren forkynnelse har en som tidligere sendt et stort antall 15 minutters onsdagsprogram, «Tro og liv», i alt 31.

Videre har det vært en rekke program som på en mer journalistisk basis har tatt opp kristne og kirkelige spørsmål. Dette gjaldt f. eks. en serie på 5 program med tittelen «Underveis», der temaet var kristen tro og etikk og forholdet til døden. Kirkenytt/Kirketorget utkom i alt 5 ganger og behandlet bl.a. kirkens evne til å markedsføre sitt budskap, pinsen som den glemte høytid, et forsøksprosjekt om kirke og idrett, spørsmålet om nordmenn har en barnetro og kirke og u-land.

Man har hatt sang- og musikkprogram i en kristelig ramme og enkeltstående tema-program som for eks. debatter om solidaritet og nestekjærlighet, ekteskap og samlivs-

former, en reportasje fra generalforsamlingen i Norsk Luthersk Misjonssamband og et delvis dramatisert program om kristne homofile.

En norsk videoprodusent utenfor NRK solgte et program om Oase-bevegelsen i Polen til avdelingen.

Fra utlandet har en fått program om den katolske kirkes kår i El Salvador, seremonier og musikalske tradisjoner i den ortodokse kirke i Sovjet og en av de mest populære fjernsynsevangelistene i USA, Jimmy Lee Swaggert.

I serien «Livssyn uten kirke» har det vært 5 innslag, først en samtale med flere om livssynskunnskap i skolen og deretter dialoger ved Sigmund Skard, Herman Tønnesen, Anne Lise Høegh og Vemund Blomkvist.

Innkjøpte program (inklusive Nordvisjon)
Disse programmene utgjorde ca 40% av avdelingens leveranser og er allerede flere ganger nevnt i ulike temasammenhenger. Størst interesse har kanskje en vurdering av hva norske programprodusenter utenfor NRK kan bety. I noen grad kan man si at de har vært trukket inn i den interne, tematiske planlegging. Det gjelder for eks. serien «Resten av livet» og et innslag i «Apropos» om Etna-Dokka-utbyggingen. Men ellers har disse innslagene blitt programsatt ganske tilfeldig etter en kvalitetsvurdering av et ferdig produkt. Det ville føre for langt å nevne dem alle, men bare generelt si at mange har hentet sitt stoff fra norsk fauna, natur, i noen grad arbeidsliv og noen er forsøk på en mer abstrakt kamerakunst.

Avdelingen er stadig en trofast bruker av de såkalte Nordvisjons-program eller program som stilles til rådighet av våre nordiske naboland, i alt 55 program dette året. Det er også en samling som tematisk spriker i alle retninger. Av de som ikke allerede er nevnt kunne en kanskje fremheve som særlig minneverdige danske program om de amerikanske «meningsmakere» og «Russiske bilder», svenske program som «Gaza Ghetto», «Våre tigre» og et finsk program om Finnlands-svenskene.

Flertallet av innkjøpte program kommer fra den store fjernsynsverden og avspeiler de programmessige preferanser som gjør seg gjeldende internasjonalt.

På den annen side er tilbudet såpass stort og omfattende at stoffet i stor grad kan utnyttes etter egne programbehov. Men før avdelingen presiserer slike behov, vil en gjerne innskyte at NRKs egne medarbeidere også lager program utenlands. Øst-Asia-korrespondenten har sendt hjem 4 reportasjer fra Kina (terrakotta-hæren, oljeleting, ny politikk på landsbygda og økonomiske reformer) og en reportasje om japansk romforskning. Afrika-korrespondenten har laget 2 program om den økonomiske krisen i Tanzania. Andre har laget program om universitetssamarbeidet med Thailand og intervjuet presidenten i den internasjonale forbrukerorganisasjonen Anwar Fazal.

Når det gjelder bruken av det innkjøpte stoffet, vil en først og fremst referere til programposten «*Utsyn*» som helst skal inneholde utsøkte program om aktuelle emner. 10 program er sendt under denne tittelen, og de har handlet om politikk i en verden med sult og overflod av mat, krigen i verdensrommet, Albania, Afghanistan, Costa Rica, flyktninger i Mellom-Amerika, India i forandring, Portugal 10 år etter revolusjonen, polsk samtidshistorie, Sør-Afrika.

Et annet og langt dristigere foretagende har vært forsøkene på å bryte seg inn i lørdagsprogrammet, først med en serie på 7 program om den amerikanske Mafia og senere på året ulike program under tittelen «*Fakta på lørdag*»: om en gresk-tyrkisk etterretteskapelig kidnappersak, politiets etterforskningsmetoder, «Nobel-sædbanken», Spionåret, om en morders tilregnelighet eller sinnssykdom, Günther Wallraff, prinsen og prinsessen av Wales, Elvis-dyrking i USA. Av hele den øvrige programmassen skal bare nevnes noen få som fikk stor oppmerksomhet: En annerledes årskavalkade, Bak terroren (holdninger til jøder i dagens Vesten), D-dagen, Hiroshima i dag og Afrika sulter.

Portretter

Program om enkeltpersoner, mer eller mindre omfattende, i tillegg til den omtalte serien om kvinnelige forfattere, har både vært egenproduserte og innkjøpte. To Nobelprisvinnere i litteratur, både fjorårets og årets, Jaroslav Seifert og Claude Simon, har vært behørig hjemsøkt. Videre har en hatt program om forfatterne Kåre Holt, Tor Obrestad, Karen Blixen, Folke Fridell og Eino Guttorm.

Av billedkunstnerne kan nevnes Arne Ekeland, Bendik Riis, Audun Hetland, Mimmo Paladino, Albert Edelfelt, Georges Braque, Liz Zwick, Elli Hemberg og Rafael Vardi. Arkitektparet Wenche og Jens Selmer har fått sitt program, og det samme har et par kunstnere litt utenfor avdelingens normale operasjonsområde: Anne Brown og Vladimir Askhenazy. Et møte med flere kunstarter var dessuten en presentasjon av et hus, nemlig «Grotten» som har huset berømtheter fra Wergeland, over Øverland til Arne Nordheim.

Andre yrker har kanskje ikke nådd fram i samme antall som kunstnere, men nevnes skal Niels Bohr, Ivar Giæver, Steven Hawking, Giuglielmo Marconi, Peter Wessel Zappfe, Einar Lundebø, Hans Fredrik Dahl og Rolf Tofte.

I «Studio A» møtte vi dessuten i kronologisk rekkefølge Pehr Gyllenhammar, Sissel Rønbeck, Haakon Lie, Eli Arnstad, Oddvar Nordli, Ingmar Bergman, Jo Benkow, Per Lønning og Tor Halvorsen.

I forbindelse med fjernsynets 25 års jubileum ville også Opplysningsavdelingen minne om enkelte programmessige høydepunkter fra de første årene, og det ble stort sett portretter. Det var en samtale med Kongen, Francis Bull-kåserier om Bjørnsons og Ibsens første opphold i Roma og videre samtaler med C. J. Hambro, Elise Ottesen-Jensen, Arnulf Øverland, Marcus Wallenberg og Lars Tvinde, det siste programmet som et apropos til åpningen av Det Norske teatrets nye hus.

Produksjonsavdelingen

Produksjonsavdelingen, som også har vært

kalt produksjonsseksjonen, består av produksjonskontoret, innspillingslederne, og en gruppe overtallige produksjonsmedarbeidere, for det meste scripter fra personalopplæringens siste kurs. Denne siste gruppen styres fra produksjonsavdelingen, og prioriteres etter behov til de forskjellige programavdelingene.

Produksjonsavdelingen, som fra 1985 er underlagt en ny avdelingsdirektør, har som hovedoppgaver å koordinere bruken av teknisk kapasitet så langt som mulig etter programavdelingens ønsker, og tilrettelegge for prioritering. Det er meningen at prioriteringen nå skal gjøres i samarbeid mellom avdelingens direktør og programdirektøren for fjernsynet. Produksjonsavdelingen er også et bestillingssted for andre ytelser i forbindelse med programproduksjon, såsom tildeling av studier, OB-utrustning, videobåndkapasitet, og prøverom.

Videobåndkapasitet er som tidligere, en flaskehals; og det er god grunn til å tro at dette vil være situasjonen i lang tid fremover. En hel rekke program gjøres ferdige på VB-sentralen, og idag er etterarbeidet så meget av programmets egentlige verdi, at en ikke uten videre kan bremse denne utviklingen.

Produksjonsavdelingen har siden 1983 hatt en teknisk ekspert plassert på produksjonskontoret. Dette har vært til stor hjelp både på kort og lang sikt, og han har blant annet fungert som konsulent for avdelingens programkonsulenter. For tiden er arbeidet med omorganiseringen av driftsavdelingen i gang, og beregnes ferdig innen høsten 1986. Da blir all teknisk ekspertise samlet på driftens plankontor, produksjonsavdelingens nærmeste nabo!

Til tross for liten økning av kapasitet og nye mannskaper har programutbudet blitt større, og meningen er at en i tiden som kommer skal forsøke å utnytte ressursene enda bedre. Dette er ikke minst en oppgave for den nye avdelingsdirektør.

Den nye fremdriftsplanen tar sikte på planlegging av produksjoner for ett år av gangen. I en overgangstid benyttes halvårsplanlegging, mens en samtidig utprøver visse rutiner på EDB for så å gå over i dataalderen for alvor i løpet av en to-års periode. To av avdelingens medarbeidere har i lang tid vært beskjeftiget i en arbeidsgruppe med produksjonsplanlegging på EDB som oppgave, og det er også besluttet at avdelingen skal få en medarbeider som utelukkende skal fungere som systemansvarlig.

Poolen av overtallige produksjonsmedarbeidere har vært fullt sysselsatt hele året, man kunne hatt behov for enda flere. Dette har resultert i at avdelingene har måttet kjøpe kapasitet utenfor Huset. Det er besluttet at det skal settes i gang et nytt kurs for scripter og produksjonsledere uten at NRK forplikter seg til å tilby stillinger. En regner med at denne type medarbeidere lett vil finne seg arbeide også utenfor NRK slik utviklingen i dag er. Nye selskaper ser dagens lys, nye konsesjoner blir gitt – fremtiden blir spennende.

Innspillingslederne, en viktig del av produksjonsavdelingen, har hatt et godt, men slitsomt år. Særlig fremveksten av en rekke nye direktesendte program har hentet kapasitet i denne gruppen. Det har krevet ekstrem «gå på» vilje å lære alle gamle og nye oppgaver uten noen økte personalressurser.

Programstatistikk 1985

På de neste sidene gir vi noen hovedtall fra sendetidsstatistikken, som er lagt noe om i forhold til tidligere år. Statistikken for distriktssendinger og kortbølgeprogram er kraftig forenklet, til gjengjeld er P2/radio fra 1985 kommet med i det EDB-baserte systemet på linje med P1 og TV. For alle de 3 riksprogrammene er inndelingen i programkategorier i år etter EBU's system, og noe forskjellig fra den som er brukt tidligere.

Sendetiden for Program 1 i radio var i 1985 7 482,0 timer. Av dette var 424,2 timer repriser. Tabellene 1, 2 og 3 gir detaljene. I Program 2 er det sendt 4 529,4 timer, av dette 171,2 timer repriser. Detaljene finnes i tabell 4, 5 og 6.

Tabellene 7 og 8 viser sendetiden for distriktsprogram og kortbølgeprogram.

Fjernsynet sendte i 1985 2 868,2 timer, av dette var 444,0 timer repriser. Av førstegangssendingene var 1 304,1 timer egenproduksjon, 1 044,5 timer fremmedproduksjon. Andelen egenproduksjon (av førstegangssendinger) har steget fra 50,8% i 1983 til 53,8% i 1985. Andelen repriser har gått ned fra 20,0% i 1983 til 15,5% i 1985.

Flere detaljer om fjernsynsprogrammene finnes i tabellene 9, 10 og 11.

Programme statistics 1985

On the following pages we give some basic figures from our official statistics, which has been changed somewhat this year. The tables for regional radio programmes and short wave transmissions have been simplified, but on the other hand Programme 2 (national radio programmes) has now been included in the computer based system along with Programme 1 and TV. For all these 3 national programmes the breakdown according to programme category is now in accordance with the EBU system, and slightly different from the one used for previous years.

Transmission time for Programme 1 (national radio programmes) in 1985 was 7 482,0 hours, of which 424,2 hours were repeats. Tables 1, 2 and 3 give further details.

Transmission time for Programme 2 (national radio programmes) was 4 529,4 hours, of which 171,2 hours were repeats. Details can be found in tables 4, 5 and 6.

Tables 7 and 8 give the transmission time for regional radio programmes and short wave transmissions.

Transmission time for television programmes in 1985 was 2 868,2 hours, of which 444,0 hours were repeats. Of the remaining 2 424,2 hours (first transmissions) 1 304,1 hours were of our own production and 1 044,5 hours were produced abroad. The percentage of our own production (first transmissions only) has increased from 50,8% in 1983 to 53,8% in 1985. The percentage of repeats, in relation to total programme output time, has dropped from 20,0% in 1983 to 15,5% in 1985. See tables 9, 10 and 11.

Tabell 1. Radio/P1 fordelt etter ansvarlig avdeling og produserende enhet. Sendetid i timer.

Produserende enhet	Ansvarlig avdeling														SUM 1983	SUM 1984	SUM 1985
	BUA	DIR	KUL	MUS	NYH	SAD	SEK	SKO	TEA	UHA	URA	UTL	VOK	P2	DK		
Avd. i Oslo	504,1	78,2	536,0	1 231,4	607,7	387,2	1 725,9	-	107,9	1 053,3	-	38,8	-	73,3	0,1	6 348,9	5 527,1
DK	-	-	3,9	83,3	134,4	38,1	17,5	24,0	-	3,7	40,4	-	-	24,0	227,5	683,6	829,6
Utenrikskor. ...	-	9,3	0,3	-	-	-	1,1	-	-	-	-	-	-	-	0,1	88,8	91,9
Andre norske pr. (ikke NRK)	-	0,1	-	-	20,4	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordiske prod.	-	-	-	-	6,4	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0	-	20,6	15,8
Andre utl. pr.	-	-	-	-	9,4	-	-	-	-	0,9	-	-	-	-	-	12,7	128,3
Uspesifisert	27,7	4,5	47,9	43,4	13,4	45,0	86,4	-	3,1	15,5	-	1,4	-	18,0	11,0	317,3	127,7
SUM 1983	618,6	95,9	667,5	1 425,0	756,5	449,9	1 837,4	-	114,7	1 122,5	-	40,2	-	115,3	238,7	7 482,0	-
Herav repriser ...	93,1	3,0	94,9	73,7	9,6	10,0	23,1	-	35,8	85,3	-	0,5	-	0,5	3,8	424,2	-
SUM 1984	591,0	421,4	624,7	1 491,1	787,6	362,9	763,6	49,5	121,4	1 015,4	54,1	45,8	25,3	18,9	234,5	-	6 627,1
Herav repriser ...	66,5	-	45,2	68,4	2,5	17,4	4,4	10,1	63,9	72,4	1,0	-	12,6	1,0	1,8	-	367,1
SUM 1985	600,2	-	583,7	1 578,2	747,9	309,1	897,5	95,9	119,4	907,9	87,6	-	34,4	-	287,6	-	6 249,2
Herav repriser ...	28,4	-	43,3	48,3	3,5	39,6	24,3	14,4	50,4	72,3	3,2	-	16,3	-	1,5	-	345,5

«Ansvarlig avdeling» - den programavdeling eller det distriktskontor som har redaktøransvaret for et program.
«Produserende enhet» - den produsent (avdeling/DK/land) som gir programmet/innslaget den journalistiske utformingen.

- BUA = Barne- og ungdomsavdelingen
- DIR = Programdirektøren
- KUL = Kulturavdelingen
- MUS = Musikkavdelingen
- NYH = Dagsnytt- og reportasjeavdelingen
- SAD = Samfunnsavdelingen
- SEK = Programsekretariatet
- SKO = Skoleradioen
- TEA = Radioteatret
- UHA = Underholdningsavdelingen
- URA = Utenriksavdelingen
- VOK = Voksenopplæringen
- P2 = Program 2
- DK = Distriktskontor
- UTL = Utenlandsprogrammet

Tabell 2. Radio/P1 i 1985 fordelt på noen hovedgrupper.

	t	herav repriser
Undervisning	709,9	93,1
Program for spesielle grupper	586,3	90,4
Barn og ungdom	0,3	-
Etniske grupper	-	-
Innvandrere	123,3	2,7
Andre grupper (eldre)	238,2	1,9
Religiøse program	146,1	-
Andakter, gudstjenester	92,1	1,9
Andre	88,7	-
Sport	87,6	-
Sportsnyheter	-	-
Sportsoverføringer	1,1	-
Annen sport	767,0	-
Nyheter (unntatt sportsnyheter)	846,2	86,0
Informasjon	450,7	5,8
Samfunn, aktualiteter	59,9	7,2
Natur, vitenskap	268,0	67,4
Kultur, humanoria	24,8	0,3
Fritid, hobbyer, hus og hjem	42,8	5,3
Diverse	223,9	50,8
Dramatikk	66,0	23,7
Serier og føljetonger	53,1	12,6
Enkeltstykker	101,6	14,3
Opplesningsprogram	3,2	0,2
Diverse	2 724,7	134,4
Musikkprogram*)	662,4	18,2
Serløs musikk	355,7	12,5
Live	283,1	4,7
Grammofon	23,6	1,0
Uspesifisert	2 028,2	113,0
Annen musikk	203,7	6,7
Live	1 749,5	100,0
Grammofon	75,0	6,3
Uspesifisert	34,1	3,2
Blandede musikkprogram	1 152,3	40,1
Underholdning	146,1	2,3
Blandede program	585,2	15,7
Diverse, inkl. annonsering	7 482,0	424,2
SUM		

*) Musikk inngår i de fleste hovedgruppene.
I alt er det spilt musikk (bakgrunns- og pausemusikk ikke inkl.) i 3 420,5 t, og av dette er 2 662,2 t grammofonmusikk.

Tabell 3. Målstatistikk for Radio/P1.

Ansvarlig avdeling	Bokmål t	Dialekt t	Nynorsk t	SUM t	Bokmål %	Nynorsk %
BUA	278,4	79,3	56,7	414,4	76,7	23,3
DIR	59,2	3,9	6,2	69,3	88,2	11,8
KUL	368,4	16,0	77,6	462,0	81,5	18,5
MUS	111,7	32,0	8,6	152,3	83,9	16,1
NYH	594,7	3,6	122,0	720,2	82,8	17,2
SAD	297,3	37,2	38,6	373,1	84,7	15,3
SEK	380,6	29,2	165,5	575,3	68,7	31,3
SKO						
TEA	102,1	0,3	4,8	107,1	95,4	4,6
UHA	334,5	31,0	20,2	385,7	90,7	9,3
URA						
UTL	11,9	-	-	11,9	100,0	0,0
VOK						
P2	16,3	0,9	0,1	17,4	96,6	3,4
DK	105,2	21,9	37,7	164,9	70,5	29,5
SUM 1985	2 660,1	255,2	538,0	3 453,4	80,7	19,3
SUM 1984	2 543,2	275,4	510,8	3 329,4	80,5	19,5
SUM 1983	2 466,5	257,8	557,4	3 281,7	79,1	20,9

Merknad: I denne tabellen er bare sendetid med norsk tale medregnet. Så langt som mulig blir effektiv taletid registrert. Før prosentberegningen blir dialekt fordelt likt mellom bokmål og nynorsk.

Tabell 4. Radio/P2 fordelt etter ansvarlig avdeling og produserende enhet. Sendetid i timer.

Produserende enhet	Ansvarlig avdeling														SUM 1985
	BUA	KUL	MUS	NYH	PBU	PTD	PTK	PTS	PTU	SKO	UVI	VOK	DK	Andre	
P2-avd.	5,2	1,0	10,7	0,6	128,3	166,6	345,7	353,9	1 320,6	0,3	2,8	—	52,4	0,5	2 388,3
Andre prog.avd.	10,4	57,7	38,0	504,8	58,4	—	3,9	14,3	2,6	71,2	127,8	6,7	7,7	18,7	922,2
DK	2,0	4,2	12,4	17,1	4,8	—	20,9	40,4	126,4	1,6	—	—	663,9	0,9	894,6
Utenrikskor.	0,1	—	—	37,7	0,4	—	0,3	6,1	0,5	—	—	—	2,8	—	47,8
Andre norske pr. (ikke NRK)	—	—	—	2,5	—	—	—	0,3	—	—	—	—	0,2	—	3,0
Nordiske prod.	—	—	1,1	0,1	—	—	0,3	0,1	0,1	—	—	—	0,1	—	2,3
Andre utl. pr.	—	—	3,7	—	—	—	0,6	—	0,5	—	—	—	—	—	5,1
Uspesifisert	1,2	0,5	11,4	26,4	11,6	—	27,2	39,7	118,7	2,9	4,6	—	22,0	—	266,2
SUM 1985	18,9	63,4	77,2	589,0	203,4	166,6	398,8	454,8	1 569,3	76,1	136,0	6,9	748,9	20,1	4 529,4
Herav reprints	0,7	0,5	1,0	—	5,2	—	43,3	11,3	13,3	30,1	52,6	3,8	6,8	3,0	171,2

«Ansvarlig avdeling» - den programavdeling eller det distriktskontor som har redaktøransvaret for et program.
«Produserende enhet» - den produsent (avdeling/DK/land) som gir programmet/innslaget den journalistiske utformingen.

BUA = Barne- og ungdomsavdelingen
KUL = Kulturavdelingen
MUS = Musikkavdelingen
NYH = Dagsnytt- og reportasjeavdelingen
PBU = Ungdomsredaksjonen P2
PTD = Programdirektør P2
PTK = Kultur og musikk P2
PTS = Samfunnsavdelingen P2
PTU = Underholdning og service P2
SKO = Skoleradioen
UVI = Undervisningsavdelingen
VOK = Voksenopplæringen
DK = Distriktskontor

Tabell 5. Radio/P2 i 1985 fordelt på noen hovedgrupper.

	t	herav reprints
Undervisning	208,8	83,8
Skoleradio	137,5	47,4
Voksenundervisning	71,3	36,4
Program for spesielle grupper	199,8	7,3
Barn og ungdom	197,8	7,3
Etniske grupper	2,0	—
Innvandrere	—	—
Andre grupper	—	—
Religiøse program	70,1	0,5
Andakter, gudstjenester	34,7	—
Andre	35,4	0,5
Sport	181,7	—
Sportsnyheter	16,2	—
Sportsoverføringer	143,3	—
Annen sport	22,2	—
Nyheter (unntatt sportsnyheter)	232,4	—
Informasjon	870,9	35,7
Samfunn, aktualiteter	481,5	8,8
Natur, vitenskap	14,1	0,8
Kultur, humaniora	199,0	24,1
Fritid, hobbyer, hus og hjem	30,4	0,5
Diverse	145,9	1,5
Dramatikk	13,1	2,3
Serier og føljetonger	—	—
Enkeltstykker	9,6	0,6
Opplesningsprogram	2,6	0,8
Diverse	0,9	0,9
Musikkprogram*)	746,0	24,7
Seriøs musikk	119,9	4,8
Live	43,5	—
Grammofon	72,6	4,8
Uspesifisert	3,9	—
Annen musikk	546,8	17,0
Live	47,6	5,3
Grammofon	485,4	11,7
Uspesifisert	13,8	—
Blandede musikkprogram	79,3	2,9
Underholdning	1 156,3	9,5
Blandede program	297,2	—
Diverse, inkl. annonsering	553,3	8,5
SUM	4 529,4	172,2

*) Musikk inngår i de fleste hovedgruppene.
I alt er det spilt musikk (bakgrunns- og pausemusikk ikke inkl.) i 1 694,0 t, og av dette er 1 545,4 t grammofonmusikk.

Tabell 6. Målstatistikk for Radio/P2.

Ansvarlig avdeling	Bokmål t	Dialekt t	Nynorsk t	SUM t	Bokmål %	Nynorsk %
BUA	5,9	3,8	0,8	10,4	74,3	25,7
KUL	28,5	2,2	5,7	36,4	81,3	18,7
MUS	6,6	2,7	1,5	10,7	73,6	26,4
NYH	431,5	4,1	78,7	514,3	84,3	15,7
PBU	80,7	25,3	6,3	112,2	83,1	16,9
PTD	83,1	—	—	83,1	100,0	0,0
PTK	101,0	39,0	35,7	175,6	68,6	31,4
PTS	252,1	35,2	15,9	303,1	89,0	11,0
PTU	364,7	94,9	12,9	472,5	87,2	12,8
SKO	36,0	4,6	3,4	43,9	87,0	13,0
UVI	65,3	2,6	3,2	71,0	93,7	6,3
VOK	1,4	—	—	1,4	100,0	0,0
DK	235,0	78,7	39,0	352,6	77,8	22,2
Andre avd.	16,7	—	—	16,7	100,0	0,0
SUM 1985	1 708,2	292,9	203,0	2 204,0	84,1	15,9

Merknad: I denne tabellen er bare sendetid med norsk tale medregnet. Så langt som mulig blir effektiv taletid registrert. Før prosentberegningen blir dialekt fordelt likt mellom bokmål og nynorsk.

Tabell 7. Distriktsprogram

DK	Sendetid i alt	Musikk i alt	Herav gram.	Ikke rapp.
Sameradioen	285,7	45,7	16,3	—
Finnmark	512,8	124,8	85,7	—
Troms	571,6	183,4	166,7	39,3
Nordland	588,4	147,1	110,4	13,9
Helgelandsradioen	50,1	13,0	1,2	—
Nord-Trøndelag	122,6	32,6	19,7	—
Sør-Trøndelag	577,3	144,8	116,0	—
Møre og Romsdal	584,6	164,3	122,1	—
Sogn og Fjordane	365,0	79,7	53,2	—
Hordaland	579,0	133,4	118,7	—
Rogaland	574,2	173,6	154,5	—
Sørlandssendinga	584,0	155,4	108,2	—
Telemark	532,3	156,1	105,0	—
Oppland	581,6	188,9	76,3	—
Hedmark	632,6	217,7	114,2	—
Østlandssendinga	707,0	221,9	213,9	9,4
Østfold	261,7	77,2	63,4	—
Buskerud/Vestfold	265,1	65,5	44,8	—
SUM	8 375,6	2 325,1	1 690,3	108,8

Tabell 8. Samlet sendetid for kortbølgeprogram.

1985: 548,2 t	1984: 549,6 t	1983: 548,8
---------------	---------------	-------------

I 1985 ble 79,6% av sendinga produsert av Utenlandsprogrammet, 12,4% kom fra distriktskontorene, 6,1% fra P1 og 1,8% fra P2.

Tabell 9. Fjernsynsprogram fordelt etter ansvarlig avdeling*) og produserende enhet**). Sendetid i timer

Produserende enhet	Ansvarlig avdeling														NRK			SUM 1985	SUM 1984	SUM 1983
	BUA	FIL	MUS	NYH	OLA	PGR	REP	SKO	TEA	UHA	UVI	VOK	Horda- land	NRK Troms	Andre DK-er					
1. Førstegangs-sendinger	229,9	310,3	96,5	367,1	270,9	138,9	525,9	16,0	107,8	256,5	44,1	13,5	12,4	23,0	11,5	2424,2	2342,3	2054,0		
1.1 Egen produksjon	104,8	6,1	39,5	334,1	140,7	135,8	289,0	11,9	16,9	146,5	26,1	11,4	10,7	20,9	9,7	1304,1	1146,8	1042,7		
1.1.1 Programavd.	89,3	6,1	38,2	289,6	130,9	134,2	258,7	11,9	15,8	146,4	23,3	11,4	-	0,0	-	1155,7	1021,9	911,0		
1.1.2 DK-er	15,4	-	1,3	18,2	7,4	0,7	30,3	-	1,1	0,1	2,8	-	10,7	20,9	9,7	118,6	96,4	89,5		
1.1.3 Utenrikskorresp.	0,1	-	-	26,2	2,4	0,9	0,1	-	-	0,1	0,1	-	-	-	-	29,8	28,4	22,6		
1.1.4 Uspesifisert	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19,6		
1.2 Fremmed produksjon	121,4	302,4	55,3	12,9	115,9	0,5	234,5	4,2	87,6	91,0	16,0	1,3	0,1	1,5	-	1044,5	1164,5	992,2		
1.2.1 Norske prod.	10,5	10,5	-	1,5	10,5	-	3,3	0,3	-	2,3	4,1	-	0,1	0,0	-	42,9	37,8	40,6		
1.2.2 Nordiske prod.	24,4	20,3	7,7	0,9	38,6	0,5	23,2	0,8	26,3	19,0	2,7	1,3	-	1,5	-	166,9	138,5	209,3		
1.2.3 Andre utl. prod.	86,6	271,6	47,7	10,6	66,8	-	208,0	3,1	61,3	69,8	9,2	-	-	-	-	834,8	988,1	742,4		
1.3 Uspes. førstegangs-s.	3,8	1,7	1,6	20,1	14,3	2,6	2,4	-	3,3	19,0	2,0	0,9	1,6	0,5	1,8	75,6	31,0	19,4		
2. Repriser	92,3	30,6	3,8	0,7	59,7	2,4	85,3	54,8	13,0	29,4	52,3	15,8	2,0	0,8	1,4	444,0	456,0	513,0		
2.1 Egen produksjon	45,7	1,5	3,8	-	25,6	2,4	61,9	40,9	13,0	26,7	24,2	14,4	1,1	0,8	0,8	262,8	330,0	341,3		
2.2 Fremmed produksjon	46,4	29,1	-	-	29,1	-	23,4	13,7	-	1,3	24,9	1,3	-	-	-	169,1	115,5	138,5		
2.3 Uspes. repriser	0,1	-	-	0,7	4,9	-	-	0,3	-	1,4	3,3	0,1	0,8	-	0,6	12,1	10,5	33,2		
SUM sendetid 1985	322,2	340,9	100,2	367,7	330,5	141,3	611,2	70,9	120,7	285,9	96,5	29,3	14,4	23,8	12,9	2868,2	-	-		
SUM sendetid 1984	304,4	342,8	99,5	327,6	301,7	99,6	672,7	174,3	111,3	256,7	-	50,8	17,3	33,3	6,3	-	2796,1	-		
SUM sendetid 1983	334,8	325,0	102,5	331,0	279,2	72,5	470,7	220,5	114,5	251,3	-	21,0	11,6	23,4	9,0	-	-	2567,0		

*) Ansvarlig avdeling: Den avd./DK som har redaktøransvaret for et program.

**) Produserende enhet: Den avd./DK/land etc. som har gitt programmet/innslaget den journalistiske utføringen.

Tabell 10. Fjernsynsprogram i 1985 fordelt på noen hovedgrupper.

	Timer	herav repriser
Undervisning	186,3	127,9
Voksenundervisning	38,2	19,2
Skolefjernsyn	122,2	87,2
Gymnastikk, trim	25,9	21,5
Program for spesielle grupper	309,0	87,0
Barn og ungdom	303,0	84,7
Etniske grupper	0,7	-
Innvandrere	-	-
Andre grupper (eldre)	5,3	2,3
Religiøse program	30,2	1,2
Andakter, gudstjenester	20,9	-
Andre	9,3	1,2
Sport	415,1	-
Sportsnyheter	64,9	-
Sportsmagasin	34,4	-
Sportsoverføringer	269,5	-
Annen sport	46,3	-
Nyheter (unntatt sportsnyheter)	291,9	-
Informasjon	549,1	120,7
Samfunn, aktualiteter	190,4	18,3
Natur, vitenskap	77,1	30,5
Kultur, humaniora	157,2	30,9
Fritid, hobbyer, hus og hjem	16,1	4,8
Diverse	108,3	36,2
Dramatikk	456,3	40,0
Serier	45,3	4,1
Føljetonger	162,9	6,6
Enkeltstykker	131,4	14,0
Kinofilmer	113,3	15,3
Diverse	3,4	-
Musikkprogram*)	166,1	2,8
Opera, operette	16,1	-
Musikaler	4,4	-
Balet, folkedans	3,7	-
Seriøs musikk	42,4	1,4
Annen musikk	99,5	1,4
Underholdning	194,5	28,4
Konkurranse, leker	34,0	10,9
Talk shows	10,4	1,9
Show, kabaret, satire	19,6	2,1
Annen underholdning	130,5	13,5
Blandede program	43,0	3,6
Diverse, inkl. annonsering og pauseprogram	226,9	32,5
SUM	2 868,2	444,0

*) Musikk i alt (bakgrunns- og pausemusikk ikke inkl.): 251,8 t.

Tabell 11. Målstatistikk for fjernsynet.

Ansvarlig avdeling	Bokmål t	Dialekt t	Nynorsk t	SUM t	Bokmål %	Nynorsk %
BUA	169,9	23,9	27,6	221,3	82,2	17,8
FIL	272,0	0,0	63,4	335,4	81,1	18,9
MUS	27,7	0,3	0,7	28,7	97,1	2,9
NYH	250,4	3,3	54,1	307,7	81,9	18,1
OLA	209,7	16,7	46,3	272,7	80,0	20,0
PGR	54,5	0,6	22,8	77,9	70,4	29,6
REP	468,0	33,0	48,5	549,4	88,2	11,8
SKO	30,5	5,2	7,1	42,8	77,4	22,6
TEA	87,1	0,3	22,7	110,1	79,3	20,7
UHA	116,8	4,2	10,9	131,8	90,2	9,8
UVI	34,4	6,2	7,7	48,3	77,6	22,4
VOK	17,6	3,3	—	21,0	92,0	8,0
NRK/Hordaland	3,5	0,1	1,2	4,7	73,9	26,1
NRK/Troms	4,0	4,6	—	8,6	73,2	26,8
Andre DK-er	3,7	2,0	1,8	7,6	62,7	37,3
SUM 1985	1 749,8	103,6	314,6	2 167,9	83,1	16,9
SUM 1984	1 775,0	93,2	346,2	2 214,3	82,3	17,7
SUM 1983	1 539,9	85,1	369,4	1 994,3	79,3	20,7

Merknad. I denne tabellen er bare sendetid med norsk tale medregnet. Så langt som mulig blir effektiv taletid registrert. Før prosentberegningen blir dialekt fordelt likt mellom bokmål og nynorsk.

Teksting:

Av den totale sendetiden i 1985, 2 868,2 t, var 214,0 timer (7,5%) teksten for hørselshemmede, og 658,2 t (22,9%) teksten fra fremmede språk til norsk.

NRK/Fjernsynets valgsendinger 1985

En vurdering foretatt av
Oddvar Hellerud og Sven B. Riis

I oktober 1985 ba kringkastingssjef Bjartmar Gjerde undertegnede vurdere valgsendingene i NRK/Fjernsynet foran Stortingsvalget. Bakgrunnen for oppnevningen var den kritikk som fra flere hold ble rettet mot kringkastingen etter valget og under selve valgkampen for manglende balanse i sendingene.

Det mandat analysegruppen (heretter kalt gruppen) fikk, gikk ut på at den skulle undersøke om Fjernsynets dekning av valgkampen var nøytral, eller om det skjedde overtramp. Det var en forutsetning at gruppen skulle se på deknin-gen av hele valgkampen, først og fremst «Valgrevyen», men også innslag i andre programmer så langt de kunne etterprøves.

Undersøkelsen skulle omfatte perioden fra valgkampen startet for alvor 4. august, med hovedvekt på tiden fra 19. august og fram til valget.

De spørsmål gruppen først og fremst skulle søke å besvare var om fordelingen av tid mellom partiene var noenlunde rimelig, om utspørringen av partiene ble objektivt gjennomført, og om det i de politiske programmer ellers ble vist til-strekkelig aktsomhet.

Kringkastingssjefen stilte ellers gruppen fritt, slik at den kunne ta opp alle andre spørsmål den mente hadde betydning for analysen. Alt nødvendig mate-riell ble stilt til rådighet av fjernsynet. Gruppen har hele tiden kunnet arbeide fullstendig uavhengig av både institusjoner og personer.

Arbeidsmetoder

Allerede fra første dag ble det klart for gruppen at det ikke var mulig å svare på de spørsmål som var stilt i mandatet bare ved å se – og høre – de aktuelle valgprogrammer. Politisk journalistikk lar seg vanskelig måle i millimeter og centimeter. Derfor var det nødvendig å få greie på hvordan utvelgelsen av de enkelte innslag foregikk, hva partiene mente om denne utvelgelsen og om det var utelatt poenger som fikk betydning for helhetsinntrykket av valgsendingene. Nødvendig ble det også å se på de enkelte partiers valgkamp.

Valgredaksjonens oppgave var å gi et mest mulig dekkende bilde av valg-kampen. Dersom noen partier drev en mer offensiv valgkamp enn andre, kunne det få betydning for dekning i Fjernsynet.

Gruppen ba partiene gi en kort vurdering av deres subjektive oppfatning av valgtjenesten i Fjernsynet. De fleste partier imøtekom denne anmodningen, og de svar som kom, ble til stor nytte.

Et møte med representanter for valgredaksjonen i Fjernsynet ga også verdi-fulle informasjoner.

Det mest arbeidskrevende ble likevel avspillingen av samtlige valgprogram-mer og valginnslagene i Dagsrevyen.

Valgredaksjonen

For å kunne danne seg et helhetsbilde av det arbeid som ble gjort med valgsen-dingene, var det nødvendig å vite hvordan valgredaksjonen var sammensatt. Foruten de to lederne, Tom Berntzen og Geir Helljesen, besto den av seks

reportere, en produksjonsleder og to producere. Ole Kristen Harborg og Bjørn Hansen var ansvarlig for utspørringen av partilederne, mens Geir Helljesen ledet den avsluttende partilederdebatten.

Det kan være grunn til å spørre om ikke redaksjonen burde ha vært noe større. Den var pålagt å lage 45 minutters sending fem dager i uken, uten noen ekstra ressurser i form av team eller redigeringskapasitet til reportasjevirkosomhet. Særlig stor hjelp kunne heller ikke distriktskontorene gi, fordi de mesteparten av tiden var opptatt med egne programmer.

En person som kunne ha utført sekretærfunksjoner ville ha vært av stor betydning. I en travel valgkampperiode er det nødvendig å ha oversikt over alle møter og arrangementer, og det er ikke mindre påkrevet å holde styr på manuskripter som stadig strømmer inn.

Rammen for valgdekningen

Rammen for valgdekningen ble i grove trekk lagt opp slik: Valgredaksjonen skulle dekke den offisielle åpning av valgkampen for hvert enkelt parti, dersom denne fant sted før Valgrevy-sendingene begynte. Dette ble gjort for alle partienes del, selv om redaksjonen for enkelte av småpartienes del måtte «velge ut» et møte som skulle ha funksjon av en valgkampåpning.

I tillegg til dette ble det bestemt at valgredaksjonen skulle dekke statsministerens besøk på Hitra og Gro Harlem Brundtlands besøk i Nord-Norge.

«Valgrevyen», som var NRK/Fjernsynets hovedinnslag i den politiske informasjon, startet 19. august og ble avsluttet 5. september. Revyen hadde en fast 15 minutters nyhetsdel med reportasjer og en 30 minutters utspørring av partilederne for Senterpartiet, Arbeiderpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstre-parti, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre.

De tre partier som ikke er representert på Stortinget (Norges Kommunistiske Parti, Rød Valgallianse, Det Liberale Folkepartiet), ble dekket gjennom en presentasjon på 15 minutter.

I den første «Valgrevyen» ble en vesentlig del av tiden – 29 minutter – brukt til en duell mellom de to statsminister-kandidatene. Dette innslaget markerte starten på NRKs valgdekning.

Den største forandring i forhold til tidligere valgkampdekning skjedde med partilederdebatten, som fikk et nytt innslag med ordskifte om konkrete temaer utpekt av valgredaksjonen. Den nye utforming ble presentert for partiene og regjeringen i brev av 26. august 1985.

I tiden 19. august til 6. september ble dekningen av valgkampen alltid henvist til «Valgrevyen». Bare de helt store nyhetssaker fikk plass i «Dagsrevyen» og da etter ren nyhetsmessig vurdering og prioritering i forhold til annet nyhets- og reportasjestoff.

Utgangspunktet for valgredaksjonens arbeid var å gi et mest mulig dekkende bilde av valgkampen. Hovedregelen var å legge journalistiske kriterier til grunn for arbeidet, samtidig som man ville ta et visst hensyn til partienes oppslutning blant velgerne

Reaksjoner på valgsendingene

Som nevnt innledningsvis ble det rettet til dels sterk kritikk mot kringkastings valgsendinger. Kritikken meldte seg faktisk før NRKs egentlige valgsendinger startet. Allerede 26. august hevdet statsminister Kåre Willoch at Høyres

valgkamp ble dårlig dekket, særlig i forhold til dekningen av Arbeiderpartiets arrangementer. 2. september fastholdt han på spørsmål fra en NRK-reporter sin kritikk, men tilføyde at det var vanskelig å dømme objektivt, og at en representant for opposisjonen trolig ville komme til samme resultat, men med motsatt fortegn.

Både i deler av pressen og i Kringkastingsrådet ble det hevdet at fjernsynets dekning av valgkampen hadde slagside. I Kringkastingsrådet fremholdt bl.a. sjefredaktør Egil Sundar at venstresiden i norsk politikk hadde mye å takke NRK for i valgkampen, særlig Fjernsynet. Ensidig angrep på en regjering som angivelig vil rasere velferdsstaten og som bruker arbeidsløsheten som virkemiddel i den økonomiske politikk, er i stor grad blitt stående uimotsagt, ble det sagt.

Sundar har i en samtale med gruppen understreket at hans hovedpoeng var at valgkampdekningen i NRK/Fjernsynet var preget av slagside i den forstand at opposisjonens opplegg og argumenter var vesentlig bedre tilgodesett enn tilsvarende på regjeringssiden. Gjennomgående ble det etter hans mening lagt større vekt på å formidle opposisjonens angrep enn å skape den balanse som en presumptivt uavhengig kringkastingsinstitusjon som NRK, i monopolstilling, plikter å gi.

I Kringkastingsrådet fikk han helt eller delvis tilslutning av flere av medlemmene, bl.a. en av innleiderne, Liv Torjusen. Fridtjof Frank Gundersen ønsket ikke å delta i debatten om NRK tok parti for sosialistene, fordi han fant den uryddig og subjektiv. Ondets rot var ifølge Gundersen NRKs monopolsituasjon, som har gjort NRKs fremtid avhengig av det politiske flertall på Stortinget.

Gunnar Prestegård hadde den hovedinnvending mot utspørringen, at den skjedde mer på journalistenes enn på politikernes premisser, og mente at statsministeren og kulturministeren måtte ha et visst grunnlag for kritikken over ubalanse i vinklingen.

Tore Lindbekk syntes – når det gjaldt balansespørsmålet – at synkroniseringen av enkelte nyhetsinnslag, særlig fra helse- og sosialsektoren, og DNAs hovedkampanje generelt, nesten var påfallende enkelte ganger. Han tilføyde imidlertid at det ikke kan være medienes plikt å sørge for balanse der aktørenes utspill i utgangspunktet er preget av ubalanse.

Hans Sveiland mente at den sterkeste kritikk rammer valgkampen og den politiske debatten i seg selv, og at NRK bidrar til innsnevring og fordumming, bl.a. ved å legge vekt på øyeblikksreaksjoner og slagord. Han fant valgkampdekningen i 1985 på en rekke punkter av høyere og bedre kvalitet enn i 1983, og mente at den kritikk som var kommet til uttrykk ikke måtte tolkes som en ensidig dom over NRK. Kringkastingen har alt i alt ikke gjort noen dårlig jobb, men elementene i dekningen bør utforskes nærmere.

Partienes syn

Partienes syn, slik det har kommet til uttrykk på forespørsel fra gruppen, kan kort summeres opp slik:

Ledelsen i Høyre mener at det på vesentlige punkter er grunn til kritikk, uten at man ønsker å dramatisere. Den erkjenner de problemer som meldte seg ved at statsministeren «kom for sent på banen», men syntes NRK forsømte seg ved ikke å kontakte partiformannen eller andre ledende politikere. Formannen, Erling Norvik, deltok i en rekke lokale valgkampåpninger med opptil flere tusen tilhørere, uten at NRK viste noen interesse. Fra såvel informasjonsavdelingen

som statsministerens kontor fikk NRK og avisene hver uke fullstendig oversikt over arrangementene, og dette ble fulgt opp med oppdaterte huskelister og manuskripter for alle foredrag. I partiledelsen mener man at alt lå til rette for en mer balansert dekning av valgkampen om NRK hadde vist større aktsomhet.

I *Arbeiderpartiet* er ledelsens syn at partiet led av under-representasjon og at regjeringspartiene fikk for mye oppmerksomhet. Et klart eksempel på mangelen på balanse ser man i NRKs behandling av FAFO-rapporten om helse- og sosialpolitikken og velferdsstatens utvikling. Den ble bare summarisk referert og med sosialminister Leif Arne Heløe som eneste kommentator.

Mens NRK ved flere anledninger trakk inn næringsorganisasjonene i valginformasjonen, kom LO ikke på banen i det hele tatt. Generelt mener man at NRKs journalistikk er for ukritisk, at det er vanskelig å få dekning for andre enn toppene og at objektene slipper for lett.

For øvrig er det partiledelsens syn at valgdekningen er NRKs ansvar. Den er derfor varsom med å klage og forsøker ikke å plante ideer eller forslag.

Kristelig Folkeparti har hatt mange henvendelser fra folk som mener at valgkampdekningen var skjev. Partiet synes valgkampåpningen 14. august kom lite i fokus i Fjernsynet, også sammenlignet med hvordan andre partier fikk presentert sitt politiske budskap. Mange reaksjoner er også kommet på Fjernsynets programvirksomhet utover selve valgkampdekningen. Spesielt innslag på helse- og sosialsektoren og kultursektoren hadde en forholdsvis for sterk vinkling på negative sider til at det kunne bli et objektivt bilde.

Problemskildringen hadde også ofte preg av manglende tidsperspektiv, slik at det kunne virke som om problemene var spesielle for dagens situasjon. Som eksempel nevnes programposten «Pan» søndag før valget, der ansvaret for problemene ble noe ensidig rettet mot den sittende regjering med budsjettredskjæringer og program for nedbygging av offentlig virksomhet.

Senterpartiets ledelse mener at Fjernsynets dekning av valgkampen i det store og hele var bra. Samlet ga Fjernsynet en rimelig balansert presentasjon av det som skjedde. Innholdet i «Valgrevyen» var informativt og godt variert.

Kritikken mot opplegget går på den journalistiske håndtering av utspørringen av partilederne. Det er forståelse for at programlederne har en aktiv og pågående holdning, så sant hensikten er å bringe fram hovedpunkter i partienes politikk.

Man har imidlertid mottatt mange reaksjoner på det folk oppfatter som «feller», ved at uventede spørsmål kastes inn på mindre sentrale områder. Dette reduserer etter Senterpartiets mening informasjonsverdien av programmene. Den rikspolitiske utspørring i Radio var god.

Venstre har for sin del ingen ting å utsette på Fjernsynets dekning av valgkampen, bortsett fra en episode under selve åpningen av partiets valgkamp 16. august. Her hadde man lagt opp til å sette en av hovedsakene, helse- og sosialpolitikken i fokus, men i TV kom denne saken ikke fram. Søkelyset ble i stedet satt på en konstruert strid i Venstre. Venstres sak ble aldri skikkelig presentert, fordi opptakten ble så mislykket.

De innslag Venstre fikk i valgsendingene etter at valgredaksjonen tok over for alvor 19. august, er det ingen ting å si på. Generelt kan det ellers bemerkes at valgkampen i Fjernsynet ble fokusert om Arbeiderpartiet og Høyre. Det tar man imidlertid til etterretning. I virkeligheten ga det et riktig bilde av det som skjedde, for det var jo disse partiene det meste dreide seg om i ukene og månedene før stortingsvalget.

Sosialistisk Venstreparti har observert noen iøyenfallende reaksjoner: Venstres valgkampåpning var en pinlig forestilling.

Arbeiderpartiet og Høyre dominerte i «Dagsrevyen».

Dårlig dekning av SV's valgkampåpning.

For øvrig: Tydelig manglende planlegging.

SV gjorde sitt beste for å varsle utspill god tid i forveien. Dette hjalp lite. Det som i stedet skjedde, kunne være en plutselig oppringning: Har dere noe i dag? På den måten legges jo journalistiske kriterier til side.

Norges Kommunistiske Parti savner en langt bedre dekning av partiets valgkamp lokalt, og mener at NRKs valgsendinger sterkere bør få inn landsdelene og deler av lokalmiljøet.

Partilederdebatte ble etter partiets mening for oppstykket og ga for liten tid til skikkelig klargjøring av hvert tema. NRK-ledelsen bør overveie om valgsendingene ikke bør ha spesielle temaprogrammer med diskusjon mellom partiene om synet på demokrati, industripolitikk osv., slik det var i 1960-årene.

Ellers peker NKP på at valgkampdekningen har spesiell betydning for et parti som ellers blir tiet ihjel. Man er derfor interessert i at valgsendingene garanterer mest mulig rettferdighet. Det er imidlertid etter partiets mening ikke tilfelle.

Det omfattende materiale utvalget har gjennomgått, viser forskjell i partienes holdning og reaksjonsmønster overfor NRK. I løpet av valgkampen fikk NRK mange henvendelser fra partiene med tips og forslag og oppfattet det som et naturlig ledd i partienes forsøk på «å selge» sin politikk.

Stort sett betrakter partiene valgkampdekningen som NRKs ansvar og er derfor varsomme med å klage eller å plante opplysninger. Fra Høyre ble det imidlertid tatt initiativ som NRK har oppfattet som forsøk på å påvirke innhold og opplegg for sendingene. Spørsmålet gjelder prinsipielle sider ved medienes uavhengighet og integritet og har derfor krav på interesse såvel fra partienes som NRKs side.

Etter fullført valgsending kunne NRK konstatere at den alt vesentlige del av «Valgrevyens» reportasjer og stoff var hentet fra partienes valgkamp. Bare en liten del (2 prosent) var kommentarer og analytiske reportasjer laget av egne medarbeidere.

Samtaler med NRK og partiene har gjort det klart at det på forhånd ikke ble inngått noen avtale om opplegget for valgsendingene. Partiene sendte NRK detaljerte programmer for virksomheten, og NRK baserte nesten utelukkende sin produksjon på partienes «tilbud».

På denne bakgrunn er det naturlig at det i partiene oppstår en forventning om at mest mulig av det de selv legger opp og prioriterer skal dekkes. NRK synes på sin side å oppleve dette som noe av et press.

Statistiske opplysninger

Allerede da statsminister Kåre Willoch 26. august klaget over dårlig dekning i Fjernsynet av Høyres valgkamp, kunne NRK konstatere at Høyres andel i første uke var 12 minutter og 50 sek., A's andel 9 minutter og 45 sekunder. I tillegg kom Willochs duell med Gro Harlem Brundtland i den første valgrevyen 19. august.

Etter avsluttet valgkamp gir statistikken en andel på 32 prosent for både A og H, mens andelen for de andre partier stort sett svarer til deres prosentmessige tilslutning blant velgerne. Samlet kommer regjeringspartiene ut med en andel på 50 prosent, A, SV og V med 42 prosent og de øvrige med 8 prosent.

På denne bakgrunn kan ikke gruppen se at NRK/Fjernsynet har gjort seg

skyldig i noen forfordeling, men legger for ordens skyld til at man ikke med hjelp av stoppeklokken kan gi svar på om kravet til politisk balanse er innfridd.

Heller ikke er det fullt dekkende bare å vurdere de spesielle valgsendinger med dette utgangspunkt. Mange reaksjoner, såvel i som utenfor Kringkastingsrådet, viser at andre samfunnsorienterte programmer, spesielt i helse- og sosialsektoren og kultursektoren, ble oppfattet som utfordrende.

Selv om NRK har hovedansvaret for at valgdekningen er saklig, informativ og balansert, er partienes egne bidrag i denne sammenheng av vesentlig betydning. Høyres medlem i Kringkastingsrådet, Tore Lindbekk, pekte under debatten om valgdekningen på at det ikke kan være medienes plikt å sørge for balanse der aktørenes utspill i utgangspunktet er preget av ubalanse.

Noe av det samme kom Lindbekks partifelle, Hans Svelland, inn på i samme forum. Han slo fast at Arbeiderpartiet åpenbart var flinkere til å planlegge sin valgkamp enn de andre partiene. Derfor må enhver kritikk mot NRK falle bort på de punkter som er basert på at DNA har vært mer profesjonell i valgkampen enn andre. Det er ikke NRKs oppgave å utjevne partienes dyktighet i å føre valgkamp.

Den selvransakelse og de kommentarer som etter valget er kommet fra Høyre, som sterkest har kritisert NRKs valgdekning, er interessante. Man har konstatert at partiet – og spesielt statsministeren – kom for sent med i valgkampen, og at den manglet gjennomtenkte, offensive utspill, og ikke «gikk hjem» hos velgerne.

En artikkel i Aftenposten av Lars Helberg – som senere ble fulgt opp i en redaksjonell leder – satte søkelys på rekrutteringsspørsmål og slo fast at partiet ikke har maktet å trekke til seg de nødvendige menneskelige ressurser, hverken til sekretærkorpset eller stortingsgruppen.

Resultatet ble at partiet ikke bare tapte valgkampen, men også hadde problemer med å forstå nederlaget da stemmene ble talt opp.

Betraktninger av denne art er ikke uvesentlig når man skal bedømme valgdekningen som helhet. Selv om enkelte svikt kan påvises fra NRK/Fjernsynets side, er det etter utvalgets mening ikke grunnlag for å hevde at programmene sett i sammenheng var ensidige, eller at valgregaksjonen bevisst gikk inn for å favorisere venstresiden.

Kritikkverdige forhold ved valgkampdekningen

Det er først og fremst Høyre som har kritisert at viktige politiske begivenheter ikke ble dekket under valgkampen. Andre partier har, som det fremgår av det vi tidligere har sagt, gitt uttrykk for generell misnøye med underrepresentasjon og mangel på fokusering av spesielle hjertesaker.

I to av de forhold som er blitt trukket fram, har gruppen gitt klageren medhold. Det gjelder et intervju med statsminister Willoch på Værnes 6. august (om omsorgslønn), som ikke ble sendt, og manglende dekning av statsministerens besøk i Stavanger 26. august.

Det første tilfelle gjaldt statsministerens – og dermed også Høyres – syn på utspillet fra regjeringspartneren Senterpartiet om omsorgslønn. Dette ble ett av de viktige spørsmål i valgkampen, og både journalistiske og politiske hensyn tilsa at statsministeren fikk anledning til å gi uttrykk for sin mening.

Det viser seg at valgregaksjonen også var enig i dette. Den ba en medarbeider ved Trøndelagskontoret dra ut på Værnes for å intervju statsministeren om saken. – Vi ønsket det, sier Geir Heljesen, fordi vi samme dag ville ta opp omsorgslønnen med lederen for Kristelig Folkeparti. På den måten kunne vi presentere alle regjeringspartiernes mening om saken. –

Slik skulle det imidlertid ikke gå. Trøndelagskontoret skaffet riktignok intervjuet og sørget for å få sendt det over til «Dagsrevyen». Men her fant vaksjefen ikke plass for det, mens derimot innslaget med Kjell Magne Bondevik ble sendt.

«Valgrevyens» ledelse var uenig med vaksjefen. Men slik kommandoforholdene i Fjernsynet er, er det vaksjefen som avgjør innholdet i «Dagsrevyen», også i en valgkamp.

Det er forståelig at folk som ikke kjenner de interne forhold i Fjernsynet, legger skylden på valgregaksjonen for slike tabber. I dette tilfelle er det neppe grunn til å tro at det ligger en bevisst politisk holdning bak det som skjedde, men heller manglende evne til å oppfatte viktige politiske poenger.

Selv om det ligger utenom gruppens mandat, finner den å måtte anbefale at ansvarsforholdet mellom de enkelte avdelinger går grundig etter i sømmene foran neste valgkamp. Det synes rimelig at ledelsen for valgregaksjonen får utvidet kompetanse når det gjelder valgstoffet også i «Dagsrevyen» i den mest hektiske perioden i valgkampen. På den måten unngår man slike kortslutninger som i Værnes-saken, og dessuten blir det klarere linjer.

Når det gjelder statsministerens besøk i Stavanger, mener gruppen at journalistiske hensyn burde ha tilsagt dekning av dette arrangementet. Den forklaring valgregaksjonen har gitt, er at den ikke ble oppmerksom på statsministerbesøket før kl. 1200 samme dag det skulle foregå. Da var det for sent å improvisere, fordi reportasjeteamet var disponert til andre oppgaver. Heller ikke lyktes det å få hjelp fra Stavangerkontoret.

Resultatet ble at hverken besøket eller en pressekonferanse i forbindelse med dette ble dekket.

Når besøket ble oversett i valgregaksjonen, skyldes det ikke manglende informasjon. Både fra Høyres hovedorganisasjon og fra statsministerens kontor hadde NRK fått melding om arrangementet allerede 8. juli, dessuten en påminnelse med nøyaktig tidsangivelse og manuskripter 5. august. Grunnen må ganske enkelt være at redaksjonen ikke greidde å holde styr på den mengde av informasjon som til en hver tid strømmet inn. Mannskapsmangel og for sen oppstart av arbeidet i valgregaksjonen må ta sin del av skylden.

Heller ikke i dette tilfelle finner gruppen, etter grundige undersøkelser og overveielser, at det ligger politiske motiver bak episoden. Men den underbygger, og styrker, kravet om bedre sekretærhjelp for valgregaksjonen.

Flere har reagert skarpt på enkelte innslag i Fjernsynets programtilbud utenom de rene valgsendinger. I ettertid kan det nok sies at noen av programmene, særlig på helse- og sosialsektoren og kultursektoren, fikk en så sterk vinkling på de negative sider, at det kunne virke som om programskaperne grep inn i valgkampen.

På den annen side må også Fjernsynets medarbeidere ha anledning til å drive kritisk og oppsøkende journalistikk, selv i en valgkamptid. Det faktum at et valg er nær forestående, kan ikke legge en død hånd over all annen programvirksomhet. Men det er et rimelig krav at det sørges for balanse også i disse programmene.

Når dette er sagt, vil gruppen gjerne peke på at programposten «Pan» søndag før valget, som inneholdt sterk kritikk av myndighetenes kulturpolitikk, med fordel kunne ha vært utsatt til etter valget.

En gjennomgåelse av det materiale som foreligger, viser at NRK stort sett var påpasselig med å forelegge sterke utspill fra ett parti for den part som ble angrepet.

Det finnes imidlertid eksempler også på det motsatte, noe følgende oversikt viser:

20.8: Lars Roar Langslet angrep Ap for reaksjonær mediepolitikk. Reiulf Steen svarte med en bredside mot Langslet for hans «angrep på NRKs uavhengighet». Dette siste spørsmål, som syntes å bero på en misforståelse, ble ikke forelagt Langslet til kommentar.

22.8: Sterke angrep på Ap fra Kaci Kullmann Five ble ikke forelagt Arbeiderpartiet til kommentar. Uttalelsen falt på et skolemøte.

30.8: FAFO-rapporten om utviklingen av velferdsstaten ble bare kommentert av sosialministeren. LO var ifølge Ap ikke på banen i det hele tatt, i motsetning til næringsorganisasjonene.

5.9: En samtale mellom de tidligere statsministrene Gerhardsen og Borten utviklet seg til en sterk kritikk av den nåværende regjering. Kollegene Korvald og Nordli var invitert, men ønsket ikke å delta. Programmet burde neppe ha vært sendt med bare to deltakere.

Partiene svarer

Også under siste valgkamp ble det, i likhet med tidligere, rettet kritikk mot programposten «Partiene svarer», og spesielt mot de metoder de to utspørrere benyttet seg av. Mange fikk inntrykk av at formålet ikke var å gi et dekkende bilde av partiene og deres hovedbudskap, men å prøve partiledernes evne til å mestre vanskelige spørsmål og intrikate situasjoner.

Gruppen finner imidlertid ikke grunnlag for påstanden om at programlederne var partiske. De som stilte opp for partiene måtte gjennom samme hardkjør.

Det kan imidlertid settes et spørsmålstegn ved hvor stor informasjonsverdi en slik programpost har. NRK bør derfor overveie om den form som brukes nå er mest hensiktsmessig. Den tilsvarende svenske post ble lagt om ved siste valg, og den samtaleform som ble brukt, ga langt bredere innsikt i hva partiene sto for og hva de selv la vekt på i valgkampen.

Gruppen har ellers merket seg at den programform som ble brukt i presentasjonen av de små partier slo godt an og i stil og temavalg lå mer på linje med politiske «Norge rundt-programmer» som enkelte har tatt til orde for.

Samlet vurdering av valgtjenesten

Hovedinntrykket av valgsendingene i NRK/Fjernsynet, når man ser dem i ettertid og i sammenheng, er at de stort sett gir et tilnærmet riktig bilde av valgkampen slik den kom til å arte seg. Ikke alt var like bra, kvaliteten varierte fra program til program. Men det er vanskelig å finne dekning for påstandene om at informasjonen var preget av klar ubalanse til fordel for venstresiden.

Valgredaksjonens fåtallige medarbeidere har med begrensede midler søkt å gjøre det beste ut av en vanskelig materie. På enkelte punkter kan det imidlertid pekes på direkte feilskjær. Det gjaldt f.eks. unnlatelsen av å sende statsministe-

rens kommentar til utspillet om omsorgslønn, som ble en av de viktigste sakene i valgkampen. Gruppen betrakter dette som en alvorlig journalistisk feilvurdering, men har ikke belegg for å si at det skyldes bevisst politisk dirigering.

Gruppen mener det er riktig å understreke at valgredaksjonen ved neste korsvei må tilføres større ressurser, både i form av mannskap og materiell. Enkelte overtramp må betraktes som en direkte følge av at en overarbeidet og stresset redaksjon ikke til enhver tid hadde full oversikt over alle aktuelle utspill.

De enkelte partier, som alle har det til felles at de ønsker bedre dekning av valgkampen, bør i egen interesse sørge for større bevilgninger til Kringkastingen. De politiske myndigheter bør i tillegg etterkomme NRKs lenge uttalte ønske om nedbygging av det til dels rigorøse regelverk som finnes i dag, slik at Kringkastingen får større frihet til å disponere mannskap og midler. NRK må på sin side bruke flere midler til valgkampdekningen både sentralt og lokalt.

NRK bør overveie om utspørringsprogrammene kan legges noe om, gjerne etter det mønster Sveriges Radio fulgte under siste valgkamp. Den utbredte misnøye med partilederdebatte – såvel i som utenfor partiene – bør lede til at denne spesielle programform blir vurdert på nytt.

I denne sammenheng vil gruppen gjerne peke på en uttalelse av den danske medieforsker Karen Siune: «Den medieformidlede valgkamp skal betraktes som et vindu hvorigjennom velgerne kan se hva som faktisk foregår i det politiske liv».

Det sier seg selv at Kringkastingen, det være seg radio eller fjernsyn, ikke skal skildre en annen valgkamp enn den som virkelig foregår. Fører partiene en dårlig valgkamp, må det nødvendigvis avspeile seg i mediedekningen. Det er urimelig å forlange at mediene skal «pynte på» virkeligheten ved å søke å skape en balanse som ikke finnes. På den annen side er det et ufravikelig krav til Kringkastingens medarbeidere at de skal gi et mest mulig korrekt bilde av det som skjer.

Gruppens to medlemmer står samlet om disse vurderinger.

Oslo, 5. januar 1986

Oddvar Hellerud (Sign.)

Sven B. Riis (sign.)

«Portveien 2» – den største satsning hittil fra Fjernsynets Barne- og ungdomsavdeling – ble en serie med appell til ulike aldersgrupper. Gjennom de forskjellige årstider ble livet i og rundt det lille huset skildret med humor og sans for overraskelser.

«BOBBY SOCKSÅRET» – se forsiden – er det mange som kaller 1985. Etter den overbevisende seier i Eurovision Song Contest i Göteborg ble det travle måneder og mange ulike oppdrag for populære Elisabeth og Hanne (i.h.). En oppgave de gjerne påtok seg, var å foreta den offisielle trekningen for rekkefølgen i neste års ESC-arrangement, Bergen 3. mai 1986. (Foto: Jan M. Lillebø.)